

ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК

ИЗВЕШТАЈИ СТАРЕШИНА СРЕДЊИХ ШКОЛА ЗА 1888/9, ШКОЛСКУ ГОДИНУ.

4. Директора крушевачке гимназије

У смислу расписа Господина Министра Просвете од 17 маја 1880 год. ПБр. 2273. учтиво подносим извештај о школском раду у крушевачкој гимназији за школску 1888/9 години.

У овој школској години предавања су држана по новом наставном плану за осморазредне гимназије од 26. септембра 1888 год. ПБр. 9949. За које науке није било уџбеника ту су наставници или диктовали или су ученици сами прибележавали на часовима, или се радило и једно и друго. Неки су предмети свршени на време па су се понављали; неки су остали недовршени из узрока: што су неки предмети доцније отпочети да се предају — један је наставник постављен тек у почетку новембра прошле год. — и што се чекало на нов наставни план, а поводом тим наставници су морали мењати предмете.

У овој гимназији било је: један директор и професор, четири професора, три предавача, један вероучитељ и један учитељ за стране језике: даље, два учитеља, једна учитељка и један хонорарни предавач са једним помоћником за вештине.

Наставници су, може се у опште рећи, уредно и савесно радили свој посао. Један је одсуствовао 4 месеца због болести, други опет 3 месеца због полагања про-

фесорског испита, што се у осталом већ зна из месечних извештаја о овоме.

Ученици

Стање ученика било је овако:

1). У почетку и у току школске године уписали су се:

	МУШКИ	ЖЕНСКИ	СВЕГА
у I. разред . . .	105	16	121
у II. разред . . .	54	13	67
у III. разред . . .	36	4	40
у IV. разред . . .	31	3	34
у V. разред . . .	24	—	24

2, До испита су учили и ове полагали:

	МУШКИ	ЖЕНСКИ	СВЕГА
у I. разреду . . .	77	10	87
у II. разреду . . .	40	12	52
у III. разреду . . .	27	2	29
у IV. разреду . . .	27	3	30
у V. разреду . . .	20	—	20

3. Прелазе на чисто у старије разреде:

	МУШКИ	ЖЕНСКИ	СВЕГА
Из I. разреда	33	8	41
Из II. разреда	12	5	17
Из III. разреда	16	2	18
Из IV. разреда	17	1	18
Из V. разреда	12	—	12

4) Имају да понове испите:

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

МУШКИ ЖЕНСКИ СВЕГА

у	I. разреду . .	14	5	19
у	II. разреду . .	18	4	22
у	III. разреду . .	7	—	7
у	IV. разреду . .	7	1	8
у	V. разреду . .	2	—	2

5) Имају да понављају разред :

МУШКИ ЖЕНСКИ СВЕГА

у	I. разреду . .	22	—	22
у	II. разреду . .	8	3	11
у	III. разреду . .	4	—	4
у	IV. разреду . .	3	1	4
у	V. разреду . .	5	—	5

6) Отпуштају се као неспособни за науку :

МУШКИ ЖЕНСКИ СВЕГА

у	I. разреду . .	3	—	3
у	II. разреду . .	1	—	1
у	V. разреду . .	1	—	1

7) За одличан и врло добар успех у наукама и примерно владање, награђени са књигама :

МУШКИ ЖЕНСКИ СВЕГА

у	I. разреду . .	9	3	12
у	II. разреду . .	4	1	5
у	III. разреду . .	2	1	3
у	IV. разреду . .	6	—	6
у	V. разреду . .	2	—	2

8) За одличан успех у вештинама и врло добро владање јавно су похваљени :

МУШКИ ЖЕНСКИ СВЕГА

у	II. разреду . .	—	4	4
у	III. разреду . .	—	1	1
у	IV. разреду . .	6	2	8
у	V. разреду . .	2	—	2

9) Кажњени су саветском одлуком :

МУШКИ ЖЕНСКИ СВЕГА

у	I. разреду . .	12	—	12
у	II. разреду . .	1	—	1

МУШКИ ЖЕНСКИ СВЕГА

у	III. разреду . .	4	—	4
у	IV. разреду . .	3	—	3
у	V. разреду . .	1	—	1

10) Изостанци по разредима :

ОПРАВД. НЕОПРАВ.

у	I. разреду . .	789	1535
у	II. разреду . .	453	376
у	III. разреду . .	327	253
у	IV. разреду . .	296	97
у	V. разреду . .	435	112

11) Владање ученика овако је : примерно 138 врло добро 70, добро 23, лоше и изгнан из свију завода 3.

Предмети

Како су поједини наставни предмети предавани и свршени видеће се мало ниже, где је говор о појединим предметима.

I. *Наука хришћанска* у I разреду оба одељења и II. разреду предавана је по прописаним уџбеницима; у III и IV. разреду предмети су диктовани, јер у почетку године у књижари није имало прописаних уџбеника. предмети су у свима разредима свршени до 15 априла а за тим понављано оно што је предавано.

II. *Српски језик*

а) *Српску граматику* предавали су 2 наставника, један у I. разр. оба одељења по прописаној књизи Ст. Новаковића. Велика је пажња обрађана на читање а нарочито на акцентуацију, пошто деца из овог краја веома рђаво говоре а у томе је постигнут приличан успех. Предмет је свршен крајем марта.

Други је наставник предавао у II, III, и IV. разреду. Програм за српски језик није на ситно изведен, већ је остављено наставнику, колико ће и шта ће

унети у програм из појединих делова граматике, те је с тога наставник узимао из појединих делова граматике оне ствари, на које би у анализи наишао — предмет је у II и III. разреду свршен у половини маја а у IV у почетку априла. Задатака је било, али неколико, колико је расписом прописано, а то с тога што се у почетку ове године изгубило око два месеца. Ручне су књиге од Ст. Новаковића.

б) *Стари словенски језик* свршен је последњег часа, а предаван је по програму — мало је два часа недељно за овај предмет.

в) *Литерарне облике* предавао је у V. разр. по програму. Наставник је диктовао лекције, које су износиле 20 табака. Предмет је свршен у половини марта, а после тога је поновљено и читани су важнији чланци наших књижевника.

3. *Латински језик* предавао је у V. разреду по књизи „латинска граматика Др. Јов. Туромана I. део“ и „Примери за латинске облике од Ст. Лекића.“ Предмет је свршен крајем месеца априла по програму. Наставник је имао времена, да са ученицима успешно понови све главније партије предмета.

4) *Немачки језик* предавао је један наставник у свима разредима т. ј. II, III, IV и V. разр. У II разреду рађено је по Трауту I део; у III. разр. по граматички од Траута II део; у IV. разр. по Траутовој граматички III део свршено је 87 задатака са 214 вежбања са у V. разр. цео III део исте граматике а 236 вежбања. Из граматике М. Живковића пређене су све врсте речи са применом граматичке анализе на вежбања и са мењањем свих у опште глагола у свима начинима и временима.

5. *Француски језик* предавали су два наставника, један у II и III разреду у

границама програма. Предмет је у почетку диктован по методи „A Grassini-a“, док ђаци нису добили ручну штампану граматичку од Е. Берберовића. У II. разреду ограничено је изучавање граматике од Е. Берберовића на 4 штампана табака, а у III на шест.

Други је предавао у IV и V разреду. Свршио је 8 табака „француске граматике“ Ем. Берберовића а сем тога диктовао је најважнија правила: о члану, именицама и нешто о правилним глаголима. Наставници нису могли баш све прећи, што је прописано за те разреде привременим програмом од прошле године: 1), што су предавања ове године врло доцкан отпочета; 2), што су испити ове године раније почети и 3), што ученици нису имали сталног уџбеника, већ им је исти врло неуредно слат у табацима.

Наставник у IV и V. разреду примећава, да би потребно било да се састави добра француска граматика, која би имала свој теоријски и практични део, јер је граматика Ем. Берберовића (предазна) сувише развучена и несистематисана, те су поједина граматичка правила разбацана без икакве везе међу собом, па их је врло тешко довести у једну граматичку целину. Нарочито би корисно било — управо неопходно потребно — да се што пре састави каква ваљана француска читанка (налик на Ahn's Lesebuch за немачку децу), како не би морали српски ученици да се служе читанкама, које су за стране ученике удешене, као што се то до сада морало чинити.

6) *Историја и географија*

а) *Српску историју* предавао је један наставник по ручној књизи Крстића. Наставник је поједине одељке диктовао ученицима, црпући податке из наших и стра-

них признатијих писаца Предмет је предавао по програму и у III. разреду свршио је све до половине маја, а у IV. р. није свршио само историју Зете.

б) *Општа историја* у почетку била је ручна књига Зечевића „Историја света“, која је поред осталог и за то неудесна, што је врло кратка. Ученици су морали водити опширније белешке и то им је била прилична тешкоћа, која им је знатно умањена, кад су набавили В. Иловајскога „Историју света“, која им је после тога била уџбеник. Наставник се служио, ради бољег објашњења појединих одељака, делима наших и признатих страних писаца. Програм је исцрпен крајем месеца априла.

У свом извештају наставник вели: „ова гимназија нема слика, које представљају архитектонске и друге уметничке споменике старог света. Предавати ђацима о пластичним уметностима а не показивати им илустрације посао је, који врло мало успеха доноси. С тога мислим да би што пре требало набавити слике уметничких споменика — индских, асирско-вавилонских, персиских, египетских а нарочито јелинских — како би се идуће године могле употребити при предавању“.

в. *Географија*. Овај предмет предавали су два наставника, по прописаном уџбенику од проф. В. Карића. у I, I₂ II и IV разр. предавао је један наставник и то: I део у I разр. оба одељења а II део у II разреду, III део у IV. разреду (Европа, сем балканског полуострва, српске земље, Аустро-Угарска и Румунија, и Азија) и V. разр. (Африка Америка и Аустралија). Предавања су удешена према новом наставном плану од 26. Септембра пр. године бр. 9949. У IV и V. разреду наставник је своја предавања допуњавао и грађом из дела Hoffmann-овог „Die Erde und ihre Bewohner“. Осим географских ка-

рата показивао је ђацима и слике из Шнајдеровог „Типског атласа“ (Turpe Atlas), у којима се представља флора, фауна и етнографија појединих делова света. — у V. разр. има се другог семестра по програму прећи астрономска географија — како нема ни једног згодног уџбеника за овај предмет, то га је наставник укратко саставио служећи се подацима из „космографије“ М. Андоновића. „Астрономије“ Локајрове и „звезданог неба независне Србије“ од Ђ. Станојевића. То је диктандо изнело до 4 табака. За објашњење важнијих астрономских појава употребљавао је Венценову „Wandkarte zur mathematischen Geographie“.

Други наставник предавао је у III. разр. по књизи „Политички земљопис“ од Карића. Предмет је свршио по програму до краја марта месеца.

7. Природне науке

а) *Зоологија*. Овај предмет предавали су 2 наставника, један у I. разр. 1 одељења по књизи „Зоологија“ од Ј. Пецића и свршио је крајем априла. Други наставник је предавао у I. разр. 2 одељења по истом уџбенику. Предмет је свршен по програму крајем марта.

б) *Ботаника*, предавана је по Панчићевој „флори околине Београда“ и нешто мало по „Ботаници“ од Ј. Пецића. Ученици су извођени у два маха ради посматрања и анализовања биљака. Предмет је свршен по програму.

в) *Минералологија и геологија*. Овај предмет предаван је ове године у V разр. и схваћен је доста лако, јер су ученици већ слушали минералологију у нижем разреду; с тога је и свршен раније — крајем марта. Предавано је по уџбенику од Ј. Пецића, белешкама Ј. Жујовића, Dr. J. Baenitz-а а у главном по Hochstetter-у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и Bosching-у заједно са Hochstetter-овим „Геолошким сликама“.

г) *Хемија* анорганска и органска предавана је у IV разр. по књизи Мите Петровића а у опширности и на начин као што је у њој изложено. Предмет је свршен у почетку маја.

д) *Физика* — основи физике предавани су у III. разреду по уџбенику Мите Петровића. Предмет није свршен из узрока што се упоредо предавала и зоологија, која је за све време одузимала по један час недељно.

8. Математичне науке

а) *Аритметика* у I, I₂, II и III разреду предавана је по ручној књизи од М. Мијајловића; предавање је трајало до краја априла а затим је понављано. Обрађена је довољна пажња и усменом рачунању. Писмени задаци давани су по пропису и распореду, који је свака два месеца одређиван. Примећујем да у I и II. разреду има доста слабих ученика, а томе је узрок што су на пријамном испиту примани из основне школе доста неспремни ученици.

б) *Алгебра* предавана је у IV и V. разреду по књизи Пејића и у V разр. свршена је у обиму програма концем априла. У IV. разр. није свршена по програму. Узрок су: што је ове године унесено у програм више но што је до сада било — верижни разломци, сразмере, једначине с две и више непознатих — што се ове године почео предмет у IV. разр. а не у III. разреду, као што је у новом програму стављено. Примећујем да са овим бројем часова — смањено од 4 на 3 часа недељно — и овим програмом није могућно извести ђаке правилном схватању и увести их у тако огроман и важан предмет, па и ако се

узме, да ће се од сада почети алгебра предавати и у III. разреду. Ове године није предавано о сразмерама и једначинама са две и више непознатих, остало је извршено по програму.

в) *Геометрија* предавана је у IV и V разр. по уџбенику С. Стојковића и у обиму одређеног програма.

г) *Геометријско цртање* предавали су 2 наставника, један у I, I₂ и III разреду Ручна књига ученицима била је: геометријски облици Мите Петровића. Други је предавао у II разр. предмет је диктован и износи до 5 табака. Програм за овај предмет није израђен.

9. *Моралне науке*. Овај предмет предаван је у I, I₂ и II разреду по програму који је послат из министарства просвете под 28. октобра 1888. године ПБр. 12002. Свршен је до половине маја. Ручна књига била је „Поуке моралне и грађанске“ од Ђ. Козарца. Предавање овог предмета, који је први пут уведен у средњо-школску наставу, утицало је на ђачки морал, што се и опазило на ученицима.

10. *Цртање и краснорис*. Предавани су у границама програма. Краснорис је предаван у свима врстама лепог писања а слободоручно цртање по прегледалицама, које су за то заводу набављене и по њима, које је сам наставник имао. Програм није исцрпен, јер је наставник изостајао од часова због болести.

11. *Женски рад*. Свршен је по програму у I, II, III и IV разреду. Ученице су већином из сиротних кућа, те је кибурено у потребном материјалу. Успех је, може се казати, био задовољавајући. Радови су излагани на углед с намером да се не само ученице но и њихови родитељи заинтересују видећи поједине радове.

12. *Свирање и певање*. Како до сад певање и свирање нису никако предавани

у овој гимназији, то су ученици свију разреда имали часове заједно, и то : недељно 2 часа певања и 3 часа свирања.

Из певања пређене су најглавније теорјске основе (познавање и читање знакова за тонове, разлика међу њима по висини и трајању, познавање C-dur скале и знакова, који повишују и снижују тонове, разумевање најобичнијих знакова за tempo и такт). Сем тога ученици су научили и певали три песме: „Светосавску химну“, „Српску химну“, и „Вилино коло“ од Д. Јенка.

Из свирања прешао је мало опширније теорјски део. Ученици су научили свирати : „Смесу мелодија из „Сеоског Лоле““ од Д. Јенка“

Са певањем и свирањем суделовали су

ученици на забави, коју је управа приредила у корист ђачког фонда.

Стање библиотеке, кабинета и школске зграде.

Књижница је ове године увећана са 37 свезака, које могу да послуже наставницима за боља предавања. Данас она броји 737 свезака.

Физични је инвентар увећан са шест додатака за демонстрације са пнеуматичном машином.

Зграда, у којој је гимназија, државна је својина и одговара потпуно намењеној цели. Собе су простране и светле. У истој су згради смештена и два разреда основне школе, што доста смета одржању реда код ученика. Општина је ове године извршила оправке о свом трошку.

5. Директора пожаревачке гимназије.

Од првих дана школскога рада ове године, наставници пожаревачке гимназије изложени су били великим тегобама. Неједнако груписање наставних снага условило је неудесну поделу предмета, отежало могућност наставничком личном усавршавању и ученичком напредовању. Нагомиланост ђака у разредима, њихова неспрема за обиљно предавање, оскудица домаћег васпитања, сиромашно стање са којим се обично бори доста наше деце, она подељеност ученика на мушке и женске са особеним навикама и погрешкама, — све то јесу сталне непријатне школске појаве, што традиционално прелазе са појаса на појас школски, и изазивају наставничко особље на озбиљнији, пун терета рад око народног васпитања. Да пожаревачка школа одговори свом културном значају и задатку, професорски је савет више пута водио бригу не само о сталним, обеле-

женим регулама ђачкога рада и живота, но и о оним тренутним мерама, које је требало предузети, да се осважи дисциплина у школи.

Ово стварно појимање наставничке дужности трајало је целе године. Са отварањем V-ог разреда наш је завод, осем својих редовних питомца, примио и један одељак ђака са стране, који се користоваху новом школом не да исправе своје неуредности и неучење, по да послуже као пример кварежи и неваљалства. Против њих употребљене су строге мере школских прописа и закона, најзад су неки одстранени и са предавања, те су тако повраћени школи онај мир и тишина, без којих и не може бити озбиљног васпитног посла.

Професорски је савет покушао да помогне и сиромашној деци у намирењу школских потреба, а тим да их спреми

за тежки рад у школи. Од 710 динара чиста прихода од забаве, која је давана у корист наше школске сиротиње о Св. Сави, 600 динара је утрошено на књиге и одело, а остатак од 110 динара налази се у штедионици као резерва за друге набавке у почетку школске године. Држава истина даје књиге и благодјејање сиромашним ученицима, али су услови које је она прописала тако строги, да само десети сиромашак може уживати државну помоћ. Као пример наводим, да у нашој гимназији ове године не беше више но три благодјејанца, и неки од њих губили су и опет добијали преко године то своје издржање. Требало би држава да помогне школску сиротињу и набавком школског материјала; јер је природно, да ученик не може напредовати, ако му уз књиге нису намирене и остале потребе. Те потребе за ову годину намирила је, колико је могла, наша колегија.

Променом наставног плана и одређивањем наставника у комисије и за надзорнике основних школа скраћено је и онако кратко време годишњем раду, и услед

тога сви остали предмети остали су недорешени, осем српскога језика у I-ом и II-ом разреду, литерарних облика, и геологије у V-ом, географије у I, II, III-ем и IV-ом разреду, рачуна у I-ом и II-ом, хришћанске науке у сва четири разреда, моралних поука у оба разреда, геометријског цртања у III-ем, геометрије и хемије у IV-ом и француског језика у II разреду. Спором напредовању ученика у науци, осем горњих узрока сметало, је и то, што неки предмети, као географија и словенски језик, имају само по 2 часа у вишим разредима недељно, тако да наставници не могу ни питати ученика, а још мање држати и говор; јер је у нас средњи број ђака по разредима преко 50. Требало би сталним наставним програмима или олакшати материјал предавањима, или повећаним бројем часова модификовати наставни план и тим осигурати довољно времена корисном раду.

Колико се могло успети у овој школској години, поред свих незгода што су сметале, показаће ова таблица ученичког напретка:

	I.			II.			III.			IV.			V.		
	РАЗРЕД			РАЗРЕД			РАЗРЕД			РАЗРЕД			РАЗРЕД		
	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА
Уписано школ. 1888/9 год.	79	34	113	57	18	75	42	12	54	20	12	32	56	4	60
Напустило школу.	3	1	4	1	—	1	—	1	1	—	—	—	2	—	2
Отишло у други завод	1	—	1	3	—	3	—	—	—	1	1	2	5	—	5
Прешло у старији разред	30	20	50	20	3	23	14	4	18	8	7	15	27	3	30
Поновиле разред.	22	5	27	18	4	22	12	2	14	6	—	6	5	—	5
Пало из једног или два предмета .	15	8	23	12	10	22	11	5	16	3	3	6	15	1	16
Губе право на школу.	4	—	4	—	1	1	4	—	4	—	—	—	2	—	2
Нису били на испиту	4	—	4	3	—	3	1	—	1	2	1	3	—	—	—
СВЕГА ПО РАЗРЕДИМА	79	34	113	57	18	75	42	12	54	20	12	32	56	4	60

Свега ученика у I, II, III, IV и V разреду 334.

Кажњени су преко године :

	I.			II.			III.			IV.			V.			
	РАЗРЕД			РАЗРЕД			РАЗРЕД			РАЗРЕД			РАЗРЕД			
	МУ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	
Разредним старешином	13	—	13	3	—	3	14	—	14	13	2	15	10	—	10	
Директором.	5	—	5	10	—	10	2	—	2	1	1	2	—	2	2	
Професорским саветом.	3	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Разред. старешин. и директором.	4	—	4	4	—	4	4	—	4	4	1	5	7	—	7	
Разред. старешином, директором и саветом	2	—	2	1	—	1	3	—	3	1	—	1	3	—	3	
Отпуштени с правом на испит.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
СВЕГА	27	—	27	19	—	19	23	—	23	18	4	22	26	—	26	

Награђени на крају школске године :

	I.			II.			III.			IV.			V.		
	РАЗРЕД			РАЗРЕД			РАЗРЕД			РАЗРЕД			РАЗРЕД		
	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА	МУШКИХ	ЖЕНСКИХ	СВЕГА
Књигама.	10	7	17	5	—	5	5	2	7	1	1	2	4	—	4
Похвалницама.	1	—	1	2	—	2	1	1	2	—	1	1	3	1	4
СВЕГА	11	7	18	7	—	7	6	3	9	1	2	3	7	1	8

Књижница и учила пожаревачке гимназије још не пружају наставницима ону основну помоћ, која се од њих може очекивати. Зато бих замолио г. Министра, да изводи поклонити сву своју пажњу и овим условима школскога напретка.

Ма да је овај завод наследио доста у природним збиркама од земљоделско-економске школе, кад је престала, и опет је потреба да се зоолошки и ботанички одељак снабдеју са више представника. Према томе добро би било, да се и пожаревачкој гимназији учине потребне на-

бавке, кад се то буде радило за друге школе.

Здравље је добро служило ове године и ученике и наставнике. Осем обичнога назеба и главобоље, који долазе са променом времена, на лако и пролазе, већих, нарочито заразних болести, није било. Томе је можда узрок и школска зграда, зидана и сува, на дакле и угодна са хигијенског гледишта, и ако би јој се са васпитне стране могло рећи, да је рђаво окренута — југозападној светлости.

ИЗВЕШТАЈИ НАДЗОРНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА

ЗА 1888/9 ШКОЛСКУ ГОДИНУ

5. Г. Милутина Татића, о школама у Алексинцу и нишком срезу.

У срезу нишком било је у 12 села 13 школа са толико исто наставника, а уписано је било у почетку школске год. свега 716 мушких 8 женских = 724 ђака, од ових је походило школу до краја године 627 м. 6 ж. = 633 ђака. На испиту је било 611 м. 6 ж. = 617 ђака. Од ових прелазе 458 м. 6 ж. = 464 ђака, а понављаће разреде 132 ученика.

У вароши Алексинцу било је у мушкој школи у I. р. 2 одељења, у II. р. 2 одељења, у III. р. 1 одељење, у IV. р. 2 одељења, свега 7 одељења са толико исто наставника, а у женској школи 4 разреда са по 1 одељењем и 1 наставницом, свега 11 наставника. Уписано је било у почетку школ. год. свега: 324 м. 193 ж. = 517 ђака; походило је школу до краја године 295 м. 172 ж. = 467 ђака. На испиту је било: 296 м. 169 ж. = 465 ђака; од ових прелазе у старије разреде 253 м. 147 ж. = 400, а понављаће разреде 36 м. 27 ж. = 63 ђака. Овде се урачунавају и они ученици, који су преко године неуредно долазили у школу, па их није могућно било превести у старије разреде.

Општи успех, који се постигао, како у срезу, тако и у вароши, може се рећи, да је у главном *врло добар*. Види се, да наставници потпуно појимају свој тешки, али племенити задатак, и са малим изузецима сви прегоше, да основну наставу доведу до оне висине, каква се управо очекује не само према прописима и програмима школским, но и од њих, као људи свесних свога позива. Сваки учитељ,

сам за себе, трудио се, да корача за духом времена, да најпре себе усаврши у својој струци, да би могао свој задатак лакше и правилније извршивати. У томе уверава ме највише та околност, што сам на сваком учитељском столу наишао на стручни лист „Учитељ”, а поред њега и на многу стручну књигу, па и повећу ручну библиотеку, поред школске — званичне; а у опште сваки се заинтересовао најновијим радовима на пољу српске књижевности и т. д. Многи од учитеља, особито сеоских, преоптерећени великим бројем ђака (100—120) радили су свој посао управо са пожртвовањем, што им свакако на част служи, и ја сам те просветне трудбенике у мом посебном извештају нарочито споменуо.

Ну у том њиховом патриотском раду често су се имали да боре са великим незгодама. На првом месту морам споменути месне школске одборе по селима. У ове одборе улазе људи, који често немају ни појма, шта је то школа, и какав је њен задатак, за то се ни близу не врше послови, како то закон изискује. Школа често остаје без најнеопходнијих средстава, јер школска каса обично никад не добије ову своту, која је буџетом одређена за школске потребе. Општинском (уједно и школском) председнику прва је брига, како ће да покупи данак, па ако то није у стању, а он онда узме и сав општински прирез, те подмирује данак, па и оно мало новаца, што је за школу буџетом одређено, те тако школа остаје лишена сваких потреба и наба-

вака, а шта отуда произлази, лако је по-
годити. Учитељ је спречен у својој школ-
ском раду, приморан је, да се жали вишој
власти, општина услед тога почне мрзити
на њега, гледа да му учини неку пак-
ност и т. д. Оваких случајева нашао сам
на више места, и готово само онде, где
је учитељ „нов“ т. ј. дошао прве године,
ту је било још слоге, јер се још нису
добро „упознали“.

На доста велику неуредност наилазио
сам у по неким школама што се тиче
ђачких изостанака. Учитељ је свугде ре-
довно јављао школ. одбору деције изо-
станке, а школ. одбор је њихове роди-
теље и кажњавао, али само — на хар-
тији; одлука је донесена, али није из-
вршена: ни једна пара по негде није
ушла у школ. касу од тих казни, а таква
нехатост и лабавост школ. одбора по-
влачила је недогледне рђаве последице
по школу и наставу: 1., неуредни роди-
тељи, увидевши да их казна олако про-
лази, нису се ни у напредак бринули,
да им деца уредно посећују школу; 2.,
остали сељани, видевши да се то тако
може, и да она деца, у место да иду у
школу, чувају стоку својим родитељима
и др., навалнично су вадиле из школе и
своју добру и вредну децу и употребља-
вали их код куће, у пољу и у другим
сељачким радовима; 3., она неуредна
деца одвраћала су и ону добру и уредну
децу од школе, убијала им и оно мало
воље за школу и т. д. 4., учитељу је
тима јако отежан посао, јер никад не
може рачунати на право бројно стање
својих ученика, па онда опет мора ве-
чито да пискара и те неуредне ђаке да
тражи од школ. одбора, а тиме опет до-
лази у опреку са одбором и т. д. Ја сам
и оваке случајеве побележио и доставио
их г. Министру.

У опште цела установа школ. одбора,

нарочито по селима, показала се у прак-
тичном животу као врло неподесна. Же-
лети би било, да се ово некако преиначи.
У јавном мњењу одавна је избила мисао
о сталној ревизији. Ако би се ова како
год у живот привела, можда би се и
дужност школских одбора могла у неко-
лико пренети на сталног (окружног) ре-
визора, који би се имао бринути о свима
потребама једне сеоске школе, као што
је то установљено у другим просвећеним
државама, а општине би уз порез да-
вале државним властима и онај прирез
за школске потребе, који се сада буџе-
том у свакој школској општини редовно
утврђује, или колико се буде изискивало
од стране државне власти за потребе
школске. Тим начином би била школа
много боље и јефтиније снабдевена, јер
би бригу водио о томе човек стручњак,
а и школским одборницима (сеоским) као
би сињи терет са срца, јер би се опро-
стили једног посла, о коме ни појма немају.

Школски одбор у Алексинцу састављен
је од људи, који потпуно појимају свој
задатак, па су своју дужност обављали
онако, како то закон прописује.

Школске зграде су у срезу нишком
врло различне. Има их лепих, нових, про-
страних и удесних за школску потребу,
као н. пр. у Јелашници и Студени, а
има их и таквих, које би ваљало у инте-
ресу дечијег здравља одмах затворити, о
чему сам имао част извести г. Мини-
стра опширније у мом посебном извештају.

У вароши Алексинцу школске зграде
такође ни најмање не одговарају захте-
вима, али је општина обећала, да ће још
ове године отпочети да зида код цркве
дивну зграду, у коју ће се сместити сва
одељења и мушке и женске школе.

Још ћу нешто овде да споменем о
васпитној страни и духу наставе у овим
школама.

Васпитању дечијем у родитељској кући не обраћа се велика пажња, јер деца не доносе у школу често ни најнужније појмове о томе. С тога је нужно, да школа тим више утиче на ту страну и да спречава оно зло, које се услед недовољног првог васпитања у кући распростире међу децом, кад ступе на праг школски. Учитељу је дакле први и најсветији задатак да утврди морал у срцу дечијем и да на томе темељу доцније почне зидати зграду основне наставе. Само тим начином ће се одгајити у нас прави родољуби, челични карактери, добри Срби и ваљани људи.

Упоредо са овим ваља одмах исправљати месни говор, који се битно разликује од правог чистог српског књижевног језика, како у срезу нишком тако и у вароши Алексинцу. Наилазио сам на неке учитеље, који не само да нису исправљали децу у погрешном говору, него су и сами грешили. Ово се даде исправити једино пажњом дотичног наставника, а кад се на то из почетка дете не навикне, онда му доцније у старијим разредим све то теже бива.

У *рачуну* сам приметно код неких наставника, да нису практиковали учење на изуст таблице множења, а то је очевидно спречавало рад у рачуну. Аксијоми се не дају друкчије научити, но механизмом, а механизам мудро и згодно употребљен може чуда да учини у настави.

Земљопис са животописом је по програму тако опширан, да се нигде није могао потпуно извести, а нарочито у подељеним четвороразредним школама, ма да је тамо скраћивање у програму предвиђено. Исто тако и *природне науке*.

У предавању *словенског језика* и *црквеног појања* опажа се у опште недовољна спрема код учитељица. Ти се предмети и не предају у Вишој Женској Школи, па

није ни чудо, што оне то не знају, а међу тим тражи се од њих, да то својим ученицима предају. Та мана се довољно огледа код самих ученика.

Дужност ми је, да рекнем још коју и о *продужним школама*. Извршивање програма и рад са овом школом показао се у пракци такође као врло неподесан, јер је наилазио на велике тешкоће и у самој школи и ван ње. Деца, која су свршила основну школу, а нису ступила у који средњи завод, дужна су, да четвртком посећују продужну школу. Така су деца обично већ дошла на какав занат, а по селима су радили сељачке послове, и што год су за тај један дан у школи научила, преко недеље се то све заборавило. Праве љубави према науци је код те деце nestало, а место тога су се у својим радионицама научила свакојаким сокачким шалама, скаредним песмама и т. д., за то им је школа, као нешто озбиљније, омрзнула. Па ни њихове старешине, мајстори, не пуштају их радо на цео дан у школу, јер су им њихови шегрти потребни за друге послове, за то их и одвраћају, а често им и забрањују ићи у школу. Исто тако је и по селима. Тамо су деца у тим годинама телесно и развијенија, услед већег телесног рада, а бивало је и таквих случајева, да су родитељи, раније но што треба, ту своју децу женили, само да би дошли до што више радне снаге, а међу тим су се исти „женици“ водили у списку ђака продужне школе!

Са таквом обавезном наставом један пут недељно не може се никакав успех постићи, и ја отворено велим: жали боже тога труда и рада, који наставници улажу у ту продужну школу. Треба отићи један пут на тако један шегртски испит, па ће се сваки уверити, да је то профанисање школске наставе! Кад се још узме у

обзир, да је са свим неправедно, да нека деца по варошима, где је установљен V. и VI. разред основне школе, морају обавезно пуне две године из дана у дан ићи у школу, а по седима или варошицама, где су само продуж. школе установљене, деца иду (или не иду) само четвртком у школу, а тамо где нема ни продужне школе, тамо нема ни те обавезе за 6 година, но само за 4 године, — онда је јасно, да та неправилност налази одјека и код родитеља, те ови као с неким правом своју децу не шиљу у продужну школу!

Осећа се дакле јака потреба, да се свугде спроведе обавезна настава за 6 година, било у облику V. и VI. разр. или у облику неких занатлијских (по варошима) или пољопривредних (по седима) школа, а продужне школе са овако малим радом и оваким програмима да се укину, јер је заиста смешно и видети, да један шегрт (са кожном или плавом кецељом на испиту!) цитира Ликургове и Содомонове законе, а о томе нема ни појма ђак са свршеним IV раз. гимназије!

6. Г. Петра Марковића, о школама у Београду.

.....
 Васпитни уплив школе на ученике није могућно видети за оно неколико часова испитивања. И они који говоре о томе како су деца овде или онде у школи васпитана, како је у овој школи рђаво, а у оној добро васпитање, само казују оно што знају из живота, што су видели у кући и на улици без прегледања икакве школе. На испиту се могу приметити само васпитне крајности: крајњи неред, нечистоћа, неуредност, непристојност и где су ученици већ до крајности разуздани. Једну таку школу, у којој су деца веома раскалашна и разуздана и ја сам видео и прегледао, о чему сам јавио у посебном извештају. Кад сами наставници разумеју чиме се и како се деца васпитавају, онда пеће бити много тешко да они учине све своје с васпитне стране. Али таквих је мало. Многи и данас више васпитавају причама и говором но привикавањем на онај живот, што се зове уљудан и васпитан. У осталом докле год родитељи, особито овде у Београду, васпитавају децу овако и воде над њима надзор као данас, дотле је школа немоћна да

васпита своје питомце. Ко у то не верује, нека оде до ма које београдске школе, па нек посматра ђаке најбољих учитеља, и онда ће се одмах уверити.

За потоњи грађански живот не остаје ни трага од васпитања школског. Све то модифицира и паралише истински живот, који не васпитава причама и речима, но гвозденим стварношћу, која је свакад силније утицала на човечији дух но моралисање речима. Зато на морално васпитање самога народа више утиче сеоска судница и јаван живот но школа у тој општини. Једна среска канцеларија више васпитава народ, нарочито у моралном погледу, но све школе у томе срезу. —

*

Данашњи надзор над основним школама већ је одавно осуђен са свију страна. Са сваком годином он даје све више доказа, да је са свим неподесан. Пошто је господин Министар већ, као што се чуло, предузео кораке, да се садашњи надзор замени бољим, то ми није потребно да наводим све разлоге, који противу садаш-

њега говоре. На другом месту напоменуо сам, како је садашњи надзор, услед дија- метрално различних погледа на рад у основној школи, на учитељски положај и задатак, а још више услед неједнаке пе- дагошке спреме надзорника, учинио грдне штете нашој основној школи. Познато је да је било надзорника којима је највиши принцип и мерило при оцењивању учи- тељскога рада било: „код тако јадне плате, бездушност је дати учитељу мању белешку од „добар,“ па макар да је најмање не- што урадио,“ и других који сматрају, да ни један учитељ-ица не може радити за *пет*, као и трећих који захтевају да сви ђаци добро знају, па тек онда учитељ за- служује добру оцену. Да се таком реви- зијом доводи у забуну учитељство, да се тиме оно деморалише и рад дискредитује, да се школи тиме чине велике, недогледне штете — то се и по себи разуме.

Кад се већ ради на томе, да се да- нашњи надзор замени бољим, онда, држим, неће бити на одмет, што ћу учтиво овде учинити једну напомену о томе питању.

Надзорник основне школе мора бити не само стручњак, педагог, но поред тога још исто онако добар практичар у основ. школи, као и најбољи учитељ. *Према томе би први услов био за надзорника да је педагог и да је радио у основној школи учитељски посао.* Професори учитељске школе, педагози, који и дају ову стручну спрему учитељима, ако су у тој школи руководили „школски рад“ бар две го- дине, разуме се да ће имати квалифика- ције за тај посао, па и ако иначе нису радили у основној школи. Ну бити добар практичар, као и најбољи учитељ, још није сва спрема, коју надзорник треба да има. Он мора још имати много шире тео- ријско образовање у својој струци, но што га може имати најбољи учитељ, и његово знање о целокупном државном и друштве-

ном животу, о свима односима у друштву, мора бити и шире и сигурније но једнога, и најбољега учитеља. Теоријска спрема (стручна) једнога надзорника основ. школе не сме бити ни мало мања од оне, коју мора имати један педагог професор учи- тељске школе, а његово знање о друштве- ном и државном животу мора бити још веће него овога другог. Као практичар он мора бити као што је најбољи учитељ. Свака друкчија спрема ових надзорника била би опет „стара песма на нов глас.“

„Али где су нам спремни људи за то?“

Ја држим, за сад би се та потреба нај- боље подмирила овако. Најпре треба до најмањих ситуација детаљно одредити шта треба да зна један надзорник, па онда, према обиму тога знања, одредити један привремени курс на Великој Школи од 2—3 године за спрему надзорника. У колико се надзорничка места не би могла попуњити људима у горњем смислу спрем- нима с друге стране, позвали би се нај- бољи учитељи основних школа, који су учитељевали најмање пет година, те би се на овоме курсу спремали. За Психологију, Логику, Етику и целу Педагогију, као и за остале науке, које би ови надзорници морали учити ми већ имамо стручних људи довољно, те и због тога не би имало смисла слати кога на страну ради тога. Док би тамо језик научили, овде ће добити своју стручну спрему. После, и наш надзорник имаће мало друкчији социјални положај и уплив на народни живот, но што га има онај у Немачкој или другој којој западној држави, те и према томе ми морамо уде- шавати његову стручну спрему.

Стручан је надзор неопходно потребан и њега треба што пре завести. Али је још и боље ако он може бити и *сталан*. Ну сталан надзор имаће практичке вред- ности само онда, ако се њиме могне кон- тролисати не само шта је сумарно учитељ

целе године урадио, но и *кад* је, *како* је и *колико* је урадио и радио. Да ово опет буде треба велики број надзорника. Један од већих наших садашњих округа већ би био много за једнога надзорника.

Не може ли се — било због спремних људи, било из финансијских обзира — установити такав надзор сталан, с толиким бројем надзорника, онда је много боље задржати данашњи начин прегледања школа, само двоје учинити:

1) За надзорнике узимати само стручњаке уз меродавно суделовање при давању оцене једне комисије, у коју би ушли

два учитеља и још један интелегентан човек.

2) Одредити, да надзорник с дотичном комисијом мора држати испит у свакој тро- и четвороразредној школи најмање два дана, а у дворазредној најмање читав дан.

На тај би се начин могло бар на крају године видети све шта је урађено за ту годину. Садашњом ревизијом за оно кратко време савршено је немогућно ни то видети, те се свакад мора учинити неправда или школи или дотичном наставнику-ци.

ПРВИ КОНГРЕС „МЕЂУНАРОДНОГ УДРУЖЕЊА ЗА КРИВИЧНО ПРАВО“

држан 26. и 27. јула ове године у Брислу.

ИЗВЕШТАЈ МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА
ОД ДРЖАВНОГА ПИТОМЦА ДРА **Миленка Р. Веснића.**

Господине Министре,

Својим високим решењем од 12. Априла т. год ПБр. 5027. Ви сте ми благонаклоно дали могућност и прилику, да присуствујем седницама првог конгреса удружења, које се у току прошле и почетком ове године образовало под именом „међународно удружење за кривично право,“ и чији сам програм ја био слободан да Вам изложим, кад сам поднео молбу за присуствовање конгреским седницама.

Седнице конгреса држане су оба одређена дана у згради академије наука, а осим чланова удружења и страних изасланика њима је присуствовао и Министар правде Њ. В. краља Белгиског г. Лежен, као и више народних посланика и виших белгиских чиновника. Оне су завршене једном забавом, коју је белгиски министар правде последњег вечера приредио у част страним изасланицима конгреса. Како сам

ја ишао на овај конгрес о државном трошку, а како с друге стране његова решења не доносе собом никакву обавезу ни за једну владу, како су уз то готово све земље на конгресу биле званично заступљене, то сам и ја узео слободу, те сам се јавио главном одбору као представник Србије, па сам као такав и функционисао. Ја сам био слободан да мислим, да ће тим самим, што је заступљена, моја отаџбина само моћи добити, а никако изгубити у своје угледу у страном свету, — и ако то није постигнуто у већој мери, онда су томе узрок моје недовољне способности, никако пак моја добра воља и истинита оданост послу.

Сматрао сам за своју дужност, да ово напоменем претходно г. министру пре но што се упустим у излагање самога рада на конгресу, молећи учтиво, да ми се поступак накнадно одобри.

Конгрес је имао да се у својим седницама бави следећим питањима:

I.) *Је ли умесно да се условна осуда (белгиски закон од 31. Маја 1880) пренесе и у законодавства оних држава, у којима она не постоји, и ако, онда под којим условима?* — Известноци А. Принц (Prins) проф. крив. права на бриселском свеучилишту и референт за казн. заводе у Министарству Правде и Х. Ламаш, проф. крив. права у Инсбруку.

II.) *Какве се мере могу преиоручити законодавцу, којима би могао смањити број нарочито кратких осуда?* — Известноци Ф. фон Лист, професор крив. права у Марбургу и барон Гарофало, члан апелационог суда у Напуљу.

III.) *Које су мане данашњег система за борбу против поврата?* — Известноци г. г. проф. фон Хамел из Амстердама и Лукас из Порта (у Италији).

IV. а) *Од ког доба (узраста) се могу судити и осуђивати малолетни злочинци?* — Известноци г. г. проф. Геи из Христијаније и Гоклер из Каене (у Француској) — и

б) *Да ли држава треба да се обзире на величину и јачину злочина, кад малолетника шаље у завод за поправку?* — Известноци г. г. Молденхавер судија апелационог суда из Варшаве и фон Јагеман, главни директор казн. завода за краљевину Виртемберг.

Од ових питања била су само прва три предмет дискусије на конгреским седницама и ја ћу бити слободан да о њима одмах редом реферишем г. Министру; последња два нису могла доћи на ред нарочито због недостатка времена, већ су одложена за идућу сесију, која ће се по свој прилици држати идуће године.

I.

У целом образованом свету се данас примећује великобројно растење малих одн. ситних злочина: преступа и иступа. Није чудо што су се нарочито у последње време почели бавити и особиту им пажњу поклањати како законодавство тако и наука. Проф. Принц мисли да ово бројно растење ситних законских повреда објасни прво *јаким намножавањем градског становништва*, у коме нагомиланост, измешаност и бујност с једне, и слабоумни развитак и разуданост с друге стране изазивљу као неизбежну последицу ситне преступе. С друге стране он ову појаву објашњује јачом и строжом полициском пажњом. Не само што су полициска средства усавршена, број њених органа увећан и њихова ревност појачана, већ су власти, којима је задатак да одржавају ред и поредак и да бде над чистоћом и да се старају о одржању хигијенских правила, постале много строже, оне кажњавају поступке, који су према ранијим законодавствима били сасма слободни; њихово подвођење под казнени законик превазилази кад и кад сваку меру поред тога што је у исто време сасма излишно; ове власти шта више изазивљу и саме читав низ малих преступа и тако шаљу пред судове приличан број „ситних“ преступника. А како се наспрам ових, већ по друштвеној класи којој припадају, не може применити новчана казна, то је онда са свим јасно, да држави у борби против њих не остаје ништа друго до кратак затвор. Из узрока које смо напред поменули број ових иступника расте брзо и постојано, а судије знајући да поменуто слање не могу изменити, изричу непрестано кратке казне, „врше закон.“ Но кад би они за који дан напустили свој судски

сто и пошли за осуђеником у казн. завод, онда би се брзо уверили, да или чине врло много или опет врло мало за постигнуће свог циља.

Осуђивати повратнике (рецидивисте) на кратке казне права је иронија. Оваква казна не упливише на осуђенога ни као застрашујуће ни као васпитно средство, она нити застрашује нити поправља. За њих треба наћи друго средство (Види II). Али кад је реч о почетницима у злочину, о онима, који први пут у свом животу прекораче готово незнано закон, онда је већ и сувише мало прогламовати залишност казн. завода, већ треба нарочито ударити гласом на његов штетни уплив. Казн. завод понижава поштеног човека, ослабљава његов појам о грађанском достојанству и наравственој узвишености. По издржању своје кратке казне он се враћа на своје огњиште смањен и понижен у очима своје породице и својих другова, а често не може да нађе начина ни да свој хлеб зарађује; његово место у радионици заузео је други, а ако је радио за себе, муштерије га напуштају. Осудите надничара, који са својих десет прстију иде из дана у дан за својим насušним хлебом, и који га сваки дан мора зарађивати, само на неколико дана затвора, и ви сте тиме уништили саму могућност његова живота; он ће од тога часа или боље од дана кад изађе из затвора почети да посрће: ускоро ће доћи малаксалост, која овим већ и иначе морално слабим створењима брзо овлада, — други пут ће опет такав ојађеник почети да пије, а одавде до скитње и лоповлука нема ни једна стопа растојања. Кад се овакав једном надахне апсанском мемлом, онда она њега више не оставља. Шта тек да се рекне онда, кад у питање дође млад преступник коме осуда од петнаест или још мање дана промени цео животни ток,

увевши га овако у школу преступа и злочина, и испраћајући га можда — у трепутку кад га у слободу пушта — право на губилиште.

Дејство овакве казне је готово исто на појединца и на друштво. Читава поворка мисли и осећаја, на које ми сад овде не можемо ближе да упућујемо, читав низ погледа ниче у главама интелектуално јако неразвијених па ипак за ствари ове природе раздражљивих представника злочиначке и у опште радничке класе. Уз то треба додати, да казн. заводи нису ни одређени за ову врсту осуђеника, који би државу стади и сувише много а били би на штету не само појединаца већ и целог друштва. — С друге опет стране не треба изгубити из вида, да се мора водити озбиљан и најстрожи рачун о народном веровању у државну моћ и добру вољу, да и најмањи злочин казни и то по себи се разуме: што праведније казни; у противном би се случају у брзо почеле појављивати приватне освете, јер би појединац тако рећи био принуђен, да сам брани и заштићује своја права.

Сви ови и многи други разлози навели су криминалисте на мисао, да би дејство казне било много јаче, да би она и с криминално-политичког гледишта постала много целисходнија, кад би се што ређе и у што мањем броју примењивала. А отуд је са свим природно поникла идеја о условној осуди. Ну не треба држати, да је ова идеја потпуна новина у науци и законодавству. Ми се с њоме срећемо и ако у другој форми — што је у осталом са свим природно — и код старијих писаца и у ранијим законодавствима. Већ нам Цицерон (De Officiis I. 25) говори како се треба добро чувати, „да казна не буде већа од кривице“ а Сенека иде још даље. Извршилац закона треба по њему (De ira I. V. 6.) да покуша те да најпре

благим и убедљивим речима одвраћа окривљене од зла, па онда ће се — пре но што употреби казну — послужити оштријим речима и укором. *Бентам* се руководио чистим мислима кад је написао ову чувену реченицу: „Кад би се злочин могао предупредити исплатом једног шилинга онда би смртна казна била неоправдана свирепост а затварање чудовиште.“ *Бонвил* де *Марсанџи* је рекао да „у изрицању и примени казне треба бити штедљив, јер се њоме само смањује општи фонд часности и поштења, који сачињавају морално народно богатство.“ Али нико није лепше и јасније изразио ову мисао од енглеског правника *Мајхew-a*. „Први услов напредне науке кривичнога права (или како је он зове „пенологије“ — науке о казни) састоји се по њему у томе, да се народ што је више могуће држи удаљен од казн. завода и да се не шиље у њих за најмање ситнице.“

Ако сад из теорије пређемо у практику, из науке у законодавство, онда ћемо видети да се и у овоме још у најстарије време налази клица данашњој замисли о условној осуди. Остављајући на страну библију и најстарија законодавства, у којима се готово без изузетка налази претходно *Сенекина* мера, у самом римском праву је постојало правило: „*non eat lex antequam feriat.*“ Црквено средње-вековно право се руководило истом мишљу прописујући пре казне три опомене. Осим осталих средње-вековних ранијих и доцнијих законодавстава ми исту мисао и ако у мало другој форми налазимо и у чл. 139 нашег *Душановог* законика (*Новаковићево* издање), где се онима који пређу у „латинској ерес“ или „азимство“ пре казне оставља могућност, да се поврате у православе. Један од коментара старијих француских законика (*Domat*) назива ову меру „поправком из судијиних уста.“

Али у колико је условна осуда већ по себи самој у извесном размеру изванредно добро казнено средство узев у опште, у толико њена вредност скаче, кад имамо посла с малолетним и женским у опште осуђеницима. У погледу на малолетнике одлагање извршења казне се у пракци развило по најпре у *Енглеској*, као што то *М. Д. Хил* и *Талак* доказују (Види претходни извештај о овом питању од проф. *Ламаша* у св. I. *Bulletin-a de l'Union internationale de droit pénal* од ове године стр. 38—39.). Само што судија у *Енглеској* не опредељује претходно казну, већ се по изрицању поротином о кривици задовољава тиме, што извршење пресуде задржава све дотле, док се осуђеник добро влада. *Кривични законик* од год. 1878. потврдио је својим чланом 13-им („...to appear and receive judgment when called upon“) ову судску практику. Исти разлози који важе за ову меру у погледу на децу, на малолетнике у опште, могу се прострети и на жене. У много већој мери но што то бива с човеком, друштво се гнуша жене, која излази из казн. завода, и овој је већ по њеним природним слабостима теже но човеку, да нађе уточишта и зараде. У исто време не треба изгубити из вида, да је наравствена поквареност у женским казн. заводима често много јача но у мушким и ако се зна, да је женско пре но што једном покллизне много уздржљивије од злочина но мушко. Али кад једном падне, онда је жену много теже поправити и извести на прави пут но човека. И с тога је уплив, коме има да подлеже осуђеница ма и за најмању ситницу много опаснији и јачи, но кад је у питању човек, нарочито пак онда, кад осуђеница још првог дана своје осуде долази да живи у заједници с осталим, често врло исквареним и у злочину огрезалим осуђеницима.

И ако још потпуно неопредељена условна се осуда налази већ у казн. законнику за краљевину Сардинију од 1841. године, као и у законнику обојих Сицилија; ми се с њом срећемо даље у законодавствима Шпаније, Португалије, Русије, Швајцарских кантона Вода и Апенцела, па и саме Турске. У законнику за немачку царевину од год. 1870. она је резервисана за малолетнике од 12—18 година, а у мало ширем обиму срећемо се с њоме у новом италијанском казн. законнику под називом „*repressione giudiziale*.“ Усавршујући даље мисао о условној осуди саветник Беранже је год. 1884. изнео предлог сенату француском, да се донесе закон, по коме ће судија пошто изрекче казну, имати право, да њено извршење обустави за известан рок времена. Ако у тобу тога рока осуђени не учини никакво кажњиво дело, онда прва изречена казна има да се сматра као да никако није ни постојала. Учини ли осуђени какво казнимо дело, онда ће се казна за њ повећати ранијом неиздржаном. — Али је у Француској на овом и остало, а од европских држава примила је ову мисао Белгија и оживотворила је својим, нарочито у теорији примећеним законом од 19. Маја 1888., коме је главна садржина следеће:

„Ако казна, на који судови (*les cours et tribunaux*) осуђују, па ма она била проста или сабрана не прелази шест месеци затвора, а осуђени међу тим дотле није био осуђиван за злочин или преступ, — онда судови могу мотивираним решењем наредити, да се извршење осуде одложи за известан рок, који ће они одредити, но који неће смети прелазити пет година од дана изрицања пресуде.

Ова осуда ће се сматрати као и да не постоји (*comme non avenue*), ако осуђени у току тог времена не учини никакав злочин ни преступ.

У противном случају она ће се додати новим казнама.“

Ово као што се види није више проста стара *admonitio*, није више само опомена, јер је казна изречена, само што је њено извршење за извесно, опредељено време, одложено. Од осуђеног и *само од њега* зависи, хоће ли казну издржати или не.

Белгиска је пракса у овом погледу и сувише млада и нова, а да би по њој могли судити о ваљаности овога закона, који се практикује тек годину дана. Међу тим сличан закон постоји и у сједињеним државама (а од Августа 1887. и у Енглеској), и нарочито се практикује у Бостону. У једној од последњих година тамо су осуђена 2803 лица условно. Од ових су прошла без казне саобразно закону 2533. За 44 се не зна шта је с њима било, затурио им се траг, а само су њих 226, дакле ни десети део — издржали казну. Али да ови бројеви и не говоре овако јасно у прилог условној осуди, *ми би јој се с референтима у начелу придружили из више како теориских тако и практичких обзира*, на којима се сад овде не можемо дуже задржавати из простог разлога, што би то можда био узалудан посао.

Да ли би се условна осуда могла препоручити за нашу отаџбину?

Оног дана, кад се наш казн. законик буде прегледао, допуњавао и измењивао, а на то се ваљда неће дуго чекати, тога дана ће се унеги у њ и установа условне осуде. За успешан посао на томе пољу било би од неоцењиве важности, кад би наши практичари — судије и адвокати што више изнели грађе из своје праксе, па кад би уз то промислили и коју са свога гледишта проговорили и о условној осуди. — Конгрес је једногласно вотирао резолуцију, да се она препоручи културним законодавцима.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

II.

По статистици свих културних — како европских тако и америчких — држава судови имају највише посла с ситним иступима и преступима. Остављајући на страну друге казне у Немачком царству је осуђено

године	од укупног броја осуђених:	на затвор дужи од 3 месеца	од 3 месеца и даље
1882	329.968	48.785	192.780
1883	330.128	46.166	190.688
1884	345.977	58.178	185.279
1885	343.087	57.523	179.492
1886	353.000	47.422	183.195

(Из Статистике за немачко царство, Нови ред свеске: VIII, XIII, XVIII, XXIII и XXX извод у Kleinfeller G's: Die Bekämpfung des Verbrechen, стр. 3. — на по се одштампано из Archiv für das Strafrecht од год. 1889.). Ми узимамо ради краткоће Немачку за пример с тога, што се она већ по свом географском положају може узети као просечно мерило за образовани свет. Све друге државе код којих је статистика уређена дају нам сличан резултат. Са свим је дакле природно, да је конгрес узео одмах за другу тему питање: Каква се средства могу препоручити, којима би се могла избећи овако многобројна примена кратких затвора?

Из многих разлога — од којих су неки поменути под I. — данас је и теорија и практика на чисто с тиме, да су кратковремене казне врло штодљиве, од далеко веће штете но што је корист која се од њих ишчекује како у погледу друштва, тако и у погледу осуђенога. Прво средство да им се доскочи види проф. Ф. Лист у горе изнетој условној осуди.

Даље предлажу оба референта као другу замену кратковременом затвору *новчану казну*. Код иступа би новчана казна могла са свим заменити прост затвор (одн. при-

твор), код великог броја преступа она би се могла прописати факултативно уз затвор. Но при томе ваља имати двоје на уму. На *првом* месту ваља изменити у основу саму новчану казну. Што се полициских иступа тиче, она може остати оваква каква је данас. Ну са свим је друкче, кад дођу у питање преступи. Ако се хоће, да новчана казна постигне свој циљ, да буде осетна за свакога, онда је треба расписати сразмерно материјалном стању осуђенога. Иначе ће иста сума бити за сиромаша и сувише тешка, за човека средњег стања лака, а богаташ је неће ни осетити. Ну како да се постигне праведна сразмера? До сад је чешће предлагано а и нама се чини да је најприродније, да се за мерило узме годишња непосредна пореза. Ако нећемо да се од новчане казне враћамо опет кратком затвору, који смо њоме хтели даи збегнемо, онда нам се ставља *друго* врло важно питање: Шта да се ради с оним осуђеницима, који нису у стању да плате новчану казну, па ма како она мала била? Оба референта предлажу овде као замену *казнени рад* но без затвора. У многим европским законодавствима (Француска, Немачка, Швајцарска, норвешки пројекат и нови италијански казн. законик) налази се ова мера али не као општа већ као са свим специјална, задржана само за поједине законом опредељене (н. пр. повреда државне шуме у Немачкој) радње. И доиста принудни рад има све добре без лоших страна кратких осуда, јер ако код кратког затвора постоји са свим оправдана бојазан, да ће се осуђеник морално (ако не и здравствено) покварити, код принудног се рада може ишчекивати у сваком погледу само побољшање. Но при овоме треба имати добро на уму, да *принудни рад без затварања није замена затвору, већ да она долази на место новчане казне,*

коју осуђени не може да ислати. И тако она води само *посредно* ограничавању кратког затвора. Доказ је за ово и прост и лак. Принудни рад значи у новцу оцењено но неизвршено давање држави; он је према томе *имаћна* (материјална одн. новчана) казна, а лишавање слободе долази овде са свим на последње место. Но овде излазе пред нас практичне тешкоће, које ни референтима нити икоме од конгреских чланова нису остале непознате. По ф. *Листу* се принудни рад као казна може с успехом применити само према онима, који живе од својих руку, дакле само према *надничарима*. Држава према њему не може осудити учитеља, да за њу ма што преписује, нити кројача или обућара да за њен рачун шију одело одн. праве обућу; она не може принудити фабриканта да јој справља машине нити пак винарског трговца, да јој даје вино; држава не може принудити лекара да лечи рецимо њене чиновнике за извесно време бесплатно а још мање модискињу да ради за чиновничке жене. Све је ово већ с тога немогућно, што би надзор, прикупљање и срачунавање радова били скопчани с многим тешкоћама, а уз то би државу због потребе великог броја чиновника стала „скупље дара него масло.“ Ако принудни рад хоће да се употреби као казнено средство у вишем обиму, онда он мора бити једноставан и прегледан; он не сме бити индивидуалног већ мора бити општег карактера, а овом захтеву одговара само надничарски рад. У природи надничарскога принудни ће се рад одржати и против замерака, које су до сад чињене његовом практичном извођењу. Нарочите радионице или још више радничке колоније нису ни нужне; одвајање од слободних радника је са свим излишно, а кад се определи извршење извесних радова онда ће и надзор бити лак. Што

се тиче преобраћања новчане у казну принуднога рада, оно ће се вршити са свим лако и просто на основу просечне месне наднице. Ако се пак осуђени предаду општинама, да за њих раде, онда неће никад бити оскудице у послу; увек ће имати што да се ради или у општинској шуми или на путевима и по улицама или на грађевинама, а баш кад никаквог посла не би било, онда ништа не би шкодило ни кад би се извршење казне одложило. Што се тиче опасности да ће осуђени бегством покушавати да се отарасе издржања казне, ова није тако велика, нарочито ако се за такав случај пропише строга законска наређења.

И барон *Гарофало* је велики присталица новчане казне као средства, којим би се заменио кратки затвор. У случају, да осуђени није у стању, да новчану казну одмах исплати, учевни италијанац дели овакве осуђенике у две врсте: у *прву* врсту долазе код њега људи, који већ по природи свога занимања зарађују веће суме, као што су лекари, адвокати, сликари, вештаци у опште, даље новинари, професори, руковође разних радња и т. д. једном речи сви они, који не живе од просте наднице већ од награда (хонорара) или удела у добити на каквој радњи. Свима се овима може дозволити да у слободи продуже свој рад код тим условом, да од своје зараде дају просечно (дневно или недељно) известан део у касу, која би се у том циљу установила, и која би и носила име *казнене касе*, али то тако, да осуђени не би смео за себе задржавати више но што је обичном раднику потребно за одржање без икаквог обзира на друштвени положај осуђенога. У *другу* Гарофаловљеву врсту би дошли прости радници и слуге, који живе од наднице или од месечне плате. Ова надница би се свела на оно што је најнужније за главне

животне потребе (храна и стап) с строгим искључењем свега, што би служило задовољству, па ма последње било права навика (која је као што се зна друга природа) осуђеникова. Тако би се мало по мало могло од наднице откидати бар оно, што сваки радник троши на пиће или на дуван или на какво друго уживање. И ако радник пристане да недељно улаже у поменути касу извесну сумицу, која му се према његовом стању одреди, докле целу новчану казну не исплати, онда се он може оставити да дома или где и како зна слободно ради; код оних који раде по рудницама, фабрикама и магацинима управа тих предузећа би се могла сама обвезати, да при исплаћивању задржава суму за казну, па да је према томе на крају преда поменутој каси. У случају да радник престане долазити на рад, имала би одмах да се извести надлежна власт. У последњем случају или кад би се осуђени одупирао да ради за исплату своје новчане казне, референт предлаже строге мере. У томе би случају по њему ваљало образовати раднике групе које би радиле за државни рачун и које би се употребљавале само за оне послове, које држава неопходно мора отправљати као што су: поправке утврђења, мостови, железнице, галерије, горосеча и т. д. с изричним искључењем сваке индустрије, којом би се само чинила штетна утакмица вредним и поштенним радницима. За горе поменуте послове држава би рачунала осуђенима обичну месну надницу, али би им од ње издавала само најнужнији део за живот а остатак би задржавала на име казне, док се ова не би са свим исплатила. У случају, да се повређеноме одн. оштећеноме досуди такође каква накнада, онда би се од наднице одвајао и на име ове сразмеран део. Али и Гарофало држи, да се ова мера може корисно употребити

само против осуђеника, за које се не може или бар још не може поуздано рећи, да спадају у класу правих злочинаца и повратника. Код последњих ваља употребити особите мере (види III.) и бити с њима много строжи и енергичнији.

Као средства којима би се заменио кратки затвор и новчана казна проф. Ф. Лист износи још *домаћи затвор*, ограничење личне слободе, које би се састојало у томе што осуђени не би могао рецимо одлазити у крчме, не би смео остављати место живљења за извесно време, не би смео носити оружје и томе подобно. Али и он сам увиђа, да су ово мере, које би се још и могле употребити у уским патријархалним круговима, по које су данас са свим недовољне, управо ништавне. Мало би већу пажњу заслужио судски укор, и ако код њега постоји једна тешкоћа, коју би у осталом нови законици могли избећи, а то је, да би ова врста казне постала према данашњем поступку сасма илузорна, јер би се могла извршити тек онда, кад би пресуда постала извршна, дакле тако рећи у четири ока, у виду саопштења.

Како писмени тако и усмени извештај проф. Ф. Листа завршује се поставкама, с којима се у главном слаже и други извештај, а које је и конгрес једногласним гласањем огласио за своје. Те поставке гласе:

„1. *Најважнији и у исто време најнеоспорнији криминално-политички задатак данашњег казн. законодавства састоји се у томе, да се кратки затвор што већма и што умесније ограничи.*

2. *Најпагодесније је средство за постигнуће ове сврхе условна осуда у смислу белгиског закона од 19/31. Маја 1888 г. (види I).*

3. *Ако се кратак затвор претвори у новчану казну, па се ова не може подесно*

извршити, онда ће се на њено место употребити принудни рад без затварања.“

Када сам и сâм с осталим члановима конгреса гласао за ове поставке, онда сам то чинио с тога, што сам убеђен у њихову правилност. С тога мислим, да овим могу завршити ову тачку свога извештаја.

III.

Штокхолмски међународни конгрес за казн. заводе од год. 1878. донео је међу осталим и следећу резолуцију: „XIV. Конгрес је мишљења, да се против поврата могу с успехом применити следећа средства: морализирајући систем казн. завода коме треба да служи као допуна условни отпуст и *рефа употреба кратких казни* за оне кривце, којима је прешло у обичај чињене кривичних дела. Он мисли такође, да ако би се у законодавствима разних држава доста тачно одредило отежање казни у случају поврата, падање понова у кривицу постало би ређе. Конгрес сматра у осталом, да означеном циљу могу с успехом доприносити и установе, признате као допуна система за казн. заводе, као што су друштва за заштиту куће, за рад, земљорадничке колоније или друга средства за помоћ.“ (Ови закључци се налазе преведени као додатак књижици *Жујовића* М. Миленка: О казним заводима. Београд 1884.) И ова је резолуција од тога доба у велико нашла примене. Али ма она била и до ижице изведена, она није ни близу циља, који се њоме мислило постићи, јер је непотпуна у основи, јер су њени творци гледали више на спољашњу страну злочинца и злочина, но на природу првога и на дубоке и битне узроке другога. Није с тога чудо, што се и од тог времена — као и дотле — поврат непрестано множио поред свих мера, које су против њега

предузимане, није чудо што је он данас у свим образованим државама постао предметом најозбиљније пажње и то како у стручној правној тако и у дневној штампи, како у државној администрацији тако и у законодавним телима. Са свим је дакле природно, да је и први конгрес „Међународног удружења за кривично право“ узео ово питање у прва, којима је имао да се бави: — а то је тим природније, што поменуто удружење и има за циљ борбу против злочина као друштвеног зла.

Извештај г. проф. *Лукаса* о овом питању не излази из опсега обичног и досадашњег проматрања његовог и с тога ми мислимо, да можемо преко њега прећи. Ми то можемо учинити тим пре, што је извештај г. проф. *Фан Хамела* ремек-делце у својој врсти, те ћемо се на њему мало више позабавити, а уз то је и дебата у овом питању била врло жива, те ни њу нећемо смети изгубити из вида.

Већина данашњих закона своде се у погледу на поврат на следеће: раније казне сматрају се као отежавајућа околност при изрицању нових и тако ове повећавају. Али је ова иста идеја престављена у разним законодавствима на разне начине. Тако француски, белгиски и њима сродни казнени законици усвајају поменуто отежавајућу околност за готово све врсте злочина и престапа; немачки, мађарски а у начелу и холандски је ограничавају на извесну врсту престапа, нарочито на преступе против својине. Да би ранију казну узео за отежавајућу околност познијој белгиски казнени законик претпоставља само извесну строгост и величину прве казне не обзирући се на природу кривице, за коју је ова изречена, докле у истом случају немачки, мађарски и нови италијански казнени закони захтевају — и то врло уместно — да између првог и познијег злочина по-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

стоји извесан однос у самој њиховој природи, тако да се ранија осуда н. пр. за крађу не узима као отежавајућа околност доцнијој за повреду јавнога поретка. Кад би се упоредили дакле казнени законици просвећених држава, онда би се нашло још на масу мањих и ако врло важних одступања у погледу на наше питање, а тада би се у исто време видело, да та разлика врло често потиче из самих казних система појединих земаља и зависи често од тога, колика је слобода остављена судијској индивидуалности при изрицању казне. Мислимо, да је излишно и да напомињемо, да су сви новији законици и у овом питању рационалнији и бољи од старих. Али је и код једних и других сама полазна тачка погрешна. Ни један од данашњих казних законика не прави (грдно) разлику између *случајних злочинаца* и *злочинаца из навике*, која разлика међу тим постоји, и која је јасна и за лајка, а камо ли за онога, који се из дана у дан бави овим питањима. Остављајући за сад на страну погрешку у теоријском схватању самог поврата ми ћемо се овде задржати на практичним недостацима, који су већ по својој природи још важнији, јер су опшљивији, јер се с њима сваким даном срећамо. Данас се у пракци полази у главном од следеће тачке гледишта: ако превентивни циљ борбе против злочина није постигнут првом казном, онда је то било с тога, што је ова била слаба и недовољна, с тога треба казнити по други пут, али *сад казнити строже и ако истом казном*. Као општа поставка узет, овај је начин са свим погрешан. Врло је природно и близу памети да се узме, да прва казна није дејствовала не с тога, што није била јака и довољно строга, већ с тога, што по природи својој није била подесна да повољно дејствује на

злочинца, с тога при поврату треба покушати, да се први пут пропуштено постигне на *други* начин.

С многим другим криминалистама Фан Хамел дели злочинце на: *неоуправљиве злочинце из навике*, код којих казна треба да тежи томе да их учини безопасним за друштво, даље на *управљиве злочинце из навике*, код којих казна треба да стави себи за главни циљ да их поправи, и најпосле на *случајне злочинце*, које казна треба да застраши и освети. Досадашњи систем једва ако је у стању, да повољно дејствује на последњу класу и можда само на појединце из друге. Питање о поврату је тако, да засеца у цео казнени систем сваке поједине државе. То је спорно питање од векова како у науци тако и у законодавству и готово је са свим немогућно, да се за њ предложи општа правила за све земље. При његовом решењу зависи много од тога, какав положај заузимају судија и управници казних завода у појединим државама, и какво и колико им поверење законодавац може поклонити. „Да би се избегла свака неправда, да би се боље држао рачун о свим могућним ниансама и да се најпосле узимају као повратници само они, који су то у ствари, идеал би (по референтовом мишљењу) био *факултативно* погоршање и повећање казне: дакле постепено погоршање и повећање казне при првом, другом, трећем и т. д. поврату, но то погоршање би се састојало у отежању највеће или у опредељењу другојаче казне. Тако би закон одредио само циљ, коме има да се тежи, а судија би онда имао да тражи пут, којим би се тај циљ постигао.“ Референт се нада, да би се овим путем више успело у борби против поврата, али разуме се само под једним условом, кад би судије биле довољно спремне за свој положај и кад би нарочито биле свесне

важности и озбиљности сваке своје пре-
суде и то како по друштво тако и по
самог осуђеног.

За другу врсту злочинаца, где долазе
лопови, варалице, прикривачи, извештени
просјаци великих градова и т. д. и која
се одликује нарочито недостатком по-
требне енергије за животну борбу, казна
по референту треба да постави себи за циљ
као и код прошле врсте — *поправку*.
Али начин поправки код ових болесника
од „друштвене неврастеније“ не може
бити исти који се примењује код других
злочинаца. „Овде неће бити довољно по-
већање опште казне. Задржавајући и чу-
вајући застрашујући елемент казне, не
смећући нипошто с ума строгост, с ко-
јом она треба да дејствује, остварујући
нарочито дисциплинском казном сву ја-
чину њену: при свему томе не треба те-
жити да се осуђеник умири и омекша,
већ на против треба на томе радити, да
он што већма очвршћа. За то ће бити
неопходно потребно, да се делатност
осуђеникова свим могућним средствима на-
дражује и подстиче; њега треба научити
и навићи на какав занат и навићи га што
је боље могућно на уредан рад; треба
ићи за тим да се он навикне, да сам
управља својим стварима и својим малим
приходом; њега треба навикавати и у
њему подржавати тежњу за извесним сте-
пенем независности у самим казним
заводима, а та независност треба посте-
пено да расте у „средњем затвору“ и
у условној слободи: у злочинцу треба
пробудити и очвршћавати осећај друш-
твене одговорности душевним вежбањем
а нарочито читањем, — а у исто време
ваља очвршћавати његово тело редовним
телесним вежбањима.“ У сваком случају
референт је за поступни систем.

У главном се реферат своди на сле-
деће закључке:

1.) Велики недостатак данашњих за-
конодавстава у борби против поврата лежи
у томе, што се у самом систему поврат
сматра као појачање и отежање саме кри-
вичности, па се у том духу према њему
и поступа, повећавајући му увек казну.

2.) Сам систем није свестан правог
карактера злочинца из навике, и не по-
знаје га.

3.) С практичног гледишта борба про-
тив поврата има смисла готово само у
погледу на поправљиве злочинце из на-
вике, окривљене за повреду личности или
својине, за преступе против јавнога по-
ретка, и за друге који нас упућују на
злочиначку склоност, чије је главно обе-
лежје злочиначка енергија. По себи се
разуме, да је реформа у самом систему
нужна у више праваца.

4.) Али је овај систем са свим рђав
и недовољан, кад су у питању а) непо-
прављиви злочинци из навике, и б) попра-
вљиви злочинци из навике, осуђени за ве-
ћину злочина против својине, за прошњу,
скитњу и друге преступе, чији је главни
карактер друштвена неврастенија. За сва-
ку су од ових последњих група нужне
нарочите казнене мере, које у погледу
на трајање не треба никако да су одре-
ђене за групу а, а могу бити само ре-
лативно одређене за групу б.

На крају Фан Хамел држи, да др-
жава и друштво имају велики број сред-
става и изван казних законика, којима
се могу послужити у борби против по-
врата, и желети би било, да се од ових
средстава чини већа употреба од сад
но до сад. И ако ни један од рефе-
рената није нашао за нужно, да тран-
спортирају препоручи као средство про-
тив поврата, ипак је проф. *Левелје* (из
Париза) држао један велики говор, у
коме је последњу препоручивао, и ако је
њена жаловост до сад била очевидна.

Како наша отаџбина још дуго (а можда и никада) неће доћи ни до могућности и да помишља на транспортирање својих злочинаца, то ја нећу овде ни да се упуштам у објашњавање овога система, који је стао толико жртава и старе Римљане и данашње Французе и Русе поред осталих народа (види о њему одличан преглед и критику у: И. Я. Фойницкаго: Учение о наказании въ связи съ тюрьмовѣдѣніемъ. Ст. Петербургъ 1889. стр. 188—300), а који међу тим никад није донео повољних плодова. Отуд се и поменути штокхолмски конгрес у својим резолуцијама (III). изјаснио против ове мере. Помињући узгред овај говор г. проф. Левелеа, ја хоћу само да скренем г. Министру пажњу на то, како још и данас старија школа кривичнога права мисли, да су сва средства добра и праведна, којима се само друштво може ослободити злочинаца без икаквих других обзира. И схватајући казну као органску функцију, којом друштво има у својој средини, у самом своме бићу да дејствује, да реагира против злочина, ја нисам пропустио прилику, да полазећи с чисто теориске тачке гледишта устанем против мера г. проф. Левелеа и да тако нехотице развијем и заострим дискусију, која се завршила тиме што је решено, да се питање о транспорацији повратника стави на дневни ред на први идући конгрес удружења. Ја сам том приликом напоменуо, на мислим да неће бити с горега, ако то ни овде не пропустим, да је по моме скромном мишљењу поврату данас један од главних (ако не баш главни) узрока полазна тачка данашње теорије и законодавне праксе, по којој је прва казна обично блага и слаба, а доцније су строже и веће. Ова пак погрешка потиче нарочито из непознавања саме злочиначке природе и отуда, што се забравља, да ако казна треба да постигне какав циљ, онда то треба да буде одмах,

први пут, кад се за то да прилика. У колико је овај начин поступања био до сад у пракци скопчан с извесним тешкоћама, у толико ће он данас а нарочито у својој будућности моћи практичније да се примењује, нарочито ако се буде с једне стране ослањао на истраживања криминалистичко-антрополошке школе, а с друге се стране буде водило рачуна о мерама изложеним под I. и II. којима је задатак, да смање и прореде број малих и кратких осуда на затвор, те да се тако овај примењује само наспрам оних, наспрам којих је неопходно потребан, али онда што озбиљније и што целисходније.

Као што је г. Министар већ из досадашњег могао приметити, поље рада је на конгресу било и пространо, а поуздано се може рећи и погодно. Не треба ни за часак сумњати у велики уплива који ће овај рад вршити на законодавства и књижевност образованих држава. Већ од дана отварања самога конгрес-европска се штампа бави врло много његовим радом а нарочито његовим закључцима. Нови законски пројекат о условној осуди за Аустрију, — која је на конгресу поред теоретичара била заступљена и са своја два скупштинска посланика — добиће у конгреском раду велику потпору, а с истом ћемо се појавом срести и по другим државама, где су дотична питања на дневном реду.

Благодарећи усрдно г. Министру, што ми је дао прилику, да седницама овога конгреса присуствујем, те да том приликом много научим, ја сам слободан мислити, да не би било с горега, кад би г. Министар изволео наредити, да се овај извештај у коме од државних званичних органа штампа. Пред свих могућих недостатака овога извештаја ја се надам, да би се његовим штампањем бар у неколико допунио циљ, који се имао у виду, кад ми се дала прилика, да конгреским седницама присуствујем.

КРИЛОВЉЕВЕ БАСНЕ

(Наставак).

55

Срећа у гостима.

Ко није у високом звању, или је сиромах, обично говори да нема среће; и за све недаће, ми кривицу на срећу бацамо; а кад се добро оцени, ми смо сами криви. Слепа срећа, која се шуња међу људима, није баш свагда код царева и великаша у гостима; она ће — покад-што и у твојој удери погостити, само се користи временом кад у твоју кућу завири; један минут са срећом, може надокнадити и наградити све беде и невоље што их човек годинама сноси. Кад се ниси умео срећом користити, не криви њу, већ самог себе, и знај ово, да она — може бити, — читавог века, неће ти више у кућу завирити.

У крај вароши налажаше се једна мала и стара кућица; у тој кућици живљаху три брата, и никако нису могли да се опораве и своје сиротно стање да поправе; што год почну радити, некако им не иде за руком, — деси се — ја штета, ја каква сметња. Како они говораху, у томе им је срећа била крива. Срећа наједанпут дође к њима, и ганута њиховом великом сиротињом, реши се да им својски помаже у сваком предузећу, и да ће код њих гостовати цело лето. — Цело лето, зар је то шала! Код браће — сиромаха, пођоше послови другчије. Један од њих беше веома слаб трговчић, но сад му трговање пође другчије; што год прода или купи, велику добит заради, не знадијаше шта је то штета, и ускоро постаде богат као Крез. Други брат ступи

у државну службу. С његовим знањем и спремом, други би остао вечним писарем; али њему са свију страна срећа помаже. Дали какав раскошан ручак, или оде да се коме поклони, не гине му — или чин или добро место. И кад погледаш, у њега и спајидук, и кућа, и летњиковац. Сад ћете ви мож'да запитати: а шта је трећи брат од среће добио, јер је и њему срећа помагала? Разуме се, с њиме је срећа највише посла имала, и скоро се није ни одмарала. Но трећи брат, цело је лето мушице ловио, — и то, врло срећно. Не знам да ли је пређе у том занату био вештак, али овог лета нису му узалуд пропали трудови. Благодарећи срећи ма како да махне руком, никад не промаши, и сијасет нахвата мушица. Међу тим, гошћа се код браће нагостовала, па свој пут даље продужила. Два брата остадоше у великом ћару: један од њих богат, — а други и богат и у високом звању; а трећи брат, проклиње судбу, што га је зла срећа оставила само с просјачком торбом.

Читаоче сам пресуди ко је овде био крив?...

56

Курјак и чобани.

Курјак се шуњаше око чобанских торова, па видевши кроз ограду, да су чобани најбољег овна изабрали из чопора, да га испеку и слатко поједу; а видећи при том, да пси мирно око торова леже, наш курја ухвати магду, и удаљавајући се од торова, сам са собом од муке овако

говораше: „О, како би ви, пријатељи, дреку падали, кад бих ја тако што учинио!“

57

Чешаљ.

Купи мајка чест чешаљ да њиме чешља своје детенце. Дете чешаљ не испушта из руку: ако се игра, или што друго ради, непрестано чешља своју гр-рававу и меку — као повесмо косицу. И заиста, то беше диван чешаљ: не само да не чупа, већ нигде и не задире, а у косу равно и глатко иде. Дете је чешаљ толико завололо, да га ни по коју цену не би дало. Деси се, те се некако чешаљ изгуби, и дете се беше заиграло и сву косу замрсило. Дадиља хоће детету косу да чешља, а дете у дреку, и пита: „Где је чешаљ мој?“ И чешаљ се нађе, но у косу — ни маћи; тако косу чупа, да детету сузе на очи скачу. Дете чешаљ грди: „Ах какав си рђав чешљина!“ На то ће му чешаљ рећи: „Драги мој, ја сам онаки исти, какав сам и пре био, но коса је твоја замршена“. При свем том, мој ти се дечко наљути, зграби чешаљ и баци у реку, и сада се њиме чешљају речне богиње.

И ја сам у моме животу имао прилику да видим, да се тако исто и с правдом поступа. Докле је у нама савест чиста, то нам је и правда мила и света, — њу примамо и слушамо. Но чим душом почнемо грешити, то је и правда даље од наших ушију. И сваки, као и дете у овој басни, неће да очешља своју косу кад је замршен...

58

А л к и д.

Алкид, Алкаменин син, који је толико чувен због своје храбрости и јунаштва,

пролажаше једном између литица по опасној и уској путањи. Види нешто, што се беше скотурило као јеж; стоји на путу, једва се види, а не зна шта је. Хтеде га петом прегњавити; но на његово чудо, та се ствар наду, и постаде двојном већа. У љутњи Алкид плане, и почне ту ствар штапом ударати. Погледа, она још страшнија постаде: дебља, надува се и расте; па најзад, сунчеву светлост заклони, а Алкиду пут закрчи. Он баци свој штап, и пред овим чудом стајаше укочен и само се чуђаше. На мах, јави се Атина, па ће му рећи: „Не мучи се узалуд, брате мој, Овоме је чудовишту име: Раздор и неслога. Кад га не дираш, једва га оком приметити можеш; но ко се усуди да се с њиме у коштац хвата, оно од свађе још више дебља, и порашће као планина“.

59

Апелес и мало магаре.

Ко је самољубљем заражен, тај је себи самом и у ономе мио, у чему другима смешан изгледа; — он се често оним поноси, од чега би требало да се стиди.

Једном, сретне се Апелес с магаретом, па га позове к себи у госте. Магаре од радости игра! а хвалом целој околној шуми досађује, па ће рећи зве-рињу: „Ала ми је тај Апелес досадан; просто ме је намучио: где год се с њиме сретнем, непрестано ме зове у госте. Мени се чини, другови моји, да он намерава снимити с мене слику Пегасову“. Ту негде близу деси се Апелес па ће магарету рећи: — „Не, вараш се моје драго магаре! ја сам намеран да малам суд над Мидасом,¹⁾

¹⁾ Мидас је био Фригиски цар, па је спорио и с Паном — богом поља и чобана, ко је бољи вештак од њих двојице у музици. За судију одређен је Аполон — бог дана, вештине, књижевности и медицине. Аполон је дао првенство Пану, а Мидасове уши претворио у магареће. (прича из грчке митологије).

па сам хтео да снимим твоје уши. за њега: ако изволиш доћи к мени у госте, ја ћу бити рад. Имао сам прилике да видим и код других магараца дугачке уши; али како ти имаш, нисам видео — не само код магаради, већ и у највећих магарчина“.

60

Л о в а ц.

У многим хитним пословима, ми имамо обичај рећи: још има времена, свршићу. Но треба и то признати, да овако говоре обично они, који не раде онако, како им разум налаже, већ како леност заповеда. И тако дакле, ако хитан посао имаш или га брже свршавај, или се после на се љути, а не на случај — ако те нешто изненади. Ево о томе басне: ја ћу вам је онако испричати како будем умео.

Некакав ловац узме пушку, фишек-лију и ловачку торбу; собом поведе и верног друга — по нарави и обичају, Хектора, па пође у шуму да лови дивљач. Но пушку код куће не напуни, а памет му говораше да то учини. „Којешта!“ говораше он, „околина ми је врло добра позната, ту од рођења нисам видео ни вранца, а до места има читав сахат хода, — имаћу времена да напуним пушку сто пута. Но шта би? Чим ловац из куће изађе (чисто би се могло рећи, да се срећа хтела с њиме подсмехнути), по једном језерцу пливаху читава јата патава, и наш би ловац једним метком могао убити до по туцета, и осигурати себе на читаву недељу, само да је пушку код куће напунио. Брже боље да пушку напуни, али су патке на то опрезне, и док се он око пуњења пушке мајао, патке квакну, дупе крилима, прну, узвију се, и наврставши

се једна за другом, преко шуме одлетеше, и из очију ловца ишчезоше, Узалуд је за тим ловац по шуми лутао, — он ни вранца није видео. За једном недаћом, дође и друга: деси се тога дана влажно време и киша, и наш ловац дође кући мокар као прдавац, — и то с празном торбом. И за сву ову несрећу, није кривио себе, већ срећу.

61

Дете и Змија.

Дете намисли да ухвати јегуљу, но у место јегуље ухвати змију, и кад је види, пребледе од страха као крпа. Змија на дечака мирно погледа, па ће му рећи: „Чуј ме мали, ако ти паметнији не будеш, твоја дрзост неће ти свагда тако олако проћи. Овога пута нека ти Бог опрости, но унапред чувај се, и пази с ким имаш посла.“

62

Морепловац и море.

На морски брег, избачен таласима, морепловац уморен — заспи као мртав. Кад се из сна пробуди, он почне море клети. „Ти си“ говораше, „свему криво! Својом присворном мирноћом, ти нас к себи мамиш и у твоју пучину сахрањујеш. Тада море, узевши лик Амфитриде — богиње мора, јави се морепловцу, па ће му овако рећи: „Забадава ти мене кривиш! По мојим водама није ни страшно ни опасно пловити; кад бесне морски вали, тада су криви Еолови (Еол — бог ветра) синови; они ми не дају мира. Ако ми не верујеш, пробај сам; кад ветрови спавају, ја сам тада мирније него земља.“

И ја бих рекао, да је савет добар, и да море не лаже; по једрилима, а без ветра, мучно се може пловити.

63

Курјак и рода.

Да су курјаци прождрљиви, то је сваком познато: кад курјак ждере, он кости не баца; али за то, један је од њих хтео да плати главом, јер се умало кошћу није задавио. Не може курјак ни да уздахне ни да крене, и дође време да папке отегне. На срећу његову, ту се близу деси рода; разним знацима почне је курјак звати к себи, и замоли је, да му у нужди помогне. Рода завуче свој дугачки кљун и врат курјаку у грло и с тешком муком кост извуче, и за услугу потражи награду. „Ти се шалиш,“ повиче лукави звер: „Зар још и награду да ти дам!? Видиш ти како је она неблагодарна! Зар ти је мало, што си твоју дугачку шију с глупом главом читаву извукла из мог грла. Одлази, и торњај се, па други пут пази, да ми не паднеш у шапе.“

64

Чобанин и море.

На обали морској обитаваше некакав чобанин; имадијаше своју скромну колебицу, па и приличан број оваца. Живео је мирно и спокојно; није знао за раскош, па за то није му познато било ни зло; својим је талом био задовољан, и може бити, живео је безбрижније од многих царева. Но живећи на обали морској, често је пута виђао, како се на галијама довози волико богатство, како се стоварају скупоцени еспапи, проламају се од њих магацини, и како су се трговци брзо богатали. Саблазни се и наш чоба-

нин; распрода овце и колебу; купи еспапа, седне на галију, па се крене на море. Но убрзо, он се увери о природној обмани мора. Тек што обале ишчезоше испред очију, подиже се силна бура, галија се разби, еспап оде на дно мора, а чобанин се тешком муком спасе. Он опет постане пастир, — но с том разликом, што је пре чувао своје, а сад туђе овце — за ајлук. Кад се човек у нужди нађе, много што шта може учинити, само треба да је трудољубив и трпелив. Чобанин беше врло штедљив; сувише — није ни јео ни пио, па је прилично парица заштедио, опет купи овце, и постане чобанин свога стада. Једанпут сеђаше на морском брегу, и чуваше своје овце; дан беше ведар и тих, па се и вода морска — тек — тек љуљушкаше (тако се море беше утишало), — а галије, једна за другом пуштаху се на море. „Драги пријатељу,“ рећи ће чобанин мору, „теби се — канда опет пара прихтело; ако тражиш моје паре, мучно ћеш се овајдити! Потражи другога и превари, а ја сам ти већ принео једну жртву. Видећемо како ћеш другога намамити, али од мене — нећеш ни марјаша добити.“

Сувишно би било ову басну тумачити, али се мора узгред казати, да је боље држати се онога што је сигурно, него ли за лажном и обмањивом надом јурити. Међу хиљадом, тешко је наћи једнога, који том варљивом надом није обманут. А мени ма шта говорили, ја ћу увек тврдити своје: Шта ће бити у будућности, то једини Бог зна; а што је моје — моје, — бољи је врабац у шакама, него соко на грани.....

Лисица и грожђе.

Гладна кума лија уђе у башту, у којој беше доста грожђа. Гроздови се бежу са чардаклије окленбесили, и црвењаху се као рубин. У наше кума лије очи се засветлише, а зуби јој засврбише, а гроздови сочни, и горе као ћилибар; само та невоља беше, што су стајали високо. Ма с које стране да заиђе и погледа, око види, али зуби не могу да дохвате. Пробавивши читав сахат узалудно, пође кума лија из баште, и од мукe овако говораше: „Па шта, и не жалим! на очи је истина — грожђе лепо, но још је зелено; нема ни пецета зрелог, па ми могу и зуби утрнути.“

К л а с.

На њиви, која се од ветра таласаше, угледа клас у стакленој башти цветак, који је у сваком добру и нези растао; а међу тим, он — клас, изложен је свакојаким незгодама: разним инсектима. олујама, врућини и хладноћи, па почне домаћину срдито говорити: „Зашто сте ви, људи, увек тако несправедљиви, те ономе, који уме угодити вашем укусу и оку, ни у чем не отказујете; а према ономе, који вам је корисан, ви сте несправедљиви? Зар ваш главни доходак не даје вам њива, а погледај само — у којој је запуштености она! Од оног времена, од како си бацио семе у земљу, да ли си нас стаклом покривао и од непогоде заклонио? Јеси ли заповедио да нас окопају и сагреју? Да ли си долазио да нас у сушно време залијеш? Не, ми смо остављени да растемо на б'ат. Међу тим, твоје цвеће од кога нити си сит, нити богат, није забачена у поље као ми; заклоњено

стаклом, оно расте — и у миру, и у нези и у чистоти. Шта би било, кад би се ти о нама тако бринуо? Та — ти би идуће године сто пута више нашао жита, и читаве возове отерао би у престоницу на продају. Размисли се, и начини нам повеће стаклене баште.“ На то ће домаћин класу рећи; „Мој драги пријатељу! ја, како видим, ти моје трудове ниси приметно. Веруј ми, да се ја о вама највише бринем. Кад би ти знао, колико сам труда уложио док сам шуму искрчио и земљу за вас утиришио, — и краја нема мојим трудовима! Но о томе сад говорити, немам ни времена ни воље, а и никакве користи. Ветар и кишу просите с неба; а кад бих ја твој паметни савет послушао, остао би и без цвећа и без хлеба.“

Тако се често дешава, да добри сељак, прост војник, или грађанин, упоредјујући међу собом своје стање, рошћу на своју судбину. За утеху и оправдање, нека им послужи горња басна.

Дечак и црв.

Не обмањуј себе варљивом надом, да ћеш — издајством и вероломством срећу себи стећи. И у очима оних, којима таку услугу чиниш, бићеш подао, низак и презрен. Ко не сматра, да је ласкање у невољи грешно, тај ће у нужди први издајник бити.

Замоли црв сељака, да га пусти у своју башту, да ту лето проведе. Обећа се, да ће се часно и поштено владати, да воће неће дирати, и да ће само листиће, — и то оне, који су почели венути. Сељак помисли: „Како да му не

дам склониште? Еда ли ће мени од једног црва бити тесно у башти? Нека га нећ живи. Међу тим, не може ми ни велику штету учинити, ако баш два-три листића и изгрицка.“ Дозволи му; и црв на дрво узми; нађе испод једне границе склониште од непогоде; живљаше без нужде, — ако и не баш раскошно, но за њега нико и не чујаше. Међу тим, грђу пролеће — цар плодова; и у тој башти почеше воћке доспевати. На једној граници, дозреваше јабука — лена и жута као ћилибар. Та јабука давно дечка плењаваше, — од хиљаде других, он ју је први уочио; али тешко беше јабуку узбрати. На дрво се није смео попети, а снаге није имао да је отресе, — једном речи, није се могао довити, како ће јабуку убрати. И ко у крађи поможе дечаку? Црв. „Чуј ме,“ говораше црв, „ја знам, да је домаћин заповедио, да се јабуке беру; ова јабука — ма да нама двома није намењена, али ипак, ја ћу се постарати да је оборим, — само ако ми даш обећање да ћеш је са мном поделити. Можеш, ако хоћеш, узети себи десет пута више, а мени ће довољно бити и најмањи делић, да цео век глоцкам.“ Погодба се сврши, и дечко на исту пристаде, а црв отпоче рад на дрвету. За минут, он подгризе петељу; но каку је награду за труд добио? Чим јабука на замљу паде, дечко је зграби и са семеном поједе; а кад смилу црвић доле, да своје део прими, дечко га петом пригњави, те тако нестане црва и јабуке.

68

П о г р е б.

У стара времена, био је у Мисиру овај обичај: кад ког мртваца желе свечаније сахранити, обично су најмљивали нарочите жене, покајнице да за сандуком

иду и кукају. Био је један велики и свечан погреб; на њему се беше искупила читава руља ових покајница, и подигнувши кукњаву и дреку, испраћаху мртваца од кратко временог живота у вечни покој. Ту се деси неки странац, и видећи велико туговање, помисли, да су то сродници покојникови, кад га овако срдечно жале. „Кажите ми, молим вас,“ рећи ће странац, „да ли би ви били рађи, кад бих ја вам мртваца васкрсао? Ја сам жрец, и могу то учинити. Ми, жреци, имамо таку силу, и знамо мађије, да ће мртвац овај час оживети.“ — „Оче!“ повичу из гласа све покајнице, „обрадуј нас, јаднице! Само нам једну милост учини, да овај мртвац после пет дана опет умре. Док је ио жив, од њега није било ником вајде, — а тешко да ће и у напред бити; а кад опет умре, бар ће нас по пово најмити, да за њим кукамо.“

Има много богаташа, чија је смрт бар за што год корисна.

69

Трудољубиви медвед.

Медвед, видећи како се сељак труди и обруче савија, реши се да и сам одпочне живети таким трудом. Пође по шуми, за њим се подигне такав крш и лом, да се за читави километар чује. Лесковине, брезовине и других дрвећа упропастио је и изломио наш међа, да се ни броја не зна, а занат му никако не иде за руком. Дигне се и дође сељаку да га моли за савет, па ће му рећи: „комшија, какав је то узрок? Ја дрвеће могу добро да ломим, но ни једног обруча нисам савио. Каж ми, молим те, у чему је ту главна мајсторија? — „У том“, одговори сељак медведу, „што ти куме, немаш никаког стрпљења.“

Писац и разбојник.

У једно и исто време, јаве се на страшни суд два грешника, један је био разбојник (он је по путовима људе дочекивао и плачкао, па најпосле на вешала дошао), а други, обасут славом, писац: у својим списима, он је фини отров разливао, безверије и разврат укорењавао, био је у писању сладак као Сирена, а био је и опасан као Сирена. У паклу суђење врши се брзо, тамо се оно не одуговлачи, и за тренутак пресуда је готова. На двама страшним веригама, обешени беху два велика казана, и у њих грешнике стрпају. Под казан, у коме је разбојник био, натрпају велику гомилу дрва, и сама их је Мегера (хурија, зла жена) потпадила, и разбукта се тако страشان пламен, да је под сводовима пакленим трескао камен. Чињаше се, да према писцу, није био суд тако строг. Под казаном, у коме он беше, изнајпре је по мало ватра тињала, а од времена — на време, све је се више разбуктавала. Векови прођоше, а ватра се не стишаваше. Под разбојником, већ се давно беше ватра угасила. Под писцем — од часа на час све јаче и страшније распламћаваше се. Видећи да нема никакве олакшице, у тешким мукама почне писац викати: да и у богова нема ни мало правде; да је његово име у свету прослављено, и ако сам баш мало слободније писао, ја сам зато и сувише кажњен, и да нисам мислио, да ћу и од једног разбојника бити грешнији. Сад му се јави једна хурија у свој својој лепоти; у коси јој шиштаху љуте гује, а у рукама држаше крвав бич, па ће му рећи: „Несрећниче један! И ти ли имаш право роптати на провиђење? Зар се смеш с разбојником упоређивати? твоје је зло — куд и камо веће! Он је

био штете, само док је живео; а ти... твоје су кости одавно већ иструле, али ипак, сунце се ни једном не роди, а да нове беде и несреће не обасја — којима си ти узрок. Отров, што си га ти у твојим списима излио, не само да не слаби, већ разливајући се из века у век, постаје све јачи и опаснији. Погледај, (ту му допусти да на свет погледа) — погледај на сва зла дѣла и несреће, којима си ти узрок! Погледај децу — стид и срам својих породица, очајање отаца и матера: Ко отрова њихов ум и срце? ти! Ко је исмејао и детињаријом назвао: брак, старешине и власти, казавши, да отуда долазе све људске напасти? Ко је се побринуо, да раскине љубав и дружбу? Опет ти! Ниси ли ти говорио, да је безверије — просвета? Ко обуче у примамљиви облик и страсти и порок? И погледај сад; запојен твојом науком, цео је предео препун: убиствима, грабежима, раздорима и бунама. Ти си га до погибије довео! За сваку сузу и кап крви, ти се крив. И ти си се усудио, да на богове ропћеш?! А колико ће се још у будућности појавити зала од твојих књижевних дела! Трпи, дакле, за твоја зла дела добио си достојну казну!“ Ово срдито изрече Мегера, и капком казан заклопи.

Веће мишева.

Било је то некада. Договоре се миши да себе прославе; па не обзирући се ни на мачке, ни на мачкове, да памет помере и кључарима и куварима, и да их приморају, да ту њихову славу раструбе — од подрума до амбарова. Но услов је био такав, да у том већу могу заседавати само они мишеви, у којих је реп дужи по цело тело. Ову опаску учинили су ми-

шеви за то, што по њиховом мљењу, онај је паметнији и далеко окретнији, у кога је дужи реп. Ми не питамо, да ли је овака одлука паметна, јер и сами врло често дајемо свој суд о памети — или по оделу, или по бради. Али, пужно је знати, да је једногласно одлука донета, да се само дугорепи у веће могу примити и заседавати; а они, у којих по несрећи са свим нема репа, — па ма да су га у рату изгубили, — јер то је знак или незнања, или нерада. — Њих дакле никако у веће не примати, — тим пре, што би због њих и своје репове могли изгубити. Договор свршен; време за веће одређено — чим се смркне, седница се отвори у једном сандуку у коме се брашно држи. Но тек што су миши места заузели, погледају, а ту, међу њима и пацов без репа. Видећи ово, млади мишић гурне старијег и седог, који до њега бејаше, па ће му рећи: „Како то, да и овај пацов без репа с нама заседава? Куда се део наш закон и уговор? Заповеди да се одмах истера напоље. Ти знаш, да наш род безрепих не воле, и зар нам он може бити од користи, кад и свој реп није умео сачувати.“ На то ће старији миш млађем одговорити: „ћути! Све то и сам знам; али је овај пацов мени кум“....

72

Воденичар.

Некаком воденичару почне вода про- докавати брану; опасности велике још не беше, само је требало узети мало кривине, па одмах рупу затиснути, но воденичар слабо се о томе стараше. Међу тим, вода из дана у дан све више брану пробија, и јури као из кабла. „Еј, воденичару! не зевај, време је да се посла латиш!“ А воденичар ће рећи: „Још је

далеко од невоље, не треба ми читаво море воде; — за воденицу, доста је и оволико.“ Воденичар спава, а међу тим вода јури као из чабра. Настаде права невоља; камен стаде, воденица не меље, и тек сад воденичар поче да уздише и да јадикује, и довија се, како воду да заустави. Стојећи код бране, и гледајући како вода јури, он виде, да на реку дођоше кокоши да се воде напију, па ће повикати: „Где' ти безобразница, и љубавих будала! И без вас, ја не знам где ћу воде набавити за моју воденицу, а ви дошле, да ми и ово мало попијете.“ Потегне, и кокоши цепаницом помлати. Каку је од тога видео вајду? И без кокошију и без воде, отишао је својој кући.

Дешавало ми се покадшто, да видим по неку господу (ова басна намењена је њима на поклон) која не жале хиљаде трошити на којекаке беспослице, а мисле, да ће домаћој економији помоћи тиме, ако и мали огарак свеће буду штедели, па су готови за њега хватати се у коштац с људима. И зар је чудо, што таком штедном — убрзо се кућа окрене тумбе?

73

Белутак и дијамант

Изгубљен дијамант на путу стајаше у прабини, и деси се, те га некакав трговац нађе. Трговац дијамант цару покаже, цар га купи, у злато окује, и постане украс царске круне. Дочувши белутак како је срећно прошао дијамант, беше му завидно; па видећи једног сељака почне га овако молити: „молим те, земљаче, узми и мене и понеси у престоницу! За што бих ја овде под кишом и лапавицом чамио, а наш дијамант, како се чује, у великој је части. Ја не разумем како је

56

се он те части удостојно? Он се толико година овде заједно са мном ваљао; — и он је камен — исто као и ја. Узми ме и понеси; ко зна шта може бити ако се и ја тамо покажем. Могуће је, да ћу и ја за што пристати“. Сељак камен узме, на своја кола метне, и доведе га у варош. Распиштољи се мој белутак, и мишљаше, да ће одмах поред дијаманта редом стати; но њему се са свим друго нешто деси: њему заиста посао дадоше, али га у калдруму узидаше.

74

Риба — платица.

И ако нисам пророк, но кад видиш лептирића, да око свеће облеће, свагда сам могао пророковати шта ће се догодити: лептирић ће своја крила спалити. Ево ти, мој драги пријатељу, и упоређење и узрок: он је корисан и за зрелог човека и за мало дете. Ти питаш: је ли то цела басна? Почекај, то је тек почетак, а басна ће после доћи; моја је жеља, да ти унапред кажем поуку. Из твојих очију — ево читам нову сумњу: најпре си мислио, да је басна кратка, а сад се бојиш, да није сувине дугачка. Но шта да ти чиним, драги мој? буди стрпљив! И ја се сам тога бојим. Ја сам већ сад старији постао: што ближе к јесени, време је кишније, а људи су у старости брбљавији; но у сваком случају, послушај ме шта ћу ти рећи: много сам пута слушао, да се ситне погрешке сматрају за маленкост, а они, који их чине — да би себе оправдали, обично говоре: Па кака је то кривина? Но баш ова ситница и јесте први корак, који нас води у пропаст, — она најпре постаје навика, а за тим прелази у страст. А кад човек једном склизне,

грех за грехом све се ваља, — тада му је тешко подићи главе. Да бих ти живље преставио, како је самопоуздање штетно, дозволи ми, да те басном позабавим; она сама из пера иде, и може ти од користи бити.

Не памтим баш, код које је то реке било, живљаху неки рибари — ти непријатељи воденог царства. Близу обале у води живљаше несташна платица. Она беше и окретна и лукава, и ничега се не плашаше. Око удица она се окретала као чигра. Често је пута риболовац проклињао свој занат: баца удицу у воду, с пловка очију не скида; удица се задрма, и он сиромаш помисли: ево сад је прогутала! срце му од радости закуца, али кад удицу тргне, на њој глисте нема, а рибе ни од корова. Чињаше се, да се рибица рибару подсмеваше, скине глисту, шмигне и рибара превари. Тада ће јој друга платица рећи: Чуј ме сестрице! ти нећеш добро проћи; зар ти је мало воде и места у овој реци, но се све око удица вртиш? Ја се бојим, да ћеш се ти брзо с реком растати. Што ближе удицама, то ближе беде. Данас си врднула, а сутра — ко ти јамчи?“ Но паметан савет за гдувога толико исто значи као и за гдувога. На то ће несташна платица својој другарици одговорити: „Ја нисам тако глупа и кратковида! ма да су рибари лукави, но ти се за ме не плаши; ја њихово лукавство скроз познајем. Ено, видиш удицу! Ево друга забачена! Ах! ево још, још! Погледај само, драга моја, како ћу да их преварим! Јурне удицама као стрела: с једне, па и с друге глисту скине, а на трећу се закачи, и паде у клопку! Доцкан је јадница признала, да јој је раније требало од беде бегати.

(Свршиће се).

МОДЕРНА НАСТАВА¹⁾

ОД

Д. СТУАРТА МИЛА

Покоравајући се обичају који захтева да почасни председник вашег универзитета, за кога сте дали ваше гласове, изнесе у својој беседи мисли које највише интересују ово огњиште слободног образовања, ја ћу пре свега рећи да је тај обичај пун сваке хвале. Образовање у правом смислу речи предмет је који се никада не може исцрпсти. Мало има предмета о којима су тако изврсни писци толико писали, као о образовању, па ипак оно се може сматрати нова ствар за човека, који, напуњен новим духом, а није претрпан туђим закључцима, хоће о њему да говори, новим духом, ведим, онако исто као што беше дух писаца који први говорише и писаше о образовању. Поред свег оног што се до сада о њему износило, као добро и изврсно, ипак ко данас дубље размисли, одмах ће увидети да је то ствар за коју се траже најразноврснија и најпажљивија посматрања, којих још није било до сада, или ако их је и било, она нису довољно усавршена и изведена до крајњих својих закључака. Сем тога од свију предмета образовање захтева да се са најразличитијих гледишта највише проучи, јер оно нам представља најразноврсније стране које се гранају у бескрајност.

Образовање обухвата не само све оно што ми чинимо за нас саме и што нам у том погледу други чине, у цели да се што више приближимо савршености наше природе, већ у ширем смислу оно обухвата још и посредна дејства која могу да произведу на карактер и умне моћи човекове узроци којих је цел савим различна, као што су на пр. закони, облик владавине, индустријске вештине, обичаји, а тако исто и феномени физичког живота независни од људске воље, као поднебије, земљиште, географски положај и т. д. Све што доприноси фасонисању човечије личности, све

што чини да она збиља постане оно што треба да буде, спречавајући да буде нешто друго, доприноси њезином образовању, које често може бити врло рђаво, и у том случају треба настати да се његов штетан утицај и дејства отклоне вољним и добро однегованим умним напорима. Узмимо на пр. природну штедљивост и издашност: прва приморава човека у неким крајевима да концентрише све своје силе на одржање; друга опет пружа по негде човеку истина грубу али довољну храну, по цену тако малих жртава, да му се не даје прилика да развија своје умне снаге. И једна и друга дакле, сметају природном растењу и развијању, и у тим двома крајностима наилазимо на људска друштва у стању најгрубљег варварства,

Али ја не ћу тако далеко ићи: ограничу се на посматрање образовања у ужем смислу, говорићу о њему као о култури коју сваки нараштај оставља након себе у наслеђе нараштају који га замењује, како би се тим начином оспособио да одржи, а по могућности и да уздигне општи ниво стеченог напретка.

Универзитети нису за то установљени да се на њима предају специјална знања која дају човеку могућности да прибавља себи средства за живот. Њихова цел није да образују законодавце, лекаре, инжињере, већ да стварају научне и способне људе. Без сумње, држава треба да олакшава изучавање стручних знања: ваља да има школа у којима би младеж стекла правног и лекарског знања, а добро је да их има и за инжињере и индустријалце. Земље у којима се налази таквих установа имају велике користи, и желети је да оне буду у истим местима и под надзором исте власти, као и заводи за образовање у правој смислу. Али у томе се не састоји умно богатство које један нараштај треба да остави у наслеђе потомству, као богату ризницу умнога блага

¹⁾ Беседа коју је Мил, као почасни председник, изговорио пред слушаоцима на универзитету св. Андрије, у Шкотској 1868.

на којој почива његова цивилизација, и по чему се мери сав његов значај и вредност у свету. Стручним знањима одаје се мали број младића који за то имају јаких побуда, и на која се не одају пре но што би довршили своје право образовање; и кад добију та стручна знања, било као умну тековину или као професионално знање, начин како ће их сад они употребити, да ли добро или рђаво, не ће толико зависити од тога како су их научили колико од умне способности којом су одарени. А ум, то јест свест и разумевање, мора се код њих образовати по општем систему васпитања. Људи су прво људи пре но што постану адвокати, лекари, трговци или занатлије, и ако се од њих створе људи разумни и способни, самим тим они ће постати разумни и способни адвокати и лекари. Универзитетско знање оних који се одају на извесну струку, не састоји се у самој науци строго те струке, већ у прибављеноме знању које га доцније упућује у примени стручног знања, у расветљавању техничких посебности њиховог рада у животу. Човек може бити добар и стручан правник и без општег образовања; али тек општим образовањем правник добија филозофски и критички дух којим се оспособљава у истраживању принципа и добијају ширих погледа, у место да се губи у појединостима и ситницама. Образовањем ће постати какав ципелар интелигентнији од другог; истина оно га неће научити да прави ципеле, на то се њиме и не циља; али ће му извезбати ум и дати му извесне навике у раду.

Ето ту је оно што би какав математичар назвао највишом границом универзитетског образовања; његова домена завршује се онде где образовање, преставши бити опште, почиње да се грана на разне струке, према индивидуалним наклоностима и позивима. Наши шкотски универзитети одиста обухватају у целини слободно образовање; и још од његовог почетка покушало се у наставном плану да се та целина обухвати у свима правцима. Ви нисте били ограничили, као што се у опште дуго практиковало, ваш труд посвећен настави, прави труд ваших лекција, само на два предмета: класичне језике и математичке науке; ви нисте тако дуго чекали на увођење катедара за природне и моралне науке, које су се негде увеле тек у последње време. Настава

тих двеју научних грана одавно је организована; професори њихови нису носили то име само ради форме. Неколико најглавнијих имена међу њима предавали су моралне и физичне науке на вашем универзитету, и својом озбиљном и ваљаном наставом допринели су да се образује неколико великих и одличних научника на томе пољу, у прошлом и овом веку. Упуштати се у објашњавање онога што се предавало на шкотским универзитетима у погледу самог васпитања, значи износити у прегледима све оне добре стране наставе које су битне по опште образовање људскога ума. Ја мислим да ћу у овој прилици најбоље одговорити позиву, ако вам изнесем моје назоре о свакој тој страни или делу знања, посматраног с гледишта умног образовања уопште, имајући на уму природу и значај који сваки тај део заслужује да заузме у слободном образовању. Ја ћу остати на вашем гледишту, посматрајући колико сваки тај део доприноси усавршавању индивидуалних умних снага и служи на корист човештву, и како сви они теже општем циљу, — да учврсте, уздигну и украсе нашу општу природу, да је снабдеју оним умним оруђима која су јој потребна, на да човек одговори своје позиву у свету.

I.

Пре свега прозборићу неколико речи о великом данашњем питању вишег образовања, контроверси која из основа дели реформаторе и конзервативце. Питање које се данас у настави толико потрже јесте распра између класичних језика с једне стране, вештина и наука с друге; дискусије се дакле воде о томе, да ли опште образовање треба да буде класично, допустите ми један опширнији израз, да ли оно треба да буде литерарно или научно, распра бесконачна а често и излишна, као год и распре о томе, који су писци бољи и узвишенији, стари или нови, питање које се некада расветљаваше именима Свифта, Уилема Темпла у Инглиској и Фонтвела у Француској. Дискутовати о томе, да ли треба црпсти образовање из класичних писаца или из модерних наука, значи толико исто колико и препирати се, да ли сликар треба да буде пртач или колорист, или, да се послужим обичнијим изразом, да ли кројач треба да израђује хаљине или панталоне. Зашто не обадвоје? Зар право

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

образовање не треба да обухвати и литературу и науку? Ако би се човек ограниčio само да каже, да нас знање из физичких и природних наука (научно образовање) учи да мислимо, а литерарно (класично) образовање да изражавамо јасно наше мисли, зар се не би на то могло одговорити, да су нам та два дара нужна, да је онај коме једно од тога двога недостаје, проста накарада, један закрљали делић људске заједнице? Излишно је питати се: шта је најкорисније научити, језике или науке? Ма да је наш живот и сувише кратак, ма да га ми још више скраћујемо, губећи време у којекаквим беспослицама које нису ни наши послови, ни студије ни задовољства: ипак наше данашње стање није тако рђаво, да наши књижевници морају остати непознати у законима и особинама васељене у којој живимо, а наши природњаци да се не упознају са дивним појетским осећајима и храмом вештина. Ја се чудим скученом појму наших реформатора о моћи асимилације људског ума, то јест колико он према својој јачини може усисати знања. Они с правом воде да је изучавање природних наука неопходно, и да је оно занемарено у данашњем наставном систему. У томе има доста истине, али не у свему; они мисле да се та празнина не може другачије попунити до једино ако се из опште наставе избаци оно што се култивирало споредно, те тако да се уступи више места њиховим омиљеним студијама. Апсурдно је, воде они, да се сви младићи одају на изучавање два мртва језика кад их не могу потпуно научити. То је одиста апсурдно, и ја велим; али зар се мери умна способност за изучавање према способности за наставу коју имају Етн и Уестминстер? Боље би било да ти реформатори устану противу малог броја јавних и приватних школа, за које се вели да дају довољно знања из та два језика, а у ствари то није. Волео бих да их видим да подигну свој глас против недотупавности данашњег метода у настави, лености и крајње немарности која је за сваку осуду — стања у коме се троши ђачка младост не добијајући скоро ништа, или бар највише веома површно знање из једне једине гране, на коју се као обраћа толика пажња. Покушајмо пре свега да одредимо шта може да створи свесна и разумна настава пре но што се усудимо изрећи наше мишљење о

томе, шта човек у томе погледу не може учинити.

У погледу школске наставе, Шкотска је у главном била срећнија од Инглиске; наши млади Шкоти увек су имали прилике да се баве и другим студијама, поред јелинског и латинског. За што? Просто за то што су им та два језика боље предавана. У средњим школама, још од њиховог постанка, била је колико толико заступљена класична настава, и оне, као и шкотски универзитети, никада нису биле бледа слика инглиских универзитета последњег века, па и данас се налази у томе стању већина класичних школа у Инглиској. Једине добре и подесне латинске граматике које су, колико знам, у последње време излазиле у Великој Британији, творевине су шкотских књижевника. У последње време, и у самим инглиским школама, почиње лагано да преовлађује мишљење у корист озбиљне, ма да неједнаке борбе противу старе рутине у настави. Неколико практичних реформатора отпочели су да уводе у наставу добре и ваљане реформе. Али њихово извођење у пракцици иде веома споро, много спорије него остварење рефорама у држави и цркви, јер у настави пре свега ваља савладати велике тешкоће у прибављању и удешавању савршених оруђа и образовању учитеља. Да се у наставном плану језика обзирао на напредак који се показиваше самим искуством, данас се не би више викало на јелински и латински као предмете којима се оптерећавају умови младих људи, и спречавају сваке друге студије. Кад би ђак учио грчки и латински као што дете учи какав модерни језик, то јест упознајући се са речима, практиком и рецитирањем онога што научи, пре но што пређе на граматичка правила, научио би их лако и брзо, јер правила не би била тако тешка, кад се већ у пракцици навикло на њихове примене. Ученик осредње интелигенције могао би научити упоредо са другим студијама да чита тачно и разговетно сваког обичног јелинског и латинског писца, песника или прозаика; упоредо, дакле, са изучавањем граматике та два језика, из којих би добио прилично знање имао би времена да добије још и велику дозу знања из природних и физичких наука. Ја бих у томе могао ићи и даље, али сад нећу да наводим све што мислим да је практично у

овој ствари, као Стиџенсон, који се у теорији жељезнице ограничио просто на средњу брзину воза од десет енглеских миља на сат, јер да је узимао више, практичари би га сматрали као фантасту, и не би га хтели чути. Резултати су показали у овој прилици важност практичних погледа. Шта ће показати у случају о коме је овде реч, за сада није нужно да се предвиђа; али ја ћу вам искрено рећи, да су се ова два класична језика како ваља предавали, не би било нужно да се смањује број њихових часова, те да се даде више времена и места другим гранама знања које ваља уводити.

Допустите ми да кажем неколико речи о чудновато скученој оцени, а на име, о границама и способности једног људског ума, колико је способан да научи и асимилише знања, оцени која се оснива на прећутној претпоставци, да он прима у себе само толико колико може да садржи. Такав један узан појам не само да изопачава замисао о самом образовању, већ још помрачава наша предвиђања о прогресу човештва у будућности. Кад би услови нашег живота били тако рђави, да један човек не би био у стању да научи више од једне ствари, онда шта би било са људским умом у току све већег нагомиланавања факата и гранању знања? У свакоме нараштају данас брже него икада све више се шири тежња, да свако треба да има што већу дозу знања. Сваки део науке толико се пуни детаљима, да онај који мисли да их све проучи, мора све више сужавати свој делокруг посматрања. Вештине и науке увек ће напредовати поделом на гране и границе, поделе и подподеле, док удео сваког вештака и сваког научника не буде према целини људског знања ово што је удео радника који се занима прављењем главица на чинодама, према колосу модерне индустрије. Зар би се могло допустити да човек, једино ради темељнијег познавања тако минималног дела, остане незналица у свему осталом? Какав би онда био његов позив, и на што би он служио у свету!? Његово стање у томе случају било би горе од стања простог незналица. Искусством се доказује да нема ни једне студије, да не постоји ни једна врста рада, на коју се човек искључиво одаје, без обзира на све остале, која не би скучила и изопачила умне способности и

створила у човеку предрасуду посебну тој врсти рада, поред општих предрасуда, које собом повлачи свако искључиво и једнострано занимање, противу широких погледа, а које долазе што човек тако остаје у врло узаном кругу мисли, не могући да схвати значај принципа. Отуда по готову би се могла очекивати још већа скученост и неспособност човека у схваћању начела што је више и компликованије, просто за то што се навикао на занимање малих и незнатних ствари. Али та нам опасност још не прети; за сада нам није стадо до предвиђања тога зла. Највећа моћ развитка интелектуалне снаге не састоји се у тековини цигле једне врсте знања, већ у комбинацији једне или више врста знања са општим знањем. Реч општа знања није израз несхватљив и неодређен.

Један узвишен научник, човек чији списи чине важан део наших универзитетских студија, архиепископ Уетли (Whatley), врло је добро одредио тај појам. Опште знање о неком предмету, вели он, састоји се у познавању његових првих истина, а то не површно, већ дубоко и прецизно, тако да се из њега може извести права идеја о његовим главним принципима. Што се тиче споредних детаља, треба их оставити онима који их истражују за неки стручан рад. Између те врсте познавања већег броја предмета и познавања посебног неког предмета у мери у којој то могу желети само они којима је тај предмет главно занимање, не може бити никакве противности. Тек спајањем те две врсте знања стварају се збиља образовани људи, образују се култивисани умови, од којих сваки постаје научен својим властитим испитивањем и тековином правог знања; и на тај начин познајући у већој или мањој мери остале предмете, може лако у свакој прилици да се разликује и оцени знање стручњака. Не треба да ценимо тако мало дозу знања, помоћу кога можемо да оценимо, коме нам се ваља обратити да наше знање увећамо. Кад елементарни појмови најважнијих наука продру у масу општим образовањем, онда они који су у тим наукама достигли врхунац налазе способну и спремну публику да цени њихову научност, па ако је добра да је прате. На тај начин стварају се способни људи да руководе јавним мишљењем и да га воде напред путевима практичког жи-

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

вота. Држава и грађанско друштво компликованији су од свију предмета приступних уму људском; и ко хоће да се њима бави не као слепа присталица какве политичке странке већ као озбиљан мисленик, ваља да има пред општега знања о чињеницама које управљају појавама моралног и материјалног живота народног, још потпуно развијену и кристалисану умну снагу, навикнуту на принципе и правила здравог и зрелог суђења и оцене, и то у толикој мери која се не добија ни искуством живота, нити икаквом стручном науком. Разумејмо, дакле, добро, да у нашим студијама ми треба да циљамо не само на то да се што боље упознамо са оном граном знања која ће бити у животу наше главно занимање, већ још и на то, да се, бар у неколико, упознамо са свима важнијим предметима који интересују човека; треба да умемо тачно повући пругу између оног што тачно знамо и онога што у толикој мери не знамо, да је наш задатак да стечемо тачан појам о природи и животу у њиховим главним цртама, а да за то не губимо време у ситницама које не одговарају стручном раду коме посвећујемо нашу практичку снагу.

Али из тога не излази да свака корисна грана општег знања треба да чини део универзитетских студија као са свим различна од професионалног знања. Има ствари које човек боље научи ван школе или по завршетку школских студија. Ја не делим мишљење реформатора који би хтели да даду стално и првенствено место модерним језицима. Не за то што бих ја придавао као мало важности знању живих језика. Данас се нико не сматра за образована човека, ако бар у неколико није упознат са француским језиком, и ако не зна да чита течно француске књиге. А корисно је изучавати и немачки. Али живи језици уче се тако лако походећи друштва која се њима редовно служе, проводећи само неколико месеца у местима где се они редовно говоре, да је прави губитак времена изучавати их помоћу књига и учитеља, кад човек има средстава на расположењу да их тако научи. У осталом међународни колежи у будућности у многоме ће олакшати онима који се стручно баве том врстом знања. Универзитети ће много учинити за изучавање модерних језика, ако се на њима добије потпуно знање оног класичног језика који служи као основа већини

данашњих језика, и помоћу кога човек може лакше научити четири или пет језика континенталних него само један без њега. Шта више ја сам увек сматрао за излишно, да се предаје у школама историја и географија, осим у основним школама радничкој деци која немају довољно књига за читање. Ко је икада научио историју и географију другачије до читањем ваљаних књига; и колико се може сматрати занемарена настава која не отвара ученику вољу и укус за читање те врсте дела, како би он сам тражио насладе у тако лакој и привлачној настави! Сем тога, историјом и географијом, како се оне данас изучавају у школама, само се вежба памћење. Тек на универзитету ђак почиње да студира философију историје. Професори који добро знају факта и догађаје, и о њима су размишљали, упутиће га на истраживање узрока у прошлости и протумачити му што потпуније главне њихове црте. Историска критика, доказивање и истраживање историских истина, предмети су на које ваља скренути озбиљну пажњу; а што се тиче простих историских факата, као што се обично излажу, зар није довољно да човек упути младог, образованог и вредног ђака на читање ваљаних историских дела, па да из њих научи шта му ваља знати? О другим знањима која такође спадају у домену општег образовања, није нужно да су их млади људи научили у детињству, већ треба да читају много научних дела.

Ја бих дакле, једино грчком и латинском језику и њиховој литератури уступио место међу осталим предавањима; то место они данас заузимају, што се потпуно оправдава великим значајем за свакога да зна какав страни језик и литературу, а посебно нарочитом вредношћу та два класична језика и њихове књижевности.

Размишљајући озбиљно о узроцима људских заблуда, човек не може а да се не чуди тежњи људског ума, да се често узимају речи место ствари. Не улазећи у метафизику тога питања, ми знамо како се обично употребљују речи у привидном значењу, и како се оне по готову поуздано примају из уста других, ма да човек нема разговетан појам о стварима које оне означају, или још боље, да се послужим изразом архијепскопа Угелија, људи

обично мешају оно што је најобичније у једној врсти знања са његовом прецизношћу. Као што нам ретко пада на ум да запитамо за значај начела што сваки дан виђамо, тако исто кад се наш орган слуха навикао на звук неке речи или фразе, ми и не помишљамо да се у њој ништа јасно не исказује, и морали бисмо се усиљавати да изразимо другим речима и дефинишемо оно што мислимо да на тај начин разумемо. Ну превођењем с једног језика на други, и истраживањем исказаних мисли помоћу страног вокабилера, ми се поступно лечимо од те рђаве навике. Није ми познат већи доказ о ванредном дару Јелина од факта да су они створили тако сјајних дела у домени апстрактне мисли, без познавања другог до само вог језика. При свем том и код њих се осећа утицај тога незнања. Њихови највиши умови који поставише темељ философији и целој нашој интелектуалној култури, Платон и Аристотел, увек су се дали завести речима; они узимају што је у језику случајно и споредно за битно и природно, и сматрају неке сличности јелинског језика само по форми као сличности и по самој садржини. Има једна Хобесова фраза које ћете значај све више ценити што се више буде развијао ваш ум. „Речи су“, вели философ, жетони¹⁾ за мудре, но луди их сматрају за сам новац.“ Другим речима, за мудрога је реч само знак факта, за лудога је она сам факт. Ако даље одемо у Хобесову метафору, рећи ћемо да навика честог руковања разним врстама жетона отклања ризик да се човек превари, да узме један од њих по цену коју не вреди. Али осим користи од знања неког страног прецизног језика у погледу саме јасности мисли и израза коју човек добија пажљивим превођењем, има још једна корист, и то је ова: Ми никада не можемо успети да фактички познамо мисли, осећаје, лични карактер неког страног народа, без знања његова језика; и услед недостатка у тој врсти знања, наше умне моћи остају неразвијене кроз цео наш живот. Посматрајте каквог младића који никада није прекорачио праг круга своје породице, па ћете се уверити, да он и не помишља да људи

¹⁾ Округле металне плочице које се дају лцима, обично члановима извесних друштава, као знак новца, тако да чим их неко покаже на каси има право да прими извесну суму новца.

могу друкчије мислити и радити до онако како његови мисле и раде, или баш ако је нешто страна и допрло до њега, он то приписује неком моралном недостатку, некаквој несавршености природе и образовања. Ако су његови родитељи торијевци, он не може да разуме да човек може бити либерал; ако су либерали за њега је непојмљиво да човек може да буде торијевац. Сад, што могу да буду идеје и навике једне породице за дечка који није имао никаквих додира ни одношаја ван ње, то могу бити појмови и навике рођене земље за оног који не познаје појмове и навике страних земаља. Оне се по његовом схватању идентификују са самом људском природом; све што се од тога удаљује просто је неодгонетно отступање које он не може допустити као стварно. Он не може да разуме да су други интелектуални путеве у сазнавању добри, или бар да се приближују његовом начину разумевања. Једна таква предрасуда не само затвара очи појединцу пред свима добрим примерима које свака земља увек има да покаже другој, већ смета напредовању и развијању сваке земље према својим приликама и особинама. Ми можемо поправљати наша мишљења наше методе, ако, најпре допустимо да су оне непотпуне; ограничити се само на сазнавање да странци друкчије мисле од нас не знајући шта у ствари мисле и не разумевајући за што, то нам просто служи да покажемо да смо као довољни сами себи, како би тиме заинтересовали нашу националну сујету у одржању наших предрасуда. Прави напредак састоји се у успостављању најсавршенијег склада између наших мишљења и спољних факата, а како ћемо успоставити тај склад кад нам се факта јављају кроз наша мишљења која као што наведох, нису поуздана, која се могу упоредити са бојадисаним стаклом кроз које се непрестано виде друкчији изгледи предмета. По што нам је немогуће да се са свим отресемо тих предрасуда и унапред скројених замисли, то нам остаје један пут, да се бар њихов утицај ублажи: то је да често употребљујемо стакла друкчије боје. Најбоље ће бити ако употребимо она кроз која се најбоље виде страни народи, јер као најразличнија најбоља су.

Ако је по нас корисно изучавање ма кога страног језика и литературе, то је без сумњ,

према горњој метафори, најдрагоценије изучавати језик и литературу старих народа. Народи модерне Јевропе не разликују се толико међу собом колико се разликују Јелини и Римљани од свију осталих народа, не изузимајући ни неке народе крајњег Истока, тако да би човек требао да посвети рад целог свог живота па да их добро позна. Па баш и кад би то била једина корист изучавања класичних писаца, опет би студију старих језика ваљало уврстити у ред студија које најбоље расветљавају наш ум. Излишно је напомињати да можемо познати класичне писце из модерних списа. Ми истина можемо нешто из њих научити, шта је боље него не знати ништа; само књиге модерних писаца не уче нас како су стари мислили, већ нас уче мислима које су о њима казали наши савремени писци: у њима не видимо Јелине и Римљане; они нас упознају са оним што они сами мисле о Јелинима и Римљанима.

Преводи опет мало нешто више вреде. Кад хоћемо да знамо шта неко мисли и говори, ми се непосредно о томе извештавамо. Не ослањамо се на просте туђе утиске, већ се обраћамо самом лицу. То је још потребније кад се то лице изражава једним језиком а посредник, преводилац, другим. Модерном фразеологијом никад се не може изнети тачан смисао каквог јединског писца, сем ако се употреби описни и експликативни облик којим се ни један преводилац не сме послужити. Ми треба толико да знамо једински, да тако рећи, можемо мислити на том језику, ако желимо да сазнамо мисли неког старог писца, и то не само о предметима претрпаним метафизичким појмовима, већ и о стварима политичким и верозаконским, па и о интересима домаћег живота.

Ни једну науку није корисније изучавати из прве руке, пристаји на самом извору, као историју, па ипак наши појмови о прошлости у већини случајева не образују се по старим споменицима, него по књигама у којима се издају, место самих факата, њихове бледе слике, онако како их снимају модерни или бар релативно модерни писци. Таква дела врло су поучна и много се цене; помоћу њих ми разумевамо и тумачимо историју: она нас бар потстичу на покушаје, да допунимо и усавр-

шимо што су они израдили, али она још нису историја. Знање које из њих црпемо не оснива се на фактима већ на речима, па и онда кад су најбоље написана, то знање непотпуно је, шта више, може да буде веома пристрасно, јер се ограничава просто на оно што су по неки модерни писци нашли у историском материјалу, што су сматрали да је добро и да га ваља прикупити и изнети. Како мало сазнајемо о нашим прецима из дела Јумеових, и Маколејевих, кад се упореди са оним што бисмо научили кад би тим делима додали списе и документа онога времена, па ма то било и непотпуно! Најновији историци тако су прожмани том истином, да они данас гледају да што више напуне стране својих дела изводима ориџиналних докумената; све више увиђају да је тек у њима права историја, а да су њихови коментари и приповедања само помоћна средства да се боље схвати историја. Голема, дакле, корист студирања јединских и латинских споменика јесте у томе, што ми из њих учимо историју по ориџиналним списима; што смо тако у непрестаном додиру са савременим писцима те далеке прошлости, више не зависимо од простог казивања других, имамо нешто рукама чиме можемо да контролишемо излагања историска и теорије модерних историка. Може неко запитати: па за што не изучавате ориџинални материјал за модерну историју? Ја одговарам да треба, желети је да се ради. Па и за то треба знања из каквог класичног језика, јер су готово сви документи пре реформације, а и већина после, писани на латинском. Но, ма да је проучавање тих докумената врло корисно, опет за то оно се не може сматрати као гранч образовања. Ти документи и сувише су опширни и фрагментарни; из њих сазнајемо нашу доскорашњу историју али то је све, они нас не уче ни чему другом. Писци средњег века, с малим изузетком, не заслужују да се изучавају сами по себи, док на против, велики писци старог света, уводећи нас у дух старих народа, пружају богат магацин мудрих мисли и драгоцених посматрања а у исто време, у њиховим списима огледају се најпотпуније литерарне умотворине, савршеније од свију које је до сада произвео људски ум, и да ће их, према њиховој трајашњој лепоти, ретко моћи достићи будући писци, нарочито кад се узме на ум да модерни живот даје мислима све разноврсније услове.

(Наставиће се).

МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈ

о метеоролошким посматрањима провизорне опсерваторије.

ПРИТИСАК ВАЗДУШНИ

месеца Септембра 1888. год. у Београду, сведем на 0°.

ДАТУМ	4 САТА	7 САТИ	10 САТИ	1 САТ	4 САТА	7 САТИ	10 САТИ
	ПРЕ П.	ПРЕ П.	ПРЕ П.	ПО П.	ПО П.	ПО П.	ПО П.
1	759,29	759,46	760,31	759,07	758,06	758,01	758,09
2	758,11	758,70	759,18	758,39	757,26	757,41	758,07
3	757,98	757,87	757,77	756,87	755,43	755,26	755,64
4	755,11	754,88	755,12	754,24	752,75	752,35	752,10
5	751,95	751,55	751,71	750,61	749,91	750,28	750,56
6	750,84	751,04	751,75	750,83	750,42	751,55	753,21
7	754,54	753,94	755,90	755,66	755,31	756,08	756,65
8	756,92	756,80	757,79	757,45	757,19	757,67	757,95
9	758,57	758,80	759,22	758,48	757,68	758,06	758,50
10	758,89	759,10	759,72	759,17	758,58	759,03	759,42
11	759,26	759,17	759,95	758,78	757,78	757,60	757,20
12	756,42	756,00	755,33	753,93	752,56	752,18	751,42
13	750,16	749,81	749,46	747,66	747,39	747,76	748,75
14	749,74	750,43	751,72	752,04	752,41	753,74	754,47
15	754,74	755,78	755,61	754,83	754,03	754,16	754,09
16	754,11	753,91	753,21	752,75	751,91	752,70	753,19
17	753,06	752,03	752,37	751,19	750,42	750,14	748,77
18	747,66	746,24	745,43	743,34	742,35	742,09	741,89
19	741,71	741,87	745,60	747,20	746,92	747,42	746,95
20	746,19	746,54	747,25	746,34	746,10	745,40	744,78
21	744,89	745,08	746,21	745,49	745,05	745,27	746,10
22	745,75	745,99	747,91	747,89	746,14	746,29	746,54
23	744,44	744,92	745,31	743,06	743,75	745,70	746,93
24	748,45	747,93	748,10	747,44	747,66	748,83	749,23
25	749,55	749,86	750,07	748,23	747,01	746,46	746,09
26	745,76	745,68	746,05	746,01	745,61	744,13	743,20
27	742,67	744,56	745,59	746,34	747,53	748,95	749,52
28	749,60	750,03	750,64	750,38	750,04	750,80	751,59
29	751,37	752,71	754,01	753,80	753,42	755,04	755,16
30	755,36	755,43	755,74	755,21	754,01	754,13	754,12

ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА

месеца Септембра 1888. године у Београду.

ДАТУМ	1 САТ	4 САТА	7 САТИ	10 С.	1 САТ	4 САТА	7 САТИ	10 С.	СРЕДЊА ДНЕВНА ТЕМПЕРАТУРА	МАКСИМАЛНА ТЕМПЕРАТУРА	МИНИМАЛНА ТЕМПЕРАТУРА
	ПРЕ П.	ПРЕ П.	ПРЕ П.	ПРЕ П.	ПО П.	ПО П.	ПО П.	ПО П.			
1	—	15,3	14,1	20,3	26,5	25,9	20,7	18,3	20,2	27,0	10,8
2	—	14,3	13,7	20,1	24,1	23,6	19,5	15,3	18,7	25,1	11,8
3	11,5	8,9	10,7	19,3	23,1	23,5	17,1	13,0	15,9	24,7	7,7
4	11,6	10,5	13,1	20,3	24,6	24,7	17,7	14,7	17,2	25,7	8,3
5	12,2	9,8	9,9	21,9	23,3	24,7	17,1	13,9	16,6	26,5	8,3
6	12,6	11,4	12,9	20,5	24,9	23,7	18,7	15,3	17,5	26,0	9,2
7	11,0	9,4	9,1	14,1	16,5	18,5	14,5	13,7	13,4	18,9	7,8
8	12,8	13,6	13,7	13,9	17,5	18,1	13,1	12,1	14,4	19,2	11,6
9	11,3	10,4	10,7	18,9	21,3	20,5	13,0	14,1	15,0	22,4	8,8
10	10,4	8,2	9,7	19,5	22,9	21,3	14,7	13,1	15,0	23,2	7,8
11	9,4	8,8	13,0	20,9	23,1	22,7	14,2	13,4	15,7	24,2	8,5
12	13,3	8,9	9,1	22,1	26,1	24,1	18,5	15,3	17,2	26,7	7,9
13	16,0	13,5	15,9	24,3	28,1	24,5	21,5	16,7	20,1	28,6	12,5
14	15,7	15,2	15,7	15,0	17,1	17,9	16,3	15,7	16,1	18,1	15,0
15	15,1	14,0	14,1	17,9	18,9	15,3	13,1	12,0	15,1	19,1	12,0
16	11,1	9,4	9,9	10,9	12,1	12,5	12,1	12,0	11,3	12,5	9,4
17	11,6	11,6	11,5	13,7	16,0	15,7	13,3	12,9	13,3	16,3	10,5
18	10,5	11,3	12,3	17,8	20,5	20,3	15,5	15,3	15,4	20,9	9,4
19	15,5	12,7	13,1	11,9	14,5	14,7	11,7	10,2	13,0	15,6	9,8
20	11,1	12,0	13,3	19,0	25,9	25,3	19,7	19,2	18,2	26,4	10,5
21	17,2	18,7	22,3	24,3	28,1	26,1	24,9	24,9	23,3	28,1	17,1
22	23,2	21,9	23,7	25,5	18,9	19,1	18,1	23,9	21,8	26,5	18,0
23	24,3	23,8	24,3	28,9	29,0	28,9	20,4	17,7	24,7	30,2	17,5
24	15,9	15,0	14,7	15,9	17,5	18,7	15,3	13,2	15,8	19,2	13,2
25	12,8	12,6	11,7	12,9	16,9	18,5	15,3	15,3	14,5	18,5	10,9
26	12,7	11,6	14,1	17,9	17,9	17,5	16,9	17,9	15,8	18,0	10,8
27	17,1	15,0	14,7	21,3	23,3	20,9	14,0	13,6	17,5	23,4	12,6
28	13,2	14,0	13,5	20,7	22,1	20,0	14,3	10,9	16,1	22,4	10,5
29	11,2	10,6	10,5	14,3	16,5	15,9	11,7	10,5	12,7	18,1	8,9
30	9,9	9,7	7,5	11,2	14,5	13,7	10,5	9,6	10,8	15,8	6,3

АПСОЛУТНА И РЕЛАТИВНА ВЛАЖНОСТ

месеца Септембра 1888. године у Београду.

ДАТУМ	4 С. ПРЕ П.		7 С. ПРЕ П.		10 С. ПРЕ П.		1 САТ ПО П.		4 САТА ПО П.		7 САТИ ПО П.		10 С. ПО П.	
	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА
1	11,4	88	7,9	66	11,0	63	10,0	39	9,7	45	10,8	60	13,9	89
2	11,3	94	9,8	85	10,9	62	7,9	34	7,2	33	7,3	44	12,4	96
3	6,9	81	7,9	83	9,7	58	8,6	41	7,7	35	7,8	54	7,8	70
4	8,7	92	8,1	73	9,0	51	7,9	34	7,9	34	8,4	56	10,1	82
5	7,7	86	8,4	92	10,6	54	8,1	38	6,9	30	7,0	48	10,0	86
6	9,3	93	8,3	75	9,3	52	8,0	34	7,8	35	6,8	42	11,8	91
7	8,1	92	5,7	66	6,7	56	7,6	55	6,3	40	6,6	53	9,8	85
8	9,5	82	5,1	43	6,4	55	6,9	46	5,9	38	6,2	55	6,6	63
9	7,3	94	6,0	63	6,9	43	4,8	26	4,2	23	5,1	46	5,9	49
10	6,3	78	6,2	69	5,1	30	5,4	26	4,9	26	5,0	41	9,4	85
11	7,8	92	5,9	53	5,4	30	5,2	25	5,4	26	5,9	49	9,2	81
12	7,8	92	7,0	81	6,4	33	6,1	25	7,2	32	7,9	51	10,4	81
13	10,7	94	6,0	45	8,3	37	6,7	24	13,1	57	10,8	57	13,7	97
14	12,0	93	12,4	93	12,4	98	13,0	90	13,3	87	12,6	92	12,6	94
15	11,5	97	11,2	94	9,1	60	8,2	51	9,4	72	8,4	75	9,8	95
16	8,4	96	8,5	94	9,2	96	9,3	89	9,5	89	9,8	94	10,1	97
17	9,8	97	9,6	96	9,9	86	9,5	70	9,3	69	10,1	89	10,7	97
18	9,6	97	9,4	89	9,7	64	9,9	55	8,2	47	9,2	70	11,8	91
19	10,5	97	11,0	98	10,2	98	9,7	80	8,6	69	8,5	84	8,4	91
20	9,9	96	10,3	91	12,7	78	14,1	57	16,6	69	13,1	77	15,3	92
21	14,2	89	11,3	56	12,9	57	11,9	42	12,2	49	16,3	70	15,6	67
22	11,1	57	11,3	52	8,8	37	12,9	80	13,1	80	14,1	91	12,9	59
23	13,4	61	7,5	33	8,4	28	9,3	31	8,5	29	13,4	75	14,6	97
24	12,4	98	11,3	91	10,6	79	10,2	68	11,2	70	11,3	87	11,0	98
25	10,6	98	9,9	97	10,8	98	10,1	71	11,9	75	11,0	85	12,1	93
26	9,8	97	10,4	87	12,1	79	13,7	90	13,5	91	12,8	90	14,2	94
27	12,4	98	11,9	96	10,2	54	8,9	42	9,1	50	6,5	55	9,2	80
28	11,4	96	6,8	59	11,4	63	13,5	69	12,0	69	9,6	79	9,2	96
29	9,2	97	9,0	95	9,2	76	8,1	58	8,0	59	6,9	68	9,2	98
30	8,7	98	6,5	85	7,1	72	7,3	59	6,8	58	7,7	81	8,3	94

НАОБЛАЧЕНОСТ, ПАДЕЖИ И ИЗГЛЕД НЕБА

месеца Септембра 1888. године у Београду.

Д А Т У М	Наоблаченост од 0 до 10							КИША У МИЛИМЕТ.	ИЗГЛЕД НЕБА И ПРИМЕДБЕ
	4 с. пре п.	7 с. пре п.	10 с. пр. п.	1 с. по п.	4 с. по п.	7 с. по п.	10 с. по п.		
	1	0	0	0	1	1	1		
2	2	5	1	2	0	0	0	0,0	Ведро, из јутра лако облачно.
3	0	0	0	0	0	0	0	0,0	Ведро.
4	0	0	0	0	0	0	0	0,0	Ведро; јака роса у јутру.
5	0	0	0	1	1	1	0	0,0	Ведро, слаба роса.
6	3	3	5	2	7	9	9	0,0	Јутра лако облачно, по подне и у вече облачно.
7	6	5	9	9	6	9	10	0,0	Облачно.
8	9	10	10	9	4	4	1	0,0	Облачно око 8 с. пре п. киша прорезала, у вече лако облачно.
9	3	2	1	0	0	0	0	0,0	Ведро.
10	0	0	0	0	0	0	0	0,0	Ведро.
11	0	0	0	0	0	0	1	0,0	Ведро.
12	2	1	3	2	0	0	0	0,0	Ведро.
13	0	0	10	5	9	10	10	12,1	Из јутра ведро, по подне облачно; у 9 с. по п. киша пада.
14	10	10	10	10	10	10	10	14,2	Киша пада у 4 с. 7 с. 10 с. пре п. 1 с. 2 с. и 9 с. по п.
15	10	10	9	10	10	10	10	5,8	Облачно.
16	10	10	10	10	10	10	10	1,2	Облачно, киша пада у 4 с. 6 с. 7 с. и 10 с. пре п.
17	10	10	10	10	10	3	9	0,0	Облачно.
18	6	3	0	2	7	0	3	6,5	Лако облачно.
19	10	10	10	9	6	0	0	9,4	Киша пада у 4 с. 6 с. 7 с. и 10 с. пре п. у вече ведро.
20	6	10	9	6	1	3	0	0,0	Облачно из јутра, у вече ведро.
21	2	9	10	10	9	2	10	0,0	Из јутра лако облачно, подне и вече облачно.
22	10	10	10	10	9	10	10	0,0	Облачно.
23	10	10	5	7	10	9	10	2,1	Облачно.
24	10	10	10	10	9	10	4	1,4	Облачно; киша пада у 4 с. и 10 с. пре п.
25	10	10	10	6	0	9	10	0,0	Облачно у 6 с. и 7 с. пре п. магла пала.
26	3	5	10	10	10	10	10	15,2	Облачно, киша пада у 10 с. пре п. и 1 с. и 2 с. и 9 с. 30 м. по п. Даљна месограда посматрана на ESE у 10 с. у вече. Ноћу непогода у месту.
27	10	10	0	2	4	2	2	0,0	Из јутра облачно, у 7 с. пре п. лака магла пала, по подне лако облачно
28	2	1	0	5	9	3	3	0,0	Јутро и вече лако облачно, у подне облачно.
29	10	10	9	8	2	9	10	0,0	Облачно, мало росе у 6 с. пре п.
30	9	9	6	8	4	10	9	0,0	Облачно, мало росе у 7 с. пре п.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

МЕСЕЧНИ РЕЗУЛТАТ

месеца Септембра 1888. године у Београду.

I.

	1 с. пре п.	4 с. пре п.	7 с. пре п.	10 с. пре п.	1 с. п. п.	4 с. п. п.	7 с. п. п.	10 с. п. п.	СРЕДЊА ВРЕДНОСТ	МАКСИМУМ	ДАТУМ	МИНИМУМ	ДАТУМ
Ваздушни притисак . . .	--	751,77	751,90	752,47	751,76	751,16	751,48	751,67	751,74	760,31	1.	741,71	19.
Температура ваздуха .	13,58	12,74	13,42	18,51	21,06	20,56	16,11	14,79	16,35	30,2	23.	6,3	30.
Апсолутна влажност . .	--	9,92	8,69	9,35	9,09	9,18	9,23	10,87	9,48	16,6	20.	4,2	9.
Релативна влажност . .	--	90,7	76,7	61,6	51,6	52,9	67,3	86,3	69,6	98	14,24 25,27 29,30	23	9
Наоблаченост	--	5,4	5,8	5,6	5,5	4,9	4,8	5,3	5,3	--	--	--	--
Висина кише	67,9	милиметара								15,2	26.	--	--

II.

Ч е с т о ђ а в е т р а .

ПРАВЦИ	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	тишина	С У М А
БРОЈ ПОСМАТРАЊА	4,5	5,5	22,5	47	27	13,5	13	4	73	210

III.

Било је: кишних дана 9, са росом 4, непогодни 1 — Ведрих дана (чија је средња дневна наоблаченост од 0 до 2) било је 9; лако облачних (чија је средња дневна наоблаченост од 2 до 5) било је 4; облачних дана (чија је средња дневна наоблаченост од 5 до 8) било је 8, и врло облачних (мутних) дана (чија је средња дневна наоблаченост од 8 до 10) било је 9.

20. Јуна 1889. год.
у Београду.

МИЛАН ЈЕДЕЉКОВИЋ,
ПРОФЕСОР ВЕЛ. ШКОЛЕ.

МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈ

о метеоролошким посматрањима провизорне опсерваторије.

ПРИТИСАК ВАЗДУШНИ

месеца Октобра 1888 год. у Београду, сведен на 0°.

ДАТУМ	4 САТА	7 САТИ	10 САТИ	1 САТ	4 САТА	7 САТИ	10 САТИ
	ПРЕ П.	ПРЕ П.	ПРЕ П.	ПО П.	ПО П.	ПО П.	ПО П.
1	751,91	751,58	749,73	747,91	746,35	745,64	745,02
2	742,26	741,94	742,15	742,35	743,45	744,17	745,60
3	747,67	750,16	751,83	752,23	753,15	754,23	755,75
4	756,34	757,46	758,32	758,29	758,29	758,64	758,91
5	758,05	757,47	756,99	756,52	755,20	754,81	754,70
6	751,89	750,84	750,60	749,68	749,08	749,37	749,65
7	750,99	751,65	752,59	753,27	753,31	754,22	754,81
8	754,51	753,91	754,31	754,84	755,42	756,59	757,53
9	758,29	758,73	759,46	758,39	758,21	757,48	757,76
10	755,94	755,20	755,10	753,89	753,58	754,02	754,97
11	757,72	758,81	759,88	759,77	759,60	759,96	760,06
12	760,37	760,18	760,75	760,18	759,62	759,96	760,10
13	760,27	760,62	761,23	760,98	760,44	760,52	760,93
14	761,10	761,93	762,67	762,50	761,94	762,45	763,02
15	763,01	763,83	764,38	763,71	763,33	763,94	764,12
16	764,19	764,46	765,58	764,13	763,73	764,01	763,82
17	763,66	762,91	762,85	761,92	761,08	760,67	760,25
18	758,90	758,32	758,41	757,04	755,87	755,66	755,52
19	753,64	754,70	754,81	754,61	753,95	754,18	754,14
20	752,12	751,15	750,81	750,12	749,21	749,20	748,70
21	749,08	748,90	749,04	748,15	747,05	747,02	746,57
22	744,25	743,68	742,14	741,66	742,86	743,14	742,86
23	742,94	743,14	743,43	743,84	744,70	747,23	748,67
24	750,21	751,15	752,99	752,78	752,96	753,01	754,16
25	754,19	754,35	754,88	754,21	753,84	753,80	753,89
26	751,65	749,28	748,22	747,56	748,31	749,15	749,75
27	749,90	751,78	752,82	752,72	753,20	754,68	755,55
28	755,97	756,95	757,42	757,44	757,69	758,15	758,87
29	758,80	758,41	758,87	758,04	757,91	757,86	757,94
30	757,97	758,30	758,99	759,19	759,41	760,23	760,80
31	760,75	760,41	760,71	759,69	758,79	758,84	758,45

ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА

месеца Октобра 1888. године у Београду.

ДАТУМ	1 САТ ПРЕ П.	4 САТА ПРЕ П.	7 САТИ ПРЕ П.	10 С. ПРЕ П.	1 САТ ПО П.	4 САТА ПО П.	7 САТИ ПО П.	10 С. ПО П.	СРЕДЊА ДНЕВНА ТЕМПЕРАТУРА	МАКСИМАЛНА ТЕМПЕРАТУРА	МИНИМАЛНА ТЕМПЕРАТУРА
1	9,2	6,5	5,5	12,4	14,1	14,0	11,7	10,0	10,4	15,7	5,2
2	9,6	9,2	9,6	10,3	11,1	10,8	10,5	9,6	10,1	11,1	9,2
3	9,2	8,5	8,3	11,1	12,7	11,9	10,3	9,7	10,2	12,8	7,5
4	8,5	6,7	6,1	6,9	7,1	7,8	6,7	6,9	7,1	8,5	6,1
5	6,5	6,5	6,7	8,7	9,7	9,8	8,5	8,8	8,2	10,2	6,2
6	8,8	9,5	8,7	8,7	9,1	8,8	8,5	7,2	8,7	9,6	6,9
7	6,8	4,3	3,9	5,6	7,1	6,3	3,5	1,8	4,9	7,9	1,5
8	1,3	1,1	1,7	2,5	3,7	4,6	4,3	4,0	2,9	4,7	0,8
9	2,1	0,0	-0,1	3,7	4,5	3,6	2,3	1,6	2,2	5,5	-0,3
10	0,2	-0,6	-0,3	4,4	7,9	7,7	6,1	4,7	3,8	8,7	-1,3
11	3,8	2,7	1,5	6,0	6,7	6,5	1,1	0,9	3,7	8,8	0,6
12	1,3	0,1	1,5	8,1	11,3	10,9	4,3	3,6	5,1	12,0	-0,2
13	4,1	3,4	2,9	8,9	15,9	15,3	8,9	5,3	8,1	16,6	2,1
14	5,1	3,0	1,3	8,9	13,1	13,1	6,5	4,8	7,0	14,1	0,7
15	3,9	2,6	3,7	6,9	10,7	12,0	8,1	7,4	6,9	12,4	0,9
16	5,6	4,6	5,9	8,7	11,7	13,3	8,1	7,2	8,1	14,1	4,4
17	6,3	7,9	8,7	12,6	15,3	14,3	11,3	9,0	10,7	15,7	6,3
18	8,7	7,6	7,5	12,2	19,3	17,5	11,5	10,4	11,8	19,9	6,2
19	10,1	6,4	6,9	15,4	19,1	18,0	11,9	9,5	12,2	20,1	5,6
20	9,4	9,3	11,3	13,6	17,3	17,1	10,1	9,3	12,2	18,4	8,6
21	7,6	7,6	8,7	18,0	20,5	17,6	12,3	12,9	13,2	20,8	6,6
22	11,8	12,7	12,5	17,1	15,1	14,3	8,9	8,3	12,6	18,3	7,9
23	11,5	8,2	7,1	9,1	10,3	9,3	6,0	5,7	8,4	11,5	5,2
24	4,5	4,2	3,3	1,7	1,5	1,6	1,7	1,5	2,5	5,2	-0,2
25	-0,2	-0,9	-1,3	0,3	0,9	0,9	0,7	-1,1	-0,1	1,6	-1,8
26	-1,5	-1,6	-2,1	-1,3	0,1	-1,9	-2,7	-2,9	-1,7	0,3	-3,5
27	-3,6	-3,7	-3,9	-2,5	-2,7	-4,1	-8,7	-8,6	-4,7	-2,2	-9,5
28	-7,9	-8,1	-8,7	-4,9	-2,3	-5,1	-8,9	-10,5	-7,1	-1,4	-12,1
29	-12,8	-13,6	-13,7	-7,1	-3,1	-4,5	-11,1	-12,7	-9,8	-2,9	-15,2
30	-13,3	-11,8	-11,7	-9,3	-5,9	-6,5	-10,3	-9,4	-9,8	-4,7	-14,1
31	-7,6	-6,4	-5,9	-3,8	-1,3	-3,8	-8,1	-7,1	-5,5	-0,5	-8,4

АПСОЛУТНА И РЕЛАТИВНА ВЛАЖНОСТ

месеца Октобра 1888. године у Београду.

ДАТУМ	4 с. ПРЕ П.		7 с. ПРЕ П.		10 с. ПРЕ П.		1 сат ПО П.		4 сата ПО П.		7 сати ПО П.		10 с. ПО П.	
	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА	АПСОЛУТНА	РЕЛАТИВНА
1	7,0	98	5,9	88	8,3	78	8,0	67	7,7	65	8,3	81	8,4	92
2	8,3	96	8,6	96	9,0	96	8,9	90	8,2	85	9,0	95	8,4	95
3	7,9	95	7,5	92	7,4	75	7,4	68	8,6	84	7,5	75	8,6	96
4	7,0	96	6,8	97	6,7	90	6,4	86	7,1	90	7,0	96	7,1	96
5	7,0	98	7,2	99	7,5	89	8,1	91	7,9	87	8,1	98	8,3	99
6	8,6	98	8,3	99	8,4	100	8,4	98	8,2	98	8,2	99	7,4	98
7	5,6	90	4,8	78	4,5	67	5,0	66	4,2	59	3,7	63	4,9	94
8	4,5	90	4,6	90	5,1	93	5,3	88	6,1	97	5,8	93	5,5	90
9	4,3	92	3,9	85	4,4	73	4,1	65	3,8	63	4,1	75	3,9	76
10	4,1	92	3,8	86	4,0	63	4,8	60	5,9	75	4,8	69	5,0	78
11	5,0	89	4,5	89	4,6	66	3,6	49	3,6	50	3,8	75	3,9	79
12	4,1	89	3,8	74	4,1	52	5,0	50	4,6	48	4,9	79	5,4	92
13	5,5	95	4,8	85	5,4	63	6,0	45	5,5	42	5,4	63	6,3	96
14	5,5	96	4,7	92	6,5	76	6,5	57	6,9	62	6,7	93	6,0	94
15	5,3	96	5,8	97	6,6	88	7,4	77	8,1	78	7,7	94	7,4	96
16	6,1	97	6,7	97	7,7	92	8,0	79	8,0	71	7,2	89	7,1	94
17	7,6	96	6,6	78	8,2	76	8,5	65	8,0	66	7,4	74	7,7	91
18	7,5	96	7,2	93	8,3	79	8,5	51	7,5	51	7,7	76	8,8	94
19	6,9	96	7,1	96	8,9	68	7,6	47	7,9	51	7,4	72	7,8	88
20	8,4	96	6,5	65	8,6	74	7,9	54	7,5	52	8,0	87	8,4	96
21	7,5	96	6,8	81	7,9	51	7,8	44	7,8	52	6,8	64	10,0	91
22	10,2	94	6,3	59	7,4	51	9,7	75	8,7	72	7,6	89	7,8	96
23	7,9	98	7,3	98	8,5	99	7,9	85	7,0	80	6,8	97	6,5	96
24	6,0	97	4,4	76	4,3	84	4,7	93	4,5	87	4,8	93	4,7	93
25	3,9	90	3,5	84	4,2	90	3,9	79	4,0	80	4,0	83	3,8	90
26	3,7	90	3,7	94	3,9	96	4,3	92	3,6	90	3,4	92	3,4	94
27	3,1	91	3,1	93	3,6	96	2,9	77	3,1	94	2,2	94	2,2	94
28	2,2	91	2,0	88	1,9	62	1,9	51	2,8	90	2,2	97	1,9	93
29	1,4	92	1,4	92	2,1	81	2,7	74	2,7	84	1,8	93	1,6	92
30	1,7	97	1,7	93	2,1	94	2,3	80	2,5	90	1,8	90	2,1	94
31	2,6	93	2,5	85	2,9	81	2,3	55	2,9	34	2,2	91	2,4	92

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ПРАВАЦ И ЈАЧИНА ВЕТРА

месеца Октобра 1888. године у Београду.

ДАТУМ	4. С. ПРЕ П.		7. С. ПРЕ П.		10 С. ПРЕ П.		1 САТ ПО П.		4 САТА ПО П.		7 САТИ ПО П.		10 С. ПО П.	
	ПРАВАЦ	ЈАЧИНА	ПРАВАЦ	ЈАЧИНА	ПРАВАЦ	ЈАЧИНА	ПРАВАЦ	ЈАЧИНА	ПРАВАЦ	ЈАЧИНА	ПРАВАЦ	ЈАЧИНА	ПРАВАЦ	ЈАЧИНА
1	ESE	1	тишина	тишина	тишина	тишина	ESE	1	SE	2	ESE	1	тишина	тишина
2	тишина		тишина		WSW	1	WSW	1	SW	1	тишина		SSE	1
3	тишина		тишина		NE	1	ENE	1	тишина		NNE	1	NNE	1
4	тишина		NNW	1	WNW	1	ESE	1	WSW	1	NNW	1	тишина	
5	тишина		тишина		SW	1	тишина		тишина		NNE	1	NNE	1
6	NNE	1	NNE	1	ENE	1	NNE	1	N	1	NNE	2	NNE	1
7	WNW	1	W	1	NW	2	WNW	1	NNW	1	SSW	1	WNW	1
8	WNW	1	WNW	1	SW	1	тишина		ENE	1	NNW	1	тишина	
9	WSW	1	WSW	1	WNW	2	WNW	2	W	2	WSW	2	тишина	
10	тишина		SSW	1	WNW	2	WNW	3	NNW	2	WSW	3	WSW	2
11	W	1	тишина		WNW	2	WNW	1	WSW	1	тишина		тишина	
12	SSE	1	SSE	1	SE	2	SSW	1	SE	1	ESE	1	ESE	2
13	ESE	2	ESE	2	SSE	2	SSE	1	SE	2	SSE	2	SE	2
14	тишина		SE	1	тишина		тишина		тишина		тишина		тишина	
15	тишина		тишина		S	1	WSW	1	SW	1	тишина		тишина	
16	тишина		SSE	1	SSW	1	WNW	1	WSW	1	тишина		тишина	
17	SSW	1	тишина		S	1	WSW	1	тишина		тишина		тишина	
18	тишина		SSE	1	E	1	тишина		тишина		тишина		ESE	1
19	тишина		тишина		тишина		ESE	1	тишина		SSE	1	SSE	1
20	SSE	1	ESE	1	S	1	WSW	1	тишина		тишина		тишина	
21	тишина		тишина		SSE	1	SSE	1	тишина		SSE	1	тишина	
22	ESE	2	ESE	2	SE	3	SSE	1	тишина		SSE	1	SSE	3
23	тишина		тишина		SSW	1	W	1	WSW	2	WSW	2	WSW	2
24	WSW	1	W	1	W	1	W	1	SW	1	тишина		тишина	
25	тишина		тишина		SE	1	E	1	ENE	1	тишина		тишина	
26	тишина		ENE	1	ENE	1	тишина		тишина		тишина		тишина	
27	тишина		тишина		WSW	1	W	1	W	1	тишина		тишина	
28	тишина		тишина		тишина		тишина		тишина		тишина		тишина	
29	тишина		тишина		тишина		тишина		тишина		тишина		тишина	
30	тишина		тишина		тишина		WSW	1	SW	1	тишина		тишина	
31	тишина		тишина		SSW	1	тишина		тишина		ENE	1	ENE	1

НАОБЛАЧЕНОСТ, ПАДЕЖИ И ИЗГЛЕД НЕБА

месеца Октобра 1888. године у Београду.

ДАТУМ	Наоблаченост од 0 до 10							КИША У МЛЛИМЕТ.	ИЗГЛЕД НЕБА И ПРИМЕДБЕ
	4 с. пре п.	7 с. пре п.	10 с. пр. п.	1 с. по п.	4 с. по п.	7 с. по п.	10 с. по п.		
1	6	6	4	10	10	10	10	2,9	Облачно, из југра мало росе.
2	10	10	10	10	10	10	10	5,1	Киша пада у 4 с. 6 с. 7 с. 10 с. пре п. и 2 с. 4 с. по п.
3	10	10	6	10	10	10	10		Облачно.
4	10	10	10	10	10	10	10		2,5
5	10	10	10	10	10	10	10	3,1	Киша пада у 6 с. 7 с. 10 с. пре п. и 1 с. 7 с. 10 с. по п.
6	10	10	10	10	10	10	10	23,1	Киша пада у 4 с. 6 с. 7 с. 10 с. пре п. 1 с. 2 с. 4 с. и 7 с. по п.
7	10	10	10	10	10	10	4	0,0	Облачно.
8	10	10	10	10	10	10	10	4,1	Око 8 с. и у 10 с. пре п. нека врсте крупе надала. Киша у 1 с. 2 с. 4 с. по п.
9	10	10	10	10	10	10	10	0,0	Облачно.
10	6	0	0	10	10	10	7	0,0	Јутра ведро, прва слана пала; по подне и вече облачно.
11	8	8	5	10	2	0	0	0,0	Облачно јутро и подне, вече ведро.
12	9	9	7	8	4	0	0	0,0	Облачно јутро и подне, вече ведро.
13	0	0	0	0	0	0	0	0,0	Ведро.
14	0	0	0	0	0	0	0	0,0	Ведро.
15	0	9	10	9	8	8	10	0,0	Јутро ведро, мало росе; у 8 с. пре п. лака магла пала и трајала $\frac{1}{4}$ сата; в8че облачно.
16	10	10	10	0	0	0	0	0,0	Јутро облачно, од 8 до 10 с. пре п. магла; по подне и вече ведро.
17	10	10	8	10	9	2	0	0,0	Облачно, из јутра мало росе; вече ведро.
18	0	1	0	0	1	0	0	0,0	Ведро, мало росе.
19	1	0	1	0	0	0	0	0,0	Ведро, мало росе.
20	0	2	9	8	9	0	0	0,0	Подне лако облачно, јутро и вече ведро.
21	2	4	0	1	2	0	0	0,0	Ведро.
22	3	9	10	10	2	0	0	5,2	Облачно, око 12 с. 15 м. по п. мало кише, вече ведро.
23	10	10	10	10	10	10	10	2,9	Киша у 6 и 10 с. пре п. и 7 с. по п.
24	10	10	10	10	10	10	10	3,4	Киша у 6 и 7 с. пре п.; први снег у 9 и 10 с. пре п. 1 и 2 с. по п.
25	10	10	10	10	10	10	10	2,2	Облачно; снег пада у 4 с. 7 с. и 10 с. по п.
26	10	10	10	10	10	10	10	13,5	Снег цео дан пада.
27	10	10	10	10	10	0	0	0,5	Снег пада у 4, 6, 8 и 10 с. пре п. Снег стоји на земљи. Вече ведро.
28	0	0	3	0	0	0	0	0,0	Ведро. Снег стоји на земљи. По подне снег се по мало тони. Лака магла у 6 $\frac{1}{2}$ с. у вече.
29	0	10	9	4	0	0	0	0,0	Ведро из јутра и у вече. Магла од 6 с. до 12 с. пре п. на махове. Слабо иње у 7 с. пре п. снег стоји. По подне снег се мало тони.
30	0	10	10	3	0	3	3	0,0	Јутро и вече ведро. у 8 $\frac{1}{2}$ с. пре п. снег мало промиче. Иње у 7 с. Магла у 6 и 7 с. пре п. снег стоји на земљи. По подне се мало криви.
31	10	10	10	10	10	6	0	0,0	Облачно. вече ведро. Снег једнако стоји.

МЕСЕЧНИ РЕЗУЛТАТ

месеца Октобра 1888. године у Београду.

I.

	1 с. пре п.	4 с. пре п.	7 с. пре п.	10 с. пре п.	1 с. п. п.	4 с. п. п.	7 с. п. п.	10 с. п. п.	СРЕДЊА ВРЕДНОСТ	МАКСИМУМ	ДАТУМ	МИНИМУМ	ДАТУМ
Ваздушни притисак . . .	--	754,79	754,91	755,23	754,76	754,57	754,93	755,25	754,92	765,88	16.	741,66	22.
Температура ваздуха . .	3,52	2,77	2,76	6,22	8,40	7,78	4,32	3,48	4,93	20,8	21.	—15,2	29.
Апсолутна влажност . . .	—	5,69	5,22	5,90	5,99	5,96	5,69	5,89	5,76	10,2	22.	1,4	29.
Релативна влажност . . .	--	94,2	87,7	78,9	69,6	73,5	84,8	92,2	83,0	100	6.	42	13
Наоблаченост	—	6,3	7,4	7,2	7,2	6,4	5,1	4,6	6,3	—	—	—	—
Висина кише	68,5 милиметара									23,1	6.	—	—

II.

Честоћа ветра.

ПРАВЦИ	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	ТИШИНА	СУМА
БРОЈ ПОСМАТРАЊА	8	9,5	12,5	23	15	19	25	10	95	217

III.

Било је: 13 кишних дана, 4 снежна дана, 5 дана са росом, 1 дан са сланом 1 дан са крупом, 2 дана са ињем, 5 дана са маглom. Ведрих дана било је 6, лако облачних 7, облачних 5, јако облачних 13.

22. Јуна 1889. год.
у Београду.

Милан Једељковић,
ПРОФЕСОР ВЕД. ШКОЛЕ.

Записник Главног Просветног Савета

САСТАНАК 412-ти

27. априла 1889. г. у Београду.

Били су: председник Стојан Марковић; редовни чланови: Ст. Д. Поповић, Јов. Ђорђевић, Пера Ђорђевић, Милан Недељковић; ванредни чланови: Др. В. Бакић, Ђ. Станојевић, М. Иванић, Стеван Предић и др. М. Јовановић.

Пословођ Мил. Марковић.

I.

Прочитани су и примљени записници 410 и 411 састанка.

II.

Прочитано је писмо г. Министра просвете и цркв. послова од 27 ов. м. ПБр. 5925, којим се позива Савет да му накнадно изводи предложити још 20 нових лица, која би, по својој спреми и другим способностима, била употребљива за посао надзорника основних школа, пошто се од предложених му кандидата више њих не могу одредити на посао који им се намењује, понајвише за то, што би то било скопчано с великом штетом по оне заводе у којима они врше своје редовне дужности.

Приликом избора ових кандидата г. Министар просвете позива Савет у овоме писму, да изводи узети у оцену, да ли би се на овај посао могло одредити и неколико способних и ваљаних наставника основних школа, и, ако би то могло бити нека изводи Савет и од њих неколико кандидата предложити.

Савет је покушао да избере 20 тражених кандидата за надзорнике основних школа и пошто је нашао довољан број кандидата између наставника средњих школа, који се без штете по њихову редовну дужност могу употребити за надзорнике осн. школа, није узимао у оцену кандидовање надзорника осн. школа.

По предлогу појединих чланова Савет се споразумео и изабрао 20 кандидата, који се имају предложити г. Министру просвете за надзорнике основ. школа.

Изабрани кандидати ови су:

1. Димитрије Јосић.
2. Петар Деспотовић.
3. Сима Коњевић.
4. Дим. Милојевић.
5. Кузман Паштровић.
6. Коста Миленковић.

7. Бура Бошковић.
8. Влад. Зделар.
9. Бока Анђелковић.
10. Михајило Поповић.
11. Никола Савић.
12. Спира Станишић.
13. Милорад Петровић.
14. Љуб. Миљковић.
15. Јов. Несторовић.
16. Љубом. Ђирић.
17. Стев. Сремац.
18. Ђорђе Стојковић.
19. Јања Т. Манојловић. и
20. Панта Милановић.

Пошто је ова листа утврђена, предложено је г. Др. В. Бакић, да Савет кандидује још 10 наставника осн. школа за надзорнике.

Већном гласова није примљен овај предлог.

III.

Прочитано је писмо г. Министра просвете и цркв. послова од 22 ов. м. ПБр. 5771, којим се тражи мишљење Саветско о томе: може ли се г-ђинци Љубици Пејићевој, учитељници, допустити полагање учитељског испита у Вишој Ж. Школи, на основу сведоштва о свршеном V-том разр. В. Ж. Ш. у 1885—86 школ. години.

Савет је прегледао документе молитељнице и одлучио:

да јој се по молби може допустити полагање учитељског испита у В. Ж. Школи

IV.

Прочитано је писмо г. Министра просвете и цркв. послова од 24 ов. м. ПБр. 5879, којим се упућује Савету на преглед и оцену рукопис „Дисциплина у осн. школи“ од г. Симе Милојевића, учитеља у пензији.

Савет је одлучио:

да се за преглед и оцену овог рукописа умоле г. г. Др. Ник. Ј. Петровић и К. Петровић.

V.

Прочитано је писмо г. Министра просвете и цркв. послова од 24 ов. м. ПБр. 5929, којим се позива Савет да изводи проучити акте о г. Аксентију Јокићу учитељу, који тражи периодску повишицу плате, и казати му своје мишљење о законској могућности онога што

модилац тражи, с погледом на прекид у учи-
тељској служби, који је био у овом случају.

Савет је одлучио:

да се умоли г. Стојан Марковић да ово
питање проучи и Савету реферше.

С овим је свршен састанак.

САСТАНАК 413-ти

3. Маја 1889. год. у Београду.

Били су: председник: Ст. Марковић; ре-
довни чланови: Ст. Д. Поповић, Јов. Ђорђе-
вић, С. Лозанић, Ђ. Козарац, Љ. Ковачевић,
П. Ђорђевић, М. Недељковић; ванредни чла-
нови: Др. В. Бакић, Ђ. Станојевић, Фирми-
лијан архимандрит, М. Иванић, Ст. Пређић,
Др. М. Јовановић, и К. Петровић.

Деловођа Мил. Марковић.

I.

Прочитан је и примљен записник прош-
лога састанка.

II.

Прочитано је писмо г. Ј. Жујовића о „Ан-
тропологији“ од г. Љ. Миљковића, које гласи:

Господине Председниче,

Предстао сам рукопис г. Љуб. Миљко-
вића и уверио се, да је писац усвојио већину
примедаба и исправака, које сам му кратким
путем доставио. Ну сам спис није промењивао
према правим потребама наше научне књи-
жевности, на које сам у моме реферату ука-
зао, то јест да би га ваљало упростити или
допушити.

Приватно ме је г. Љуб. Миљковић изве-
стио да ће, према моме ранијем разлагању о
зататку *Антропологије*, за свој спис потра-
жити друго име.

Примите, господине председниче, уверење
мога одличнога поштовања.

24. Априла 1889.

Београд.

Јов. М. Жујовић

Савет је на основу ранијег усменог рефе-
рата г. Др. М. Јовановића и овога писма г.
Жујовића одлучио: да се дело „Антрополо-
гија“ од г. Љ. Миљковића професора прими
и о државном трошку штампа.

III.

Прочитан је реферат г. Мил. Марко-
вића о књизи „Елементарна писменост са
упутством за руковање са букваром“ од г.
Стеве Чутурила.

Реферат гласи:

Главном Просветном Савету

Прегледао сам и проучио дело г. Стеве
Чутурила: „Елементарна писменост са упут-
ством за руковање са букваром.“ Као што
се види из наслова дела, оно није само упут-
ство за буквар, него је у исто доба и теориј-
ска научна расправа о елементарној писме-
ности у опште. 75 страна заузимају овај
општи теоријски део о елементарној писме-
ности, и ту је у историјском прегледу из-
ложена букварска метода, или боље метода
елементарне писмености, од најстаријих вре-
мена до данас. Писац је „трагматички изло-
жио развитак људске писмености од најста-
ријег њеног облика па до највећег савршен-
ста, на коме се данас налази човечанска
елементарна писменост. Ту је навео и описао
све историјске моменте са својим представ-
ницима и показао путању, којом је човечан-
ство у своме напредовању ишло, ударајући
често на једну или другу странпутницу, а тако
исто и враћајући се често назад да нађе
изгубљени прави пут, докле није дошло до
најсавршенијег начина, основаног на самој
науци, дугом и скупом искуству и на самој
природи дечијој. Скоро оне исте мене и за-
блуде, она иста грешења и лутања, која ви-
ђамо у другим наукама, налазимо и у еле-
ментарној писмености. Једна вечита борба за
напредком и савршенством, у којој налазимо
често застој и реакцију, које стотинама го-
дина сакате читаве нараштаје привих култур-
них народа. Постанак аналитичко-синтетичке
методе на основи нормалних речи, и њене
фазе у развиту показане су и изведене у
овоме упутству до очигледности.

Овај историјски преглед људске елемен-
тарне писмености израђен је врло лепо и са
зналачким разумевањем суштине саме ствари.
Ово је на историјској основи израђена спе-
цијална методика елементарне писмености с
добрим психолошким и педагошким разуме-
вањем тако, да би сваки учитељ требао да
проучи овај теоријски део с највећом пажњом,
јер ће у многоме обогатити своје знање и
искуство.

Једина замерка, која би се могла учинити
овоме општем делу, та је, што га је писац
радио с пуно осећања и срџбе, те местимице
избија на површину полемични карактер. Али
ово је слаба замерка према осталим добрим
странама. После овог научног општег дела
долази одељак IV. у коме се налази „Комен-
тар дидактичним основама, на којима је овај
буквар израђен.“ Овде се научно разлаже,
како је писац свој буквар израдио, и како
се према савршеним напрецима методе еле-
ментарне писмености не може друкчији и бољи
буквар ни израдити.

За овим долази други део целог дела, у коме је право практично упутство за методични поступак с букваром. На првом је месту изложен теоријски део букварске методе, па је за тим дошао практични део, у коме се излаже сама употреба и рад с букваром. Практични део израђен је врло лепо. Као што је буквар подељен на одељке, тако је исто и упутство, и за сваки одељак показано је, како се има обрађивати и колико се дана треба код кога одељка задржавати. Осим овога, у практичном делу лепо је изведено и показано наставницима шта им треба радити пре него што уђу у сам буквар, као и шта ће и како радити, пошто савладају тешкоће букварске и пређу на само читање.

Из овог практичног упутства, као год и из теоријског дела, види се, да је писац имао довољно и практичне и теоријске спреме за израду најбољег буквара. Ако његов буквар има каквих мана и недостатака, у оцену којих се ја не смем упустити, онда оне морају долазити из техничких или из буди каквих других узрока, али само не из неразумевања ствари, јер г. Чутурило, судећи по овоме упутству, заиста разуме добро ствар о којој пише.

У књизи има прилично штампарских погрешака, а има и у језику, ако не погрешака, а оно израза, који се у нашем књижевном језику могу лепшим изразима заменити. Ја ћу само навести неколико таквих израза примера ради: „*натражњаштво*“, „*неподобштине*“, „*излињање*“, „*исходиште*“, „*зрње*“, „*натражни метод*“, „*сричуће гласање*“, „*пресудити*“ место *осудити*, „*Ни он сам није новог метода појмно*“, „*уврежила*“, „*сикало*“, „*Не усвојише сходништа и ослона тог поступка*“, „*поредане*“, „*поредати*“, „*зиће*“, „*застиће*“, „*разуму*“ и т. д.

Кад човек прегледа цело упутство, намећу му се два питања:

1. За што је писац у упутство унео онолики чисто теоријски и научни део, коме би приличније било да се нађе у специјалној методи елементарне наставе или у засебној научној расправи? Ако писац није хтео да покаже своје добро познавање историјског развика букварске методе и да научно сузбије сва пребацивања, која су му овде онде чињена у штампи због његовог буквара, ја не знам, какав би други разлог могао бити за ово. Што је најглавније, овај теоријски део израђен је тако, да га може добро схватити и разумети само школован учитељ. За већи део учитеља он неће бити довољно разумљив.

2. За што је писац штампао ово своје упутство за буквар приватно и о своме трошку? По расписаноме стечају за буквар, усвојен је по оцени стручне комисије од мини-

старства просвете г. Чутурилов буквар за наше основне школе као државна књига. Са свим је логично било мислити, да је требало написати и упутство за буквар, и то чисто практични део, и штампати га о државном трошку. Већина наших учитеља не разуме основе, по којима је буквар рађен, и без доброг упутства може да почини с новим букваром огромне погрешке и штете у настави. Трбало је дакле, одмах с букваром, штампати и упутство. Међу тим тако није било. Тек доцније, пошто је буквар штампан и ушао у школе, излази г. Чутурилово упутство као читава засебна студија о елементарној настави читања и писања и то као приватно издање. Помислио би човек, да оно нема никакве везе с букваром његовим. И, сада тек, писац нуди своје упутство министарству просвете, да му га препоручи за књижнице основних школа! Мени је цео овај пут неразумљив и слободан сам мислити, да је излажење упутства ударило неправилним путем; да је писац сам од овога могао имати само штете, и да су многа наша деца по основним школама до изласка упутства много оштећена и намучена новим букваром.

Пошто г. Чутурило ништа друго не тражи него да се ово његово дело препоручи књижницама основних школа, и пошто сам ја већ казао, да је ово дело добро израђено, то сам мишљења, да ни једна српска школа не треба да буде без ове књиге, која је преко потребна свакоме учитељу. С тога молим Главни Просветни Савет да реши: да се „Упутство за буквар“ од г. Стеве Чутурила може препоручити за књижнице свих осн. школа у нашој земљи.

20. Марта 1889 год.
Београд.

Главном Просветном Савету
захвалио

Мил. Марковић

За овим је прочитан реферат г. Дим. Јошића о истој делу, који гласи:

Главном Просветном Савету

Г. Стеван Чутурило написао је Буквар, који је пре две године уведен у нашу основну школу као редовна школска књижица. Стручна комисија изрекла је у своје време суд о томе Буквару. За многе наше учитеље био је овај Буквар новина — а многи дадоше израза зебњи: да се новим Букваром неће моћи постизавати онај успех у учењу писања и читања, који се постизавао старим Букваром. То је изазвало потребу, да се напише и практично упутство за исти Буквар. Самим практичним упутством подмирила би се

потреба само у пола. Учитељи би истина *морају* радити са Букваром онако, како им упућство налаже, али не разумевајући потпуно основе, на којој стоји исти Буквар, они би дуго времена радил и можда *невесно*, колебајући се у уверењу, да ли то баш тако и *треба* радити како их упућство учи да раде.

Пратећи учитељске гласове у нашој штампи о „Новом Буквару“ г. Чутурило дошао је до осведочења: да само *практично* упућство неће моћи потпуно подмирити потребу и сав задатак. Он је дошао до уверења „да је за наставника данашњег времена прека потреба, да се позна са суштинном свију метода, којима се и где и икада предавала елементарна писменост, — да је посвећен у њин постанак, у њин поступни развитак, у њину историју. Тек кад се учитељи о овем том обавесте, кад стеку чита доказа, кад се из таквих доказа створи у њима *уверење о доброту и ненадмашности оне основе*, из које је постао нови Буквар, моћи ће они радити свесно, те тако постићи несумњиве резултате одмах на првом кораку наше писмености.“

Руковођен овим уверењем, г. Чутурило написао је и о свом трошку штампао књигу: *Елементарна писменост са Упућством за руковање са Букваром од Стеве Чутурила.* Ту књигу поднео је он г. Министру с молбом, да се препоручи свима основним школама за њихове књижице.

Књига је подељена на два дела. Први је део *Елементарна Писменост*. Ту је после увода изложен: *поглед на историјски развитак елементарне писмености; поглед на историју методе гласовног писма, па онда најбољи метод за прву наставу у читању, где се износе метод срицања, метод искључиво синтетичног зглашавања, вербални метод читања са сликама, вербални метод читања штампаним словима, вербални метод читања са штампаним и рукописним словима уједно, генетични вербални метод, вербални метод рукописног читања*. Овом делу додат је још *коментар* дидактичних основама, на којима је израђен овај Буквар.

Тек по што је учитељ овако свестрано обавештен о самој основи Буквара — изложен је практички део као упућство за поступање са новим Букваром.

Према свем овом, молба г. Чутурила, поднета госп. Министру, и сувише је скромна и ја не могу на што, него да предложим:

1) *Да се померуга књига препоручи госп. Министру Просвете и црквеним послова тако, да он нареди, да свака библиотека основне школе може набавити „Елементарну писменост са упућством за руковање са Букваром од С. Чутурила.“*

2) *Да држави откупи известан број истих књига уз обични рат, за поклањање благо-*

дејанима учитељских школа, који дививају бесилато све потребне књиге, што их је држави издала.

У свези са овим, морамо изпети једну грдну ману данашњег Буквара, а та се састоји у техничкој изради, нарочито рукописнога дела. С тога сам слободан предложити:

3) *Да се од стране Министарства Просв. одреди комисија стручна састављена из познатих каллиграфа, који ће заједно са г. Чутурилом тачно одредити облик рукописним словима истога Буквара.*

4) *Да се Буквар при новом издању штампан у формату октава, како би слова рукописна могла доћи много кружнија и разговетнија.*

22. Марта 1889 г.

у Београду

Понижни

Дим. Јосић

професор Учитељ. Школе

Савет је на основу мишљења г. г. референта, одлучио: да се дело „Елементарна Писменост са упућством за руковање са букваром“ од г. Стеве Чутурила препоручи за књижице основних школа и да се може откупити за поклањање сиромашним ученицима свих завода, у којима се спремају ученици за наставнике основних школа.

Референтима је одређен хонорар свакоме по тридесет (30) динара.

IV.

Прочитан је реферат г. Дим. Јосића о рукопису „Наука Хришћанска“ за I и II разред основне школе од г. Илије Анђелковића, учитеља.

Реферат гласи:

Главном Просветном Савету.

Под 14 Марта упућено ми дело у рукопису: *Наука хришћанска*, за I и II разред основне школе, написао по свом предавању *Илија Анђелковић*, учитељ — прегледао сам, и нашао сам, да се исто не може примити за уџбеник.

Остављајући на страну погрешан језик, нелогичност и неметодичку обраду наставне грађе у овом делу — ја ћу овде изнети само неколико крупних погрешака против саме државне овде прибраног наставног материјала.

1. На 2 страни рукописа вели се: „Бог се јавља људима у три лица Први пут, као Бог отац, кад је створио свет. Други пут као Бог син, кад је спасао људе. А трећи пут као Бог Дух свети, јер нас Духом оживљава.“

2. Погрешно је тумачен и текст молитве Господње.

3. За угоднике Божије вели: „Они су угађали и Богу и људима чинећи добра дела, за то их је наша црква признала за свеце.“

4. Причајући о рођењу Исусову, вели на стр. 7: „Од оне звезде што се појавила на истоку засветлило се сво небо и свуда се по земљи видело као на дану. Чобани, који су били код стоке уплашише се.“ — Не знам где је могао предавач наћи овако објашњавање светлости, о којој се говори у јеванђељу.

5. На стр. 11.: „Свети Сава је после боравно у светој Гори као и остали калуђери, али наскоро, он као учеван и школован, добије виши калуђерски чин, па је опет тамо подуже боравно и служио као свештеник Богу на службу.“

6. „Свети Сава је казао: Знање је светлост, знање је моћ, учимо браћо и дан и ноћ.“

7. На стр. 14.: „Многи су људи слушали Христову науку и по њој се владали, а многи нису хтели, јер су волели више зла него добра дела. Међу таким људима били су неки књижевници, који су писали лажне књиге.“ — Овде је место и овом књижевнику и предавачу науке хришћанске.

8. На стр. 16.: „Распеће, то је најгрознија смрт. Ево како су распињали. Подигну човека на крст, рашире му руке и прикују гвозденим клинцима. Тако и ноге доле прикују и по среди прсију а глава остане да висн.“ Предавач и писац није се задовољио само овим него упућује децу на слику — а сликару даје упутство, како да наслика распеће: „Распеће ваља насликати овако: на три крста распета три човека, али на неком брду. Но тако да се види како крв цури из прсију, дланова и ногу, где су уковани клинци, кроз тело.“ (стр. 42). Као што се види, овај православни учитељ хтео би мало да дотера у ред и иконе у нашим црквама.

9. Још је напоменуо ђацима I разреда да „Ускрс бива сваке године између 22 Марта и 25 Априла.“ — Види се да води рачуна о ступњу, на ком се деца налазе.

10. Тумачећи у II разреду поздрав богородичин, вели на стр. 21: „благодатна Маријо — то значи: да је она добила божју помоћ од Бога,“

11. На стр. 25 тумачећи богојављење вели: „Исус Христос је послао једног човека по имену Јована, да позива људе на покајање, то јест да се сваки за своје грехе покаје, па који се покаје, тога да крсти водом (као што сада понови крштавају малу децу). Јо ан је послушао Исуса, и позивао је људе на покајање и крштење.“ — Исус одговори Јовану: „Ја сам дошао да ме ти крстиш зато, да би ово људско крштење осветио.“ — „Тада свети

Јован рече људима: видесте ли онога голуба оно је Дух свети, кроз кога је Бог изговорио оне речи што чујете.“

Остале неуспутности обележио сам у рукопису зеленим плајвазом: а овде нарочито обраћам пажњу на погрешке под 1, 2, 4, 6, 7, 8, 11. Ту је из основе изначено оно, о чем јеванђелисти говоре.

28 Марта 1889. у Београду.

познати Дим. Јосиф.

За овим је прочитан реферат г. Фирмилијана архимандрита, о истоме делу.

Пошто је г. Фирмилијан изјавио да није написао потпун реферат, јер није цео рукопис прегледао, то је Савет одлучио: да се умолити г. Фирмилијан да напише потпун реферат, па ће се онда тек донети дефинитивна одлука о поменутом делу.

V.

Прочитан је реферат г. Живка Поповића о делу „Немачка Граматика“ за средње школе од г. Стевана Предића професора.

Тај реферат гласи:

Главном Просветном Савету.

Част ми је, поднети савету своје мишљење о спису г. Стевана Предића „Немачка Граматика за средње школе,“ који ми је по одлуци на 374. састанку ради прегледа дан.

Од целокупне немачке граматике своје поднео је г. Предић за сада два дела, а на име: „I. Део. Наука о гласовима“ и „II. Део. Наука о облицима.“

Пре свега пада у очи, да је у науку о гласовима ушао поред осталог, што тамо неспорно припада, још и одељак о правопису (§. §. 15—26). Међу тим тешко је веровати, да ће ученици добро разумети правописних правила у целини пре, него што потпуно изуче науку о реченицама. С тога би ваљало да се правила о правопису, пошто се између њих остави за науку о гласовима оно, што се казује о изговору туђих речи (§. §. 121—123), разреде по подесним местима у свим деловима.

Ни у науци о облицима не даје се по правду места одељку о постајању имена и глагола (§. 35, 63, 84, 92 и 108), одељку о поређењу (§. 89) и одељку о непроменљивим речима (§. §. 135—151). Али, ако има важних разлога с практичне стране, да ти одељци тамо остану, онда на сваки начин треба, да се другому делу натпис „Наука о облицима“ замени натписом „Наука о речима.“

Грађу за ову граматичку црпао је г. Предић из најбољих немачких писаца, а највише из најзнажнијега садашњега радника у немачкој

филологији, Д. Зандерса. А са свим је само-стално израдио писац осем других мањих одељака одељак о нагласку у првом (§. 11.) и деобу глагола јаке промене у само четири врсте у другом делу (§. 130).

Из онога, како је писац поделио нагласке, излази, да ће се у овој граматици поред нагласки у речи говорити на својем месту и о нагласку у простој и о нагласку у сложеној реченици. И ако сам вољан веровати, да би писац савладао и такав задатак, опет мислим, да се у циљенику туђега језика за средње школе не треба у одељку о нагласку тако далеко упуштати.

За тим се мора овде с хвалом истаћи, да је добро изведена деоба глагола јаке промене у само четири врсте много прилепа предности тога тешкога одељка. При том чини ми се, да би се без икакве штете могла прва врста, која сад има четири раздела, довести на само три, ако би се и она три глагола (bitten, liegen и sitzen), која чине други раздео безин, уврстила у први.

Надам се, да ми г. Предић пеће замерити, ако му обратим пажњу на још неке тачке у његову спису, које би по мојем мишљењу требало у гдечем изменити.

У §. 3. каже писац, да двогласници еи и ај гласе са свим једнако, и то као српско ај, н. пр. Leib, Raib; mein, Main; rein, Rain; Mais, Meise, и т. д. Не знам, што је овде одвратило писца, да међу овим двогласницима не означити разлике, која никако није мања од разлика на другим местима, које је тачно означавао.

У §. 5. вели писац, да се глас з у српским речима, кад је на крају, изговара више као с него као з, н. пр. млаз, пораз, отказ и т. д. Овде морам изјавити, да се бојим, да то тврђење г. Предића о двојакој гласовној вредности слова з у српском језику неће наћи одобрења.

Међу слоге које несе никад наглашени, ма да се реч њима почиње, није писац поред слога ent бар у загради ставио и слог em (§. 13.).

У §. 17. писац вели, да се сугласник ђ изговара само у почетку слога и гласи као српско х. н. пр. haben (хабен), имати; der Horn (ахори), јавор, и т. д. Будући да се х у српском чароду негде јаче (н. пр. у Приморју), а негде слабије (н. пр. у Босни) изговара, то је потребно казати, да се немачко ђ изговара као наше слабо х.

У §. 43. вели писац да је пети падеж у немачком својим обликом једнак с првим падежом, само што нема пред собом члана. А можда би природније било рећи, да Немци место нарочитога надежа у нашем језику употребљава, у за дозивање први падеж без члана.

У §. 50. каже писац, да је старија основа речима: der Funfe, Friede, Glaube, Haufe, Wille и т. д. гласила: funfe, friede, glaube, haufe, wille. Ја пак мислим, да је у овим речима nestало крајњег и у првом падежу јединне од прилике онако, како је nestало крајњих сугласника н. пр. у српским речима: вече (осн. вечер), семе (осн. семен), теле (осн. телет) и т. д.

Не би требало у више одељака износити исте заменице: wer? ко? was? шта? welcher? који? као уштне и као односне, као што је писац учинио (§. 62. 76. и 77).

У §. 99. међу примерима, којима се правило потврђује, наводи писац један пример овако: „genug Selbst, обичније: Selbst genug“, не казујући ништа више. Овде би вредно било, испитати, да нема међу тим изрекама каке разлике налику оних, које н. пр. српске изреке: „мало има места“ и „има мало места“, или „нема пред собом члана“ и „нема члана пред собом“ имају.

Остаје још, да споменем и неколико речи, које се или у свакој или само у оној прилици противе чистоти и правилности српскога језика, према су се међу њима неке већ прилично угнездиле. Таке су речи н. пр. „страним“ м. туђим (стр. 5.), „строго“, м. оштро (8.), „неколицине“ м. неколико (13.), „постоји“ м. има (17.), „но“ м. али (29.), „лежи“ м. је (33.), „деловођа“ м. пословођ (36.) „образовању“ м. постајању (46.) „раван“ м. једнак (51.), „дозвола“ м. допуст (61.). „учтивости“ м. складности (88.), „сопственику“, м. имаоцу (90.), „получити“ м. добити (112.), „дева“ м. девојка (116.), „посетити“ м. походити (118.), „смирен“ м. смерен (116.), „делати“ м. радити (155.), „нужна“ м. потребна (180.), „условљавати“ м. годити (196.), „несравњен“ м. изврстан (216.).

Али све ово, што сам за неке тачке у спису г. Предића навео, таке је природе, да се, ако буде умесно, може врло лако пре печатања употребити. Међу тим сам је спис у свем осталом тако добро израђен, да ће јамачно заузети једно од бољих места у нашој школској књижевности. Он се одликује кратким и јасним издавањем, а при том и толиком исцрпношћу, да ће дати корисне поуке не само ученицима средњих школа него у многим и другима, који су из наших недовољних граматика учили. У добре особине овога списа пристаје и то, што писац у свакој згодној прилици или поређује законе немачкога са законима српскога језика или узету ово, о чем говори, с оним, што је већ пређено. Према свему дакле ја само могу препоручити савету овај спис г. Предића.

25 марта 1889 годне
у Београду,

Ж. Поповић

За тим је прочитан реферат о петоме делу од г. Дим. Јосића.

Главном Просветном Савету

Г. Стеван Предић, професор I Београдске Гимназије, поднео је Министру Просвете и црквених послова у рукопису своју „Немачку Граматику за средње школе“ — и то; I део (Науку о гласовима) и II део (Науку о облицима) — и замолио да се та његова књига прими „као учебник за средње школе“ и штампа о државном трошку. У свом писму на г. Министра навео је писац и побуде, из којих се латно овога посла и две кратке напомене, које се тичу саме израде истог дела.

Г. Министар упутно је рукопис Главном Просветном Савету ради прегледа и оцене, напоменувши му уједно да има на уму досадашње школске књиге за немачки језик, поглавито пак оне уџбенике од г.г. Стеве Д. Поповића и Мите Живковића.

Главни Просветни Завет изволео је дати г. Живку Поповићу и мени овај рукопис на преглед и оцену заједно са писмом г. Предића и напоменом господина Министра.

Проучивши све ово, част ми је поднети овај кратки извештај:

У граматици г. Стевана обрађена су ова два дела: *Наука о гласовима* и *Наука о облицима*. Цело дело израђено је са највећом тачношћу и по захтевима дидактичнима. Оно само собом говори, да га је писао *стручњак* по тој науци и искусни *наставник*. Сва правила немачкога језика доведена су у свезу са већ ученицима познатим правилима српскога језика.

Само бих имао неколико ситних напомена а те су: Да се место назива „немачка азбука“ употребити назив: *немачка буква*. — И српска слова имају своја стара словенска имена: аз, буки, веди и т. д., од куда је назив *азбука*. — Да се место *обадва* и *обадвоје* употребити само реч *оба* и *обоје*. — Место *лен* (стр. 20.) мислим да је боље рећи *лен*. — На више места стоји неправилни облик „употребљује“ место правилнога *употребљава*. — На стр. 58. *Frohnleichnam*, брашанчево, да се не тумачи речју *светац* (није особа) него: католички празник.

На стр. 7. у §. 3. да се каже: сложени сугласници *st*, *sp*, *pf* сматрају се као један глас и не одвајају се као ни српски сугласници *ст*, *шт*, *зд*, *жд*.

После свега овога слободан сам предложити:

I. Да се Немачка Граматика за средње школе од Стев. Предића прими за школски уџбеник у средњим школама и да се штампа о државном трошку.

II. Да се писац позове да напише према овој својој граматици што пре и Немачку читанку, по што ни најбоља граматика не вреди без добре читанке.

16. Априла 1869 год.
у Београду.

Понизни
Дим. Јосић

На основу оваког мишљења г. г. референта, Савет је одлучио: да се рукопис „Немачка Граматика“ од г. Стевана Предића, професора, може примити и о државном трошку штампати за школску књигу с тим, да писац при штампању има на уму примедбе г. г. референта и да ово дело, кад се штампа, има заменити сва досадашња дела, која су се у дотичним разредима средњих школа употребљавала као уџбеници за немачки језик.

Референтима је одређен хонорар и то г. Ж. Поповићу четрдесет (40), а г. Дим. Јосићу двадесет (20) динара.

VI

Саслушан је усмен реферат г. Љубе Ковачевића о кандидатима, који су се с молбом обратили Министарству просвете, да се приме за благодетељне фонда пок. Вићентија бив. владике, и Савет је на основу мишљења г. референта одлучио:

1. да се Светозару Вујовићу ученику IV разреда II беогр. гимназије, може вратити благодетељне из овог фонда, почев од 1. јануара ове године, од када има добре оцене, на све докле буде имао добре оцене.

2. да Персида Стефановићева не може уживати благодетељне из овог фонда у смислу завештаочева тестамена и то од 1. маја пр. год. на све докле јој оцене не буду добре из свих обавезних предмета, и то у толико, у колико није већ примила до сада.

3. да се деци г. Милоша Красојевића не може дати благодетељне из овог фонда, пошто његова деца не иду још у школу.

4. да се Миленко Месаровић, ученик II разреда београдске реалке, не може примити за благодетељна овога фонда, јер има слабе оцене из научних предмета.

С овим је свршен састанак.

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

(Министарство просвете и црквених послова). — Указом Краљевских Намесника од 23. септ. ов. г., постављен је за писара друге класе министарства просвете и црквених послова, Јован Михаиловић, практикант истог министарства. — Указом Краљевских Намесника од 23. септ. ов. г., уважена је оставка, коју је поднео на државну службу, Петар Ј. Петровић, писар прве класе министарства просвете и црквених послова. — Указом Краљевских Намесника од 13. октобра ов. год. уважена је оставка, коју је поднео на државну службу, Андра Николић, секретар министарства просвете и црквених послова.

(Велика Школа). — Указом Краљевских Намесника од 1. јуна ов. г., постављени су: Алфонзо (Дезире) Магру, за професора Велике Школе, и Мијалко Ђурић, државни питомац за суплента Велике Школе. Претинсом министра просвете постављен је г. Владимир Јовановић, министар у пензији, за хонорарног професора Велике Школе, 1. јуна ов. г. — Указом Краљевских Намесника од 9. јуна ов. г., постављен је за професора Велике Школе, Милош Зеcheвић, професор друге београдске гимназије. — Указом Краљевских Намесника од 7. августа ов. г., на предлог министра просвете и цркв. послова, постављен је Живко Милосављевић, за суплента В. Школе. — Указом Краљевских Намесника од 2. окт. ов. г., на предлог министра просвете и црквених послова, постављен је за контрактуалног професора Велике Школе, Богдан Гавриловић, контрактуални супленат те Школе.

(Конзисторије). — Указом Краљевских Намесника од 23. септ. ов. г., на предлог министра просвете и цркв. послова, постављен је Иван Јевтић, члан III. кл., конзисторије епархије београдске, за члана I. кл. исте конзисторије. — Указом Краљевских Намесника од 13. октоб. ов. г., на предлог министра просвете и црквених послова а по саслушању Министарског Савета, стављен је у пензију, протојереј Алекска Илић, председник I. кл. конзисторије епархије жичке, — на основу §. 70. зак. о чинов. грађ. реда. — Указом Краљевских Намесника од 17. окт. ов. г., на предлог министра просвета и цркв. послова, а по саслушању Министарског Савета, стављени су у пензију: Рајко Руvidић, председник II. кл. укинуте конзисторије шабачке, Обрад Михаиловић, председник II. кл. Тома Давиновић, члан II., и Милосав Милојековић, члан III. кл. укинуте конзисторије неготинске, — на основу §. 70. зак. о чинов. грађ. реда.

(Средње школе). — Указом Краљевских Намесника од 30. јуна ов. г. уважена је оставка г. Миливоју Симићу, професору београдске ниже гимназије. — Указом Краљевских Намесника од 1. септ. ов. год. постављени су: за директора и професора крушевачке гимназије, Димитрије С. Јовановић, директор и професор пожаревачке гимназије, по потреби службе. — За директора и професора параћинске н. гимназије, Јован Митровић, директор и професор јагодинске ниже гимназије, по потреби службе. — За директора и професора јагодинске н. гимназије Миладин Тутуновић, директор и професор зајечарске гимназије по потреби службе. — За директора и професора свилајиначке н. гимн. Јашо Т. Манојловић, професор ужичке реалке. — За директора и професора беогр. н. гимназије, Милован Р. Маринковић, професор исте гимназије. — За директора и професора пожаревачке гимназије, Илија Душманић, професор исте гимназије. — За директора и професора зајечарске гимназије, Добросав Ружић, проф. крагујевачке гимназ. За директора и професора шротске ниже гимназије, Ђорђе Анђелковић, професор јагодинске н. гимназије. — За директора и професора смедеревске н. гимназије, Сретен Пашић, професор прве београдске гимназије. За професора чачанске н. гимназије, Васа Филиповић, професор пожаревачке гимназије, по молби. — За професора прве београдске гимназије, Светозар Марковић, директор и професор параћинске н. гимназије, по молби. За професора београдске н. гимназије, Светозар Видаковић директор и професор крушевачке гимназије, по молби. — За професора друге београдске гимназије, Јован Бадемлић, директор и професор београдске н. гимназије, по потреби службе. — За професора београдске н. гимназије, Живан Живановић директор и професор шротске н. гимназије, по молби. — За професора крушевачке гимназије Кузман Паштровић директор и проф. свилајиначке н. гимназије, по потреби службе. За професора београдске учитељске школе, Живко Поповић, професор београдске реалке, по потреби службе. — За професора београд. учитељске школе, Милоје Влајић, професор нишке учитељске школе, по потреби службе. За професора београдске реалке, Живојин Симић, професор београдске учитељске школе, по потреби службе. — За професора београдске реалке, Станислав Симић, директор и професор чачанске н. гимназије, по потреби службе. — За професора пожаревачке гимназије, Антоније Франић, професор крушевачке

гимназије, по молби. — За професора друге београдске гимназије, Бура Бошковић, професор уживичке реалке, по молби. — За професора друге београдске гимназије, Божа Прокић, професор крагујевачке гимназије, по молби. — За професора јагодинске н. гимназије, Радован Јовановић, предавач исте гимназије. — За професора лозничке н. гимназије, Милош Пејиновић, предавач г.-милановачке н. гимназије. — За професора уживичке реалке, Живко Петровић, предавач исте реалке. — За професора чачанске н. гимназије, Риста Николић, предавач исте гимназије. — За професора шабачке гимназије, Никола Савић, предавач исте гимназије. — За професора шабачке гимназије, Ђорђе Кока, предавач исте гимназије. — За професора друге београдске гимназије, Петар Павловић, пређ. предавач. — За сунлента крагујевачке гимназије Андрија Гавриловић, предавач исте гимназије.

Указом Краљевских Намесника, од 23. септ. ов. г., постављени су: За професора нишке гимназије, Спира Станишић, професор смедеревске н. гимназије, по потреби службе. За професора уживичке реалке, Димитрије Илићевић, професор ваљевске н. гимназије, по потреби службе. — За професора крагујевач. гимназије, Спира Калнк, професор нишке гимназије, по потреби службе. — За професора крагујевачке гимназије, Павле Аршинов, професор в.-градничке н. гимназије, по молби. За профасора в.-градничке ниже гимназије, Милан Ђуричић, професор друге београдске гимназије, по молби. — За контрактуралнога професора шабачке гимназије Ђорђе Рокнић, предавач исте гимназије.

Стављен у пензију Атанасије Поповић, професор крагујевачке гимназије.

Претписом министра просвете и црквених послова постављени су: г. Среген Хаџић. државни питомац, за предавача нишке учитељске школе, 1. септ. ов. г. — госп. Сима Матавуљ, пређ. учитељ језика II. класе, за учитеља језика I. кл. у београдској вишој гимназији, 11. септ. ов. г. — г. Петар Бакић пређ. предавач, за предавача јагодинске н. гимназије, 11. септ. ове год. — г. Љубомир Павловић, професорски кандидат, за предавача ваљевске н. гимназије, 11. септ. ов. г. г. Гаврило Јовановић, професорски кандидат, за предавача ваљевске н. гимназије, 11. септ. ове г. — г. Светозар Поповић, професорски кандидат, за учитеља језика II. кл. у шабачкој гимназији, 11. септ. ов. г. — г. Павле Ј. Поповић, професорски кандидат, за предавача шабачке гимназије, 11. септ. ове год. г. Хајрих Лилер, професорски кандидат, за предавача нишке гимназије 11. септ. ов. г. г. Димитрије Лукић, професорски кандидат, за предавача нишке гимназије 11. сеп. ов. г.

г. Сима Томић, професорски кандидат, за предавача крагујевачке гимназије, 11. септ. ове год. — г. Павле В. Поповић, професорски кандидат, за предавача пожаревачке гимназије, 11. септ. ов. г. — г. Сава Максић, професорски кандидат, за предавача пожаревачке гимназије, 11. септ. ов. г. — госп. Димитрије Марчић, професорски кандидат, за предавача крушевачке гимназије, 11. септ. ов. г. — г. Димитрије Миленковић, свештеник и кандидат богословља, за предавача Богослов је, а да врши дужност вероучитеља у београдској н. гимназији, 11. септ. ов. г. — г. Драгутин Јовановић, бив. учитељ цртања, за учитеља цртања II. кл. у параћинској н. гимназији, 11. септ. ов. г. — г-ђца. Деносава Константиновићева, свршена ученица в. ж. школе с испитом, за учитељицу жен. ручног рада у шабачкој гимназији, 16. септ. ов. г. — г-ђца Даринка Николићева, учитељска кандидаткиња, за учитељицу језика у в. жен. школи, 16. септ. ове год. — г. Милош Ст. Димић, професорски кандидат, за предавача пожаревачке гимназије, 20. сеп. ов. г. — г. Радован О. Миџић, професорски кандидат, за предавача зајечарске гимназије, 20. септ. ов. г. — г. Спира Копривица, свештеник, за вероучитеља у крушевачкој гимназији, 22. септ. ов. г. — г. Петар Ј. Петровић, писар у оставци, за предавача нишке гимназије, 24. септ. ов. г. — г. Ђорђе Хаџић, ђакон, за вероучитеља смедеревске н. гимназије, 29. септ. ове год. — г-ђца Станка Глишићева, учитељица II. раз. жен. школе у Вежбаоници, в. жен. школе, за класну учитељицу у виш. жен. школи, 1. окт. ов. г. г. Коста Благојевић, ђакон, за вероучитеља вел. градничке н. гимназије, 3. окт. ов. г.

Премештаји наставника средњих школа. г. Петар Марковић, предавач београдске учитељске школе, за предавача нишке учитељске школе, 11. септ. ов. г., по потреби. — г. Драгутин Петровић, предавач великоградничке н. гимназије, за предавача нишке учитељске школе, 11. септ. ов. г., по молби. — г. Петар Илић, предавач свилајиначке н. гимназије, за предавача вел. градничке ниже гимназије, 11. септ. ов. г., по молби. — г. Антоније Јакша, учитељ језика II. класе нишке гимназије, за учитеља језика I. кл. у уживичкој реалци, 11. септ. ов. г., по потреби. — г. Бура Димић, предавач нишке гимназије, за предавача зајечарске гимназије, 11. септ. ов. г., по потреби. — г. Божа Кнежевић, предавач уживичке реалке, за предавача нишке гимназије, 11. септ. ов. г., по молби. — г. Панта Милановић, предавач лесковачке н. гимназије, за предавача крагујевачке гимназије, 11. септ. ов. г., по молби. — г. Јован Машнић, учитељ језика II. кл. у зајечарској гимназије, за учитеља језика II.

класе пожаревачке гимназије, 11. септ. ов. молбн. — г. Коста Берић, предавач параћинске н. гимназије, за предавача крушевачке гимназије, 11. септ. ов. г., по потреби. — г. Стеван Чутурило, учитељ језика II. кл. десковачке н. гимназије, за учитеља II. кл. параћинске н. гимназије, 11. ов. г., по потреби. — г. Бура Илић, предавач нишке гимназије, за предавача десковачке ниже гимназије, 11. септ. ов. г., по потреби. — г. Љубомир Ђорђевић, учитељ језика II. кл. шабачке гимназије, за учитеља језика исте класе пожаревачке гимназије, 20. септ. ов. г., по потреби. — г. Миша Петровић, предавач ваљевске н. гимназије, за предавача ужичке реалке, 20. септ. ов. г., по потреби. — г. Андра Стошић, учитељ цртања и лепог писања III. класе јагодинске н. гимназије за учитеља II. кл. дозничке н. гимназије, 20. септ. ов. г. — г-ђа Милица М. Крајинићка, учитељица жен. рада у шабачкој гимназији, за учитељицу жен. рада у в. ж. школи, 16. септ. ов. г., по молби. — г. Михаило Илић, предавач горњо-милановачке н. гимназије, за предавача крагујевачке гимназије, 21. септ. ове г., по молби. — г. Димитрије Миленковић, предавач богословије, одређен је да предаје науку хришћанску у в. ж. школи, а уједно постављен за хонорарног вероучитеља у београд. н. гимназији, 30. септ. ов. г., по потреби. — г-ђа Лепосава С. Димитријевићева, учитељица жен. рада у алексиначкој н. гимназији, за учитељицу жен. рада у Зајечар. гимназији, 27. окт. ове год., по молби. — г-ђа Даринка Ненадовићева, учитељица жен. рада у зајечарској гимназији, за учитељицу жен. рада у алексиначкој н. гимназији, 27. окт. ове године, по молби.

Разрешења наставника средњих школа: г. Светозар Никетић, вероучитељ у београдској н. гимназији, од исте дужности, 11. септ. ов. г. — г. Јеврем Војовић, вероучитељ у београдској н. гимназији, од исте дужности, 11. септ. ов. г. — г. Миливоје Поповић, предавач прве београдске гимназије, 1. јула ов. г., по молби. — г. Јован Цвијић, предавач друге београдске гимназије 1. јула ове г., по молби. — г. Светислав Максимовић, предавач пожаревачке гимназије, 1. јула ов. г. по молби. — г. Петар А. Илић, предавач крагујевачке гимназије, 1. јула ов. г. по молби. — г. Михаило Благојевић, предавач крагујевачке гимназије, 1. јула ов. г. по молби. г. Михаило Р. Поповић, хонорарни предавач друге београд. гимназије, 1. јула ов. г. по молби. — г. Илија Берић, предавач шабачке гимназије, пошто је променио положај, 11. јула ов. г. — г. Милић Радовановић, хонор. предавач друге беогр. гимназ. 18. септ. ове г. — г. Мита Живковнћ, хонор. предавач беогр. н. гимназије 18. септ. ов. г. — госп.

Михаило Шљивић, хонор. предавач београд. н. гимназ. 18. септ. ов. г. — г. Бура Врбавац, хонор. предавач музике и певања у чачанској н. гимназији, 7. авг. ов. г., по молби. г. Д-р. Бојислав Бакић, хонор. учитељ у богословији, 18. септ. ов. г., — г-ђа Љубица Ч. Поповићева, помоћница у в. ж. школи, 19. августа ов. г., по молби. — г. Петар В. Недељковић, учитељ I. кл. чачанске н. гимназ. пошто је променио положај, 19. окт. ове г. г. Милош Гавриловић, предавач нишке гимназије, пошто је променио положај, 15. септ. ов. г. — г. Миленко Марковић, хонорарни предавач у београдској учитељској школи, 5 септ. ов. г. — г. Светозар Ђорђевић, вероучитељ у вел. градишкој н. гимназији, 3. окт. ов. г. — г. Антоније Јакша, учитељ језика I. кл. у ужичкој реалци, 18. окт. ове г., по молби. — г. Бура Димић, предавач зајечарске гимназије, 19. окт. ове год., по молби. — г. Коста Благојевић, вероучитељ у смедеревској н. гимназији, 29. септ. ове г.

Постављења, премештаји и разрешења учитеља основних школа.

1. Постављени су:

У Београду.

Г-ђа Видосава Г. Јовановићева, помоћница Више Жен. Школе у Београду, за учитељицу II разр. у Вежбаоници Више Жен. Школе, 9. окт. ов. г.

У алексиначком округу.

Г. Милан Савић, сврш. ђак учитељ. школе, с учитељ. испитом, за учитеља осн. школе у Добрујевцу, 1. септ. ов. г.

Г. Михаило Симић, сврш. ђак учитељ. школе с учитељ. испитом, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Суботинцу, 1. септ. ов. г.

Г. Михаило Јеврић, сврш. богослов с учитељ. испитом, за учитеља осн. школе у Јошаници, алексиначког округа, 1. септ. ов. г.

Г. Виден Јанковић, ђак учитељ. школе, за заступ. учитеља у Блендији, 23. окт. ов. г.

У београдском округу.

Г-ђа Христина Вучковићева, сврш. ученица В. Ж. Школе с учитељ. испитом, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Мал. Пожаревцу, 11. септ. ов. г.

Г. Миливоје Цветковић, гимназиста, за заступника учитеља у Америћу, 31. окт. ов. г.

Г-ђца Јелисавета Павловићева, свршена ученица В. Ж. Школе, с учитељским испитом, за I разр. школе у Влашкој, 11. окт. ов. г.

Г. Алекса Жујовић, свршени ђак учитељ. школе с испитом, за учитеља у Неменикућама, 10. октоб. ов. г.

Г-ђца Анка Николићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I разр. школе у Вреоцима, 9. окт. ов. г.

Г. Сретен Јанковић, бив. заступник учитеља, за заступника учитеља у Ропчеву, 20. окт. ов. г.

У ваљевском округу.

Г. Милош Ј. Марјановић, сврш. ђак учитељ. школе с учитељ. испитом, за учитеља основ. школе у Радљеву, окр. ваљевског, 1. септ. о. г.

Г-ђца Софија Петканићева, сврш. ученица В. Ж. Школе с учитељским испитом, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Осечини 16 септ. ов. г.

Г. Владимир Виторовић, сврш. богослов без учитељ. испита, за заступника учитеља осн. школе у Звечкој, 20. септ. ов. г.

Г-ђца Сеферинка Поповићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I и II разр. школе у Суводању 11. окт. о. г.

Г. Јован Карановић, свршени богослов, за заступника учитеља у Звечкој, 11. окт. ов. г.

У врањском округу.

Г. Илија Стошић, сврш. ђак учитељ. школе с учитељ. испитом, за учитеља IV разр. 1. одељ. осн. мушке школе у Врању, 1. септ. о. г.

Г. Станко Вељковић, гимназиста, за заступника учитеља осн. школе у Моптаници, 16. септ. ов. г.

Г. Василије Мршић, ђак учитељ. школе, за заступника учитеља у Градњи, 20. окт. ов. г.

Г. Михаило В. Поповић, гимназиста за заступ. учитеља у Големом Селу, 20. окт. ов. г.

Г. Мирко Митровић, ђак учитељ. школе за заступника учитеља у Предејану-Цепу, 20. окт. ов. г.

Г-ђа Настасија Димитријевићка, бив. учитељица, за заступ. учитеља I разреда школе у Сурдулици, 1. окт. ов. г.

У јагодинском округу.

Г. Светолик Нешић, ђак учитељ. школе са учитељ. испитом, за учитеља осн. школе у Жунањевцу, 1. септ. ов. г.

Г. Борђе Тодоровић, свршени ђак учитељ. школе, с учитељ. испитом, за учитеља III разреда осн. школе у Обрежу, 11. септ. ов. г.

Г. Михаило Ђурић, свршени богослов без учитељ. испита, за заступника учитеља I разр. осн. школе у Домуспотоку, 20. септ. ов. г.

Г. Димитрије И. Суботић, ђак реалке, за заступника учитеља у Маскару, 6. окт. ов. г.

У књажевачком округу.

Г. Сима Ивковић, ђак учитељ. школе, за заступника учитеља у Извору, 20. окт. ов. г.

У крагујевачком округу.

Г. Михаило Ковачевић, свршени ђак учитељ. школе с учитељ. испитом, за учитеља III разр. осн. школе у Лапову, 1. септ. ов. г.

Г. Милија Јовановић, свршени богослов с учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Забојници, 1. септ. ов. г.

Г-ђца Милица С Поповићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељ. испитом, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Книћу, 1. септ. ов. г.

Г-ђа Зорка Јаковљевићка, бивша учитељица, за учитељицу I разр. 2 одељ. жен. осн. школе у Крагујевцу, 24. авг. ов. г.

Г-ђца Зорка Ивковићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом за учитељицу II разр. школе у Жабарима, 11. окт. ов. г.

Г-ђца Персида Ивковићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I разр. школе у Чумићу, 11. окт. ов. г.

Г. Сретен Радосављевић, великошколац, за заступника учитеља II, III и IV разр. школе у Лужницама, 27. окт. ов. г.

У крајинском округу.

Г-ђца Видосава Тодоровићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељским испитом, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Видровцу, 16. септ. ов. г.

Г. Владимир Вапа, свршени ђак учитељске школе без учитељ. испита, за заступника учитеља III и IV разр. осн. школе у Михаиловцу, 16. септ. ов. г.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИВЛИОТЕКА

www.unijr.rs

Г. Добросав Митровић, свршени ђак учитељ школе без учитељ. испита, за заступника учитеља II разр. осн. школе у Кобишници, 1. септ. ов. г.

Г. Павле Атанасковић, свршени ђак учитељ. школе с учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Салашу, 1. септ. ов. г.

Г. Милован Јевтић, ђак учитељ. школе, за заступника учитеља осн. школе у Метришу, 1. септ. ов. г.

Г. Јован Цветковић, ђак учитељске школе, за заступника учитеља у Лукама, 11. окт. о. г.

Г. Милан Јовановић, ђак учитељ. школе, за заступ. учитеља у Малајници, 9 окт. о. г.

Г. Динчу Поповић, свршени богослов, за заступника учитеља у Тамничу, 11. окт. о. г.

Г. Петар С. Ђурић, бив. привремени учитељ, за приврем. учитеља у Клокочевцу, 11. окт. ов. г.

Г. Аранђео Николајевић, ђак учитељ. школе, за заступн. учитеља у Метришу, 20. окт. о. г.

Г. Никола Ненадовић, ђак учитељ. школе, за заступн. учитеља у Брестовцу, 28. окт. о. г.

У крушсвачком округу.

Г-ђца Марија Кишпатићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељским испитом, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Шилеговцу, 20. септ. о. г.

Г. Михаило Минић, свршени богослов без учит. испита, за заступника учитеља основне школе у Наупару, 20. септ. ов. г.

Г. Витомир Нинић, свршени ђак учитељ. школе с учитељским испитом, за учитеља IV разр. осн. школе у Медвеђи, 1. септ. ов. г.

Г. Јован Д. Поповић, свештеник, за заступн. учитеља I и II разр. школе у Макрешанима, 28. окт. ов. г.

Г. Младен Грашић, матурант, за заступн. учитеља II, III и IV разр. школе у Наупару, 11. окт. ов. г.

Г. Милутин Петровић, свршени ђак учитељ. школе с испитом, за учитеља II, III и IV разр. школе у Сталаћу, 1. окт. ов. г.

У нишком округу.

Г. Урош В. Ковачевић, свршени ђак учитељ школе с учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Дединој Бари, 1. септ. ов. г.

Г. Михаило Игошанац, бивши заступник учитеља, за заступника учитеља осн. школе у Конопници, 1. септ. ов. г.

Г-ђца Мариола Станковићева, свршена ученица В. Ж. Школе са учитељ. испитом, за учитељицу II разр. 4. одељ. осн. муш. школе у Лесковцу, 1. септ. ов. г.

Г. Михаило Стаменковић, богослов и ђакон у Лесковцу, за заступника учитеља осн. школе у Губереvcу, 20. септ. ов. г.

Г-ђа Милева Новичићка, бивша учитељица, за учитељицу II разр. 1. одељ. осн. женске школе у Нишу, 1. септ. ов. г.

Г-ђа Милева Мирковићка, бивша учитељица, за учитељицу I и II разр осн. школе у Јелашници, 11. септ. ов. г.

Г. Ђорђе Митић, ђак учитељске школе, за заступ. учитеља у Црној Трави, 28. окт. о. г.

Г. Петар Вељковић, свршени богослов, за заступ. учитеља III и IV разр. школе у Јелашници, 11. окт. ов. г.

Г. Тодор Жишић, ђак реалке, за заступн. учитеља у Црвеној Јабучи, 11. окт. ов. г.

Г. Михаило Трајковић, свршени богослов и ђакон, за заступника учитеља I разр. 1. одељ. муш. школе у Власотинцима, 11. октоб. ов. г.

У широтском округу.

Г. Недељко Југовић, свршени ђак учитељ. школе с учитељ. испитом, за учитеља основ. школе у Моклишту, 1. септ. ов. г.

Г. Стојан Аранђеловић, свршени богослов с учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Вел. Бовинцу, 1. септ. ов. г.

Г. Милан Ђ. Станојевић, свршени ђак учитељске школе с учитељ. испитом, за учитеља осн. школе у Стрижевцу, 1. Септ. ов. г.

Г. Филип М. Димић, бив. ђак учитељ. школе, за заступника учитеља осн. школе у Чиниглавцима, 1. септ. ов. г.

Г. Светозар Поповић, свршени богослов с учитељ. испитом, за учитеља осн. школе у Сопоту, 1. септ. ов. г.

Г. Ђорђе Пешић, свршени богослов без учитељског испита, за заступника учитеља основ. школе у Кални, 16. септ. ов. г.

Г. Милан Анђелковић, гимназиста, за заступника учитеља осн. школе у Студени, 1. септ. ов. г.

Г. Љубомир Чабрић, гимназиста, за заступ. учитеља школе у Дојкинцима, 20. окт. ов. г.

У подринском округу.

Г-ђца Митра Јанићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељским испитом, за учитељицу I разр. основ. школе у Царини, 11. септ. ов. г.

Г-ђца Лепосава Станковићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I разр. муш. школе у Крупњу, 20. окт. ов. г.

У пожаревачком округу.

Г. Милан Р. Тадић, свршени богослов с учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Затоњу, 1. септ. ов. г.

Г. Живота Говедаревић, ђак учитељ. школе, за заступника учитеља осн. школе у Осаници, 1. септ. ов. год.

Г. Никола Ђорђевић, свршени ђак учитељске школе, без учитељског испита, за заступника учитеља осн. школе у Товдину, 1. септ. ов. год.

Г-ђца Даница Мрдаљевићева, свршена ученица В. Ж. Школе са учитељ. испитом, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Средњеву, 11. септ. ов. г.

Г-ђца Ружица Селинковићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељским испитом, за учитељицу I разр. осн. школе у Кличевцу, 11. септ. ов. г.

Г. Игњат Миливојевић, свршени богослов без учитељ. испита, за заступника учитеља III разр. осн. школе у Вожевцу, 20. септ. о. г.

Г-ђца Анђелија Илићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I разр. осн. мушке школе у Петровцу, 20. септ. о. г.

Г. Милан Влајковић, свршени богослов са учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Ђленовнику, 1. септ. ов. г.

Г. Живан Средојевић, свршени богослов с учитељским испитом, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Ракињу, 1. септ. ов. г.

Г. Милан П. Марковић, бив. учитељ, за заступ. учитеља I и приправног разр. школе у Манастирици, 20. окт. ов. г.

Г-ђца Персида Јоксимовићева, бив. учитељица, за приврем. учитељицу II разр. школе у Кличевцу, 31. окт. ов. г.

Г. Петар Радивојевић, свршени богослов, за заступ. учитеља у Бубушинцу, 10. окт. о. г.

Г-ђца Ленка Штерићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I и II разр. школе у Брадарцима, 11. окт. ов. г.

Г-ђца Лепосава Стојановићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I разр. школе у Ливадици, 10. окт. ов. г.

Г. Косга Штерић, свршени богослов, за заступника учитеља у Кобиљу, 11. окт. ов. г.

У рудничком округу.

Г. Мата Протић, свршени богослов без учитељског испита, за заступника учитеља осн. школе у Цветкама, 20. септ. ов. г.

Г. Трифун Марић, свршени богослов с учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Прањанима, 16. септ. ов. г.

Г. Милан Гавриловић, свршени богослов, за заступ. учитеља II, III и IV разр. школе у Бољковцима, 10. окт. ов. г.

Г. Јевта Радовић, ђак учитељ. школе, за заступ. учитеља III и IV разр. школе у Брезни, 28 окт. ов. г.

У следаревском округу.

Г-ђца Персида Ојданићева, свршена ученица В. Ж. Школе са учитељским испитом, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Сараорцима, 20. септ. ов. г.

Г. Живота Величковић, свршени богослов без учитељског испита, за заступника учитеља осн. школе у Новом Ацибеговцу, 20. септ. о. г.

Г. Светозар Л. Ивковић, свршени ђак учитељске школе с учитељским испитом, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Голобоку, 1. септ. ов. г.

Г. Драгомир Стојановић, свршени богослов с учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Водњама, 1 септ. ов. г.

Г. Живојин Стојановић, свршени богослов с учитељским испитом, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Лугавчини, 1. септ. ов. г.

Г. Петар Живковић, свршени ђак учитељске школе с учитељ. испитом, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Милошевцу, 1. септ. о. г.

Г-ђца Настасија Видојковићева, бивша учитељица, за учитељицу I разр. I одељ. осн. школе у Седевцу, 16. септ. ов. г.

Г-ђца Зорка Маринковићева, свршена ученица В. Ж. Школе са испитом, за учитељицу I разр. I одељ. осн. школе у Ковачевцу, 11. септ. ов. г.

Г-ђца Косара Р. Живковићева, учитељска кандидаткиња, за привремену учитељицу I и II разр. осн. школе у Рабровцу, 11. септ. о. г.

WWW.UNILIB
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Г-ђца Настасија Милићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељским испитом, за учитељицу I разр. осн. школе у Голобоку, 20. септ. ов. г.

Г-ђца Персида Павловићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I и II разр. школе у Рабровцу, 10. окт. о. г.

Г. Михаило Петровић, свршени богослов, за заступника учитеља у Водвцама, 10. окт. о. г.

Г. Драгољуб Божић, свршени богослов, за заступ. учитеља III разр. школе у Крћеву, 20. окт. ов. г.

У топличком округу.

Г. Богољуб Вукадиновић, бивши заступник учитеља, за заступника учитеља осн. школе у Војнику, 1. септ. ов. г.

Г-ђца Ана Дамњановићева, бив. привр. учитељица, за заступ. учитељ. жен. школе у Куршумлији, 20. окт. ов. г.

У фуријском округу.

Г. Ранко Ранић, свршени ђак учитељске школе с учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Бобови, 1. септ. ов. г.

Г. Цветко Милошевић, гимназиста, за заступника учитеља осн. школе у Бигреници, 1. септ. ов. г.

У ужичком округу.

Г. Борђе Поповић, свршени богослов с учитељским испитом, за учитеља I разр. осн. школе у Доброселици, 1. септ. ов. г.

Г. Тихосав Мартиновић, свршени богослов с учитељским испитом, за учитеља осн. школе у Костојевићу, 1. септ. ов. г.

Г. Владимир Илић, свршени ђак учитељске школе с учитељ. испитом, за учитеља I р. 2. одељ. осн. муш. школе у Ариљу, 1. септ. о. г.

Г-ђца Радојка Јелисавчићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељским испитом, за учитељицу I и II разр. осн. жен. школе у Бајиној Башти, 11. септ. ов. г.

Г-ђца Персида Јовановићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељским испитом, за учитељицу I разр. осн. школе у Косјерићу, 16. септ. ов. г.

Г-ђца Перка Јаковљевићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I и II разр. женске школе у Ивањици, 10. окт. ов. г.

Г. Антоније Бакић, свршени богослов, за заступ. учитеља у Скакавцу, 11. окт. ов. год.

Г-ђца Јулијана Балугчићева, свршена ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I разр. 1. одељ. муш. школе у Ариљу, 10. окт. ов. г.

У ириоречком округу.

Г. Стојадин Стојановић, гимназиста, за заступника учитеља осн. школе у Д. Белој Реци, 1. септ. ов. г.

Г. Живко Р. Живковић, свршени ђак учитељске школе с учитељ. испитом, за учитеља осн. школе у Кривељу, 1. септ. ов. г.

Г-ђца Јелена Вуловићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељ. испитом, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Вратарници, 11. септ. ов. г.

Г-ђца Милца Цветановићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељским испитом, за учитељицу I разр. осн. школе у Подгорцу, 20. Септ. о. г.

Г. Михаило Петровић, бив. заступ. учитеља, за заступн. учитеља III и IV разр. школе у Бољевцу, 28. окт. ов. г.

Г. Лазар Николић, ђак учитељ. школе, за заступн. учитеља у Слатини, 11. окт. ов. г.

Г. Јанаћко Голубовић, ђак учитељ. школе, за заступ. учитеља у Оштрељу, 20. окт. о. г.

У чачанском округу.

Г. Ђирило Јанковић, бивши заступник учитеља, за заступника учитеља осн. школе у Међурељу, 1. септ. ов. г.

Г. Димитрије Јовичић, свршени ђак учитељске школе с учитељ. испитом, за учитеља осн. школе у Врдилама, 1. септ. ов. г.

Г-ђца Косара Коцићева, свршена ученица В. Ж. Школе с учитељ. испитом, за учитељицу I разр. осн. школе у Гучи, 1. септ. о. г.

Г. Мирко Поповић, свршени ђак учитељске школе без испита, за заступника учитеља осн. школе у Лукама, 11. септ. ов. г.

Г. Љубомир Николић, великошколац, за заступ. учитеља у Ласцу, 20. окт. ов. г.

Г. Обрад Гледић, бив. учитељ, за заступ. учитеља у Анси, 16. окт. ов. г.

Г. Станко Петровић, свршени богослов, за заступ. учитеља у Павлици, 10. окт. ов. г.

Г. Коста Ј. Спасојевић, ђак учитељ. школе, за заступн. учитеља у Студеници, 23. окт. о. г.

У шабачком округу.

Г. Павле Беловуковић, бивши учитељ, за учитеља осн. школе у Прхову, 1. септ. о. г.

Г. Стојислав С. Милојевић, свршени ђак учитељске школе без учит. испита, за заступника учитеља осн. школе у Коцељеву, 1. септ. ов. г.

Г. Милан Михаиловић, свршени богослов с учитељ. испитом, за учитеља осн. школе у Засавини, 28. авг. ов. г.

II. Премештени су:

1. У вароши Београду.

Г. Димитрије Соколовић, учитељ II разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Ваљеву, за учитеља II разр. осн. мушке школе на Сави, по молби, 24. авг. ов. г.

Г. Драгутин Топлица, учитељ IV разр. осн. муш. школе код Саборне Цркве, за учитеља I разр. осн. муш. школе на Сави, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г. Јаков Големовић, учитељ V разр. осн. муш. школе у Нишу, за учитеља IV разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Западном Врачару, по молби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Катарина Петровићка, учитељица I разр. осн. муш. школе на Сави, за учитељицу I разр. осн. жен. школе у Вежбаоници В. Ж. Школе, по потреби, 24. авг. о. г.

Г-ђа Љубица Миловановићка, учитељица I разр. осн. жен. школе у Вежбаоници В. Ж. Школе, за учитељицу I разр. осн. жен. школе у Палилули, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г. Станоје Николић, учитељ IV разр. осн. муш. школе у Палилули, за учитеља III разр. при истој школи, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г. Урош Благојевић, учитељ III разр. осн. муш. школе у Палилули, за учитеља IV разр. при истој школи, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Зорка Марковићева, учитељица I разр. осн. муш. школе у Палилули, за учитељицу III разр. жен. школе у Палилули, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Марица Големовићка, учитељица V разр. осн. жен. школе у Нишу, за учитељицу III и IV разр. осн. жен. школе на Ист. Врачару, по молби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Јелена Живановићка, учитељица II разр. 2. одељења осн. муш. школе у Пироту, за учитељицу II разр. осн. муш. школе на Дорћолу, по молби, 24. авг. ов. г.

Г. Стеван Јанковић, учитељ III разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Јагодини, за учитеља II разр. осн. муш. школе на Јалији, по молби, 24. авг. ов. г.

Г. Петар Никетић, учитељ IV разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Нишу, за учитеља IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе на Теразијама, по молби, 24. авг. ов. г.

Г. Милош Велички, учитељ V разр. осн. муш. школе у Аранђеловцу, окр. крагујевачког, за учитеља IV разр. осн. муш. школе код Саборне Цркве, по молби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Катарина Благојевићка, учитељица II разр. осн. муш. школе на Сави, за учитељицу II разр. осн. муш. школе у Палилули, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Милева Брајковићева, учитељица III разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Теразијама, за учитељицу I разр. осн. муш. школе у Палилули, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Милица Марковићева, учитељица I разр. осн. жен. школе у Палилули, за учитељицу II разр. осн. жен. школе на Теразијама, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Марија Радовановићева, учитељица I разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Запад. Врачару, за учитељицу II разр. 1. одељ. при истој школи, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г. Коста Петровић, учитељ IV разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Зап. Врачару, за учитеља IV разр. осн. муш. школе на Сави, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Даница Кузмановићева, учитељица I разр. 2. одељ. осн. муш. школе на Запад. Врачару, за учитељицу II разр. 2. одељ. при истој школи, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г. Јован Јовановић, учитељ IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе на Теразијама, за учитеља III разр. 2. одељ. осн. муш. школе на Зап. Врачару, по потреби 24. Авг. ов. г.

Г. Михаило Јовић, учитељ IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе на Зап. Врачару, за учитеља I разр. осн. муш. школе код Саборне Цркве, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Савка Поповићева, учитељица III разр. осн. муш. школе на Дорћолу, за учитељицу I разр. при истој школи, по потреби, 24. ов. г.

Г-ђа Ружица М. Протићка, учитељица I разр. осн. муш. школе на Дорћолу, за учитељицу II разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Теразијама, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Савка Радовановићка, учитељица III разр. осн. муш. школе на Сави, за учитељицу I разр. осн. жен. школе на Ист. Врачару, по потреби, 24. авг. ов. г.

Г. Коста Главшић, учитељ осн. школе у Бањевцу, окр. београдског, за учитеља III разр. осн. муш. школе на Дорћолу, по молби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Јулијана Лазаревићка, учитељица I разр. осн. муш. школе у Краљеву, окр. чачанског, за учитељицу I разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Зап. Врачару, по молби, 24. авг. ов. г.

Г. Јован Лазаревић, учитељ IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Краљеву, окр. чачанског, за учитеља IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе на Зап. Врачару, по молби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Лепосава Димитријевићка, учитељица II разр. осн. жен. школе у Свилајинцу, за учитељицу II разр. осн. жен. школе у Палилули, по молби, 24. авг. ов. г.

Г. Ђорђе Којић, учитељ IV разр. осн. муш. школе у Ђуприји, за учитеља III разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Теразијама, по молби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Босиљка Нинићка, учитељица I разр. осн. муш. школе у Пожаревцу, за учитељицу I разр. 2. одељ. осн. муш. школе на Запад. Врачару, по молби, 24. авг. ов. г.

Г. Светозар Вучовић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Средњеву, окр. пожаревачког, за учитеља III разр. осн. муш. школе на Сави, по молби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Марија Поповићка, учитељица III разр. 2. одељ. осн. жен. школе у Крагујевцу, за учитељицу IV разр. осн. жен. школе у Палилули, по молби, 24. авг. ов. год.

Г. Јован Бољарић, учитељ II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Јагодини, за учитеља осн. школе у Топчидеру, по молби, 24. авг. ов. г.

Г-ђа Персида Стабловићка, учитељица III разр. 2. одељ. осн. муш. школе на Зап. Врачару, за учитељицу II разр. осн. жен. школе на Дорћолу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Димитрије Дукић, учитељ III разр. 2. одељ. осн. муш. школе на Теразијама у Београду, за учитеља II разр. 2. одељ. исте школе, 23. септ. ов. г., по потреби.

Г. Ђорђе Којић, учитељ III разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Теразијама у Београду,

за учитеља III разр. исте школе, 23. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Савка Радичевићка, учитељица I и II разр. осн. муш. школе на Теразијама у Београду, за учитељицу I разр. 2. одељ. исте школе, 23. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Милева Брајковићка, учитељица I разр. муш. школе у Палилули, за учитељицу I разр. 2. одељ. исте школе, 15. окт. ов. г., по потреби.

Г. Стојан Ђурђевић, учитељ у Вишњици окр. Београдског, за учитеља I разр. 1. одељ. мушке школе у Палилули, 15. окт. ов. год., по молби.

Г-ђа Босиљка Нинићка, учитељица I разр. 2. одељ. муш. школе на Запад. Врачару, за учитељицу III и IV разр. жен. школе на Ист. Врачару, 20. окт. ов. г., по потреби.

Г-ђа Марица Големовићка, учитељица III и IV разр. жен. школе на Ист. Врачару у Београду, за учитељицу I разр. 2. одељ. мушке школе на Зап. Врачару, 20. окт. ов. год., по молби.

2. У алексиначком округу.

Г-ђица Даница Нешићка, учитељица I разр. осн. муш. школе у Смедереву, за учитељицу I и II разр. осн. жен. школе у Бањи Алексиначкој, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Аврам Стаматовић, учитељ IV разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Алексинцу, за учитеља III разр. осн. муш. школе у Бањи Алексиначкој, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Драга Грујићка, учитељица III и IV разр. осн. жен. школе у Зајечару, за учитељицу I разр. осн. муш. школе у Бањи Алексиначкој, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Стана Нешићка, учитељица I разр. осн. муш. школе у Смедереву, за учитељицу II разр. осн. муш. школе у Бањи Алексиначкој, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г-ђа Катарина Стаматовићка, учитељица III разр. осн. жен. школе у Алексинцу, за учитељицу III и IV разр. осн. жен. школе у Бањи Алексиначкој, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Драга Хаџићка, учитељица I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Алексинцу, за учитељицу II разр. 1. одељ. при истој школи, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Лепосава Протићка, учитељица II разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Алексинцу,

за учитељицу I разр. I одељ. при истој школи, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јелена Максимовићка, учитељица I и II разр. осн. школе у Грљану, окр. црноречког, за учитељицу III разр. осн. жен. школе у Алексинцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г-ђа Паулина Младеновићка, привр. учитељица I и II разр. осн. школе у Вел. Извору, окр. црноречког, за привр. учитељицу IV разр. осн. жен. школе у Алексинцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Божидар Кузмановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Грљану, окр. црноречког, за учитеља III разр. I одељ. осн. муш. школе у Алексинцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Драгутин Младеновић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вел. Извору, окр. црноречког, за учитеља IV разр. осн. муш. школе у Алексинцу, 24. авг. ов. г. по молби.

Г. Петар Милошевић, учитељ III разр. осн. муш. школе у Алексинцу, за учитеља III разр. 2. одељ. при истој школи, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Миливоје Саковић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Суботинцу, окр. алексиначког, за учитеља I разр. I одељ. и II разр. осн. школе у Ражњу, истог округа, 24. авг. ов. г., по молби.

Г-ђца Живка Прњаворчева, учитељица I разр. осн. школе у Бољевцу, округа црноречког, за учитељицу I разр. осн. школе у Тлићевцу, окр. алексиначког, 24. авг. по потреби.

Г. Радивоје Радосављевић, учитељ III разр. осн. муш. школе у Бањи, окр. алексиначког, за учитеља осн. школе у Читлуку, истог округа, 24. авг. ов. год., по потреби.

Г-ђа Војислава Ризнићка, учитељица II разр. 4. одељ. муш. школе у Нишу, за учитељицу II разр. у Прићиловици, 31. окт. ов. г., по потреби.

Г. Михаило Ризнић, учитељ IV разр. 2. одељ. муш. школе у Нишу, за учитеља III разр. у Прићиловици, 31. окт. ов. г. по потреби.

Г. Радивоје Радосављевић, учитељ у Читлуку, окр. алексиначког, за учитеља III и IV разр. школе у Мозгову, 31. окт. о. г., по молби.

Г. Милутин Радуловић, учитељ II разр. школе у Прићиловици, окр. алексиначког, за учитеља III разр. у Бањи, 31. окт. ов. г., по потреби.

Г-ђа Милева Радуловићка, учитељица III разр. школе у Прићиловици, окр. алексиначког, за учитељицу III и IV разр. жен. школе у Бањи 31. окт. ов. г., по потреби.

Г. Димитрије Тасић, учитељ III и IV разр. школе у Мозгову, окр. алексиначког, за учитеља у Бобовиште, 31. окт. ов. г., по потреби.

3. У београдском округу.

Г-ђца Драга Михаиловићева, учитељица II разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Теразијама, у Београду, за учитељицу I разр. осн. школе у Ришњу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Стојан Ђурђевић, учитељ II разр. осн. муш. школе на Дорћолу, у Београду, за учитеља осн. школе у Вишњици, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Марија Богојевићка, учитељица II разр. осн. школе у Вел. Плани, окр. смедеревског, за учитељицу I разр. и II разр. 1. одељ. осн. школе у Лазаревцу, 24. ав. г., по молби.

Г-ђица Љубица Антоновићева, учитељица III и IV разр. осн. жен. школе у Паланци, окр. смедеревског, за учитељицу I разр. 2. одељ. осн. школе у Кораћници, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Јован Влајковић, учитељ осн. школе у Нов. Хаџибеговцу, окр. смедеревског, за учитеља осн. школе у Баћевцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Сретен Драговић, учитељ I разр. осн. муш. школе у Бањи, окр. алексиначког, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Кораћници, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Персида Драговићка, учитељица III и IV разр. осн. жен. школе у Бањи, окр. алексиначког, за учитељицу II разр. и I разр. 1. одељ. у Кораћници, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Гавра Пешић, учитељ I и II разр. осн. школе у Врелу, окр. ваљевског, за учитеља осн. школе у Јунковцу, 24. авг. ов. год., по потреби.

Г. Владимир Сретеновић, привр. учитељ осн. школе у Жаркову, окр. београдског, за привр. учитеља осн. школе у Железнику, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђца Софија Сабовљевићева, учитељица II III и IV разр. осн. жен. школе у Гроцкој, окр. београдског, за учитељицу III и IV разр. при истој школи. 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђца Даница Ђорђевићева, учитељица I разр. осн. жен. школе у Гроцкој, окр. београд-

WWW.UNI
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ског, за учитељицу I и II разр. при истој школи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Мијаило Сретеновић, учитељ осн. школе у Доњ. Бадањи, окр. подринског, за учитеља III разр. и 2. одељ. II разр. осн. школе у Лазаревцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Аксентије Ивановић, учитељ осн. школе у Мал. Пожаревцу, окр. београдског, за учитеља III и IV разр. при истој школи, 11. септ. ов. г., по потреби.

Г. Владимир Костић, учитељ осн. школе у Баталагама, окр. ваљевског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Петци, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Светозар Михаиловић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Петци, окр. београдског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Венчанима, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Радивоје Ристић, учитељ осн. школе у Винчи, окр. београдског, за учитеља основ. школе у Врчину, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Димитрије Јовановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вреду, окр. ваљевског, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Ришњу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Миливоје Милановић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Врзану, окр. крагујевачког, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Трбушници, 20. септ. ов. г., по молби.

Г. Милош Радовановић, учитељ осн. школе у Лиси, окр. чачанског, за учитеља осн. школе у Даросави, 20. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Александра Наумовићева, учитељица у Ропчеву, окр. београдског, за учитељицу I разр. у Белини, 20. окт. ов. г., по потреби.

Г. Павле Сретеновић, учитељ у Америћу, окр. београдског, за учитеља у Младеновцу, 28. окт. ов. г., по молби.

Г-ђа Ана Лазаревићева, учитељица у Војсци, окр. ћупријског, за учитељицу у Рудовцу, 23. окт. ов. г., по молби.

Г. Милан Буквић, учитељ III разр. школе у Крњеву, окр. смедеревског, за учитеља II, III и IV разр. школе у Влашкој, 11. октоб. ов. г., по молби.

Г. Илија Анђелковић, учитељ у Павлици, окр. чачанског, за учитеља у Лисовићу, 1. окт. ов. г., по потреби.

Г. Живота Ђорђевић, учитељ у Неменикућама, окр. београдског, за учитеља у Пошвићу, 11. окт. ов. г., по потреби.

Г. Атанасије Вучићевић, учитељ у Поповићу, окр. београдског, за учитеља у Винчи, 11. октоб. ов. г., по потреби.

4. У ваљевском округу.

Г. Грујица Протић, учитељ основне школе у Осечини, округа ваљевског, за учитеља III и IV разр. при истој школи, 16. септ. ов. г., по потреби.

Г. Адам Станимировић, заступник учитеља у Паунама, окр. ваљевског, за заступника учитеља у Скели, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Светозар Стојковић, учитељ осн. школе крчмарске, окр. ваљевског, за учитеља осн. школе новачке, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Никола Јевтић, учитељ I разр. осн. муш. школе у Лозници, за учитеља II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Ваљеву, 24. авг. ов. год., по молби.

Г-ђа Зорка Рашићева, учитељица III и IV разр. осн. жен. школе на Ист. Врачару, у Београду, за учитељицу II разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Ваљеву, 24. авг. о. г., по молби.

Г. Михаило Ступаровић, учитељ осн. школе лађевачке окр. рудничког, за учитеља осн. школе у Телијама, окр. ваљевског, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Михаило Грујичић, учитељ осн. школе радљевске, окр. ваљевског, за учитеља IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Ваљеву, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Јован Панић, учитељ осн. школе ћелијске, окр. ваљевског, за учитеља осн. школе у Мпоници, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јелена Ђаковићка, учитељица III разр. осн. жен. школе у Крушевцу, за учитељицу I разр. осн. жен. школе у Ваљеву, 24. авг. о. г., по молби.

Г-ђа Даница Маринковићева, учитељица осн. школе новачке, окр. ваљевског, за учитељицу, I и II разр. осн. школе у Вреду, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Владимир Стојановић, учитељ V и VI разр. осн. школе обреновачке, окр. ваљевског, за учитеља основ. школе звечанске, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Арон Костић, учитељ 2. одељ. II и III разреда школе лазаревачке окр. београдског, за учитеља III и IV разр. осн. муш. школе у Обреновцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Стојан Јаковљевић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Јовцу, окр. јагодинског, за учитеља III и IV разр. основ. школе у Вреду, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Миливоје Митрић, учитељ осн. школе звечанске, окр. ваљевског, за учитеља V и VI разр. осн. муш. школе у Обреновцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Марко Антоновић, учитељ II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Ваљеву, за учитеља IV разр. 1. одељ. при истој школи, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Антоније Јеремић, учитељ осн. школе мioniчке, окр. ваљевског, за учитеља основ. школе у Паунама, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Срећко Стевановић, учитељ у Рабровици, окр. ваљевског, за учитеља III разр. 1. одељ. муш. школе у Ваљеву, 20. окт. ов. г., по молби.

Г. Стеван Поповић, учитељ у Миличиници, окр. ваљевског, за учитеља у Каменици, 7. окт. ов. г., по молби.

Г. Љубомир Протић, учитељ у Црнолевици, окр. књажевачког, за учитеља на Ушћу, 5. октоб. ов. г., по потреби.

Г. Ђорђе Николић, учитељ I разр. муш. школе код Саборне Цркве, у Београду, за учитеља у Поћути, 18. окт. ов. г., по потреби.

5. У врањском округу.

Г-ђа Јелена Бацовићка, учитељица I разр. 1 одељ. осн. муш. школе у Лесковцу, за учитељицу I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Врању, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Павле Дробњак, учитељ II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Прокупљу, за учитеља V разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Врању 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Кузман Бацовић, учитељ III разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Лесковцу, за учитеља IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Врању, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Лепосава Мусулинова, привремена учитељица I разр. 3 одељ. осн. муш. школе у Врању, за учитељицу I разр. осн. школе у Сурдулици, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Јован Поповић, учитељ V разр. осн. муш. школе у Врању, за учитеља V разр. 1. одељ. при истој школи, 24. авг., ов. г., по потреби.

Г. Јанча А. Илић, привремени учитељ II разр. осн. муш. школе у Куршумлији, окр.

топличког, за привременог учитеља у Прибоју, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Димитрије Илић, учитељ VI разр. осн. муш. школе у Нишу, за учитеља III разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Врању, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Ружица Шарићка, учитељица основ. школе у Прибоју, окр. врањског, за учитељицу II разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Врању, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Сава Атанасковић, учитељ IV разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Врању, за учитеља III разр. 1. одељ. исте школе, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Христина Поповићка, учитељица IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Врању, за учитељицу V разр. осн. жен. школе у истом месту, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Божидар Миљковић, учитељ осн. школе јелашничке, окр. нишког, за учитеља III разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Врању, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Андреја Вукомановић, учитељ I разр. осн. школе кичевачке, окр. пожаревачког, за учитеља осн. школе у Првонегу, 11. септ. ов. г., по потреби.

Г. Тома Бошковић, заступник учитеља III и IV разр. осн. школе у Церовцу, окр. смедеревског, за заступ. учитеља осн. школе у Градњи, 21. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Милка Атанасковићева, учитељица III и IV разр. жен. школе у Врању, за учитељицу III разр. исте школе, 25. окт. ов. год., по потреби.

Г-ђа Христина Поповићка, учитељица V разр. жен. школе у Врању, за учитељицу IV разр. исте школе, 25. окт. ов. г., по потреби.

У јагодинском округу.

Г-ђа Зорка Нинићева, привр. учитељица I и II разр. школе у Шиљеговцу, окр. крушевачког, за привремену учитељицу II разр. осн. школе у Коњусима, 20. септ. ов. год., по молби.

Г. Владимир Д. Стојановић, учитељ осн. школе у Звечкој, окр. ваљевског, за учитеља III разр. осн. муш. школе у Јагодини, 20. септ. ов. г., по молби.

Г. Младен Обреновић, привремени учитељ II, III и IV разр. осн. муш. школе у Багдану, окр. јагодинског, за привременог учи-

WWW.UNI
УНИ
ВЕР
ЗИ
ТЕТ
СКА
БИ
БЛИ
ОТ
ЕКА

теља осн. школе у Домуспотоку, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г. Светозар Огњановић, учитељ III разр. осн. школе варваринске, окр. јагодинског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Коњу-сима, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Светислав Рачић, привремени учитељ I и II разр. осн. школе у Бунису, окр. крушевачког, за привр. учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Милутовцу, 24. авг. ов. год., по потреби.

Г. Петар Поповић, учитељ I разр. основ. школе у Рачи, окр. крагујевачког, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Јовцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Петар Максимовић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе рипањске, окр. београдског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Јасици, 24. авг. ов. г., по молби.

Г-ђца Милева Јокићева, учитељица III разр. осн. школе обрешке, окр. јагодинског, за учитељицу II разр. осн. школе у Јасици, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Милева Годубовићка, учитељица I разр. осн. школе у Сикирици, окр. ђупријског, за учитељицу II разр. осн. школе у Варварину, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Милан Вељић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Сикирици, окр. ђупријског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Поточцу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Матеја Милетић, учитељ основне школе водичке, окр. смедеревског, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Доњ. Крчину, 24. авг. ов. г. по потреби.

Г. Јован Мелентијевић, учитељ IV разр. осн. школе у Медвеђи, окр. крушевачког, за учитеља IV разр. осн. школе у Рековцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г-ђца Јелена Томићева, учитељица основ. жен. школе у Белој Паланци, окр. пиротског, за учитељицу I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Јагоднини, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Душан Гајић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Лужницама, окр. крагујевачког, за учитеља IV разр. осн. школе у Бачини, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Драга Јовановићка, учитељица II разр. осн. школе у Варварину, окр. јагодинског, за учитељицу I разр. осн. муш. школе у Лоћници, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђца Бисенија Симићева, учитељица I разр. осн. жен. школе у Ваљево, за учитељицу II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Јагоднини, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Илија Рајчић, учитељ IV разр. основ. муш. школе у Тополи, окр. крагујевачког, за учитеља III разр. осн. школе у Варварину, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Драга Пешићка, учитељица I разр. осн. муш. школе у Милутовцу, окр. јагодинског, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Водујаку, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Танасије Ристић, учитељ I разр. осн. школе у Драчи, окр. крагујевачког, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Багдану, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Босиљка Костићева, учитељица I разр. осн. муш. школе у Жабарима, окр. крагујевачког, за учитељицу I разр. осн. школе у Милутовцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Алекса Поповић, учитељ II разр. осн. школе у Јасици, окр. јагодинског, за учитеља IV разр. осн. школе у Обрежу, 24. авг. ов. год. по потреби.

Г-ђа Милца Гајићка, заступ. учитељице I разр. осн. школе у Лужницама, окр. крагујевачког, за заступ. учитељице II разр. основ. школе у Бачини, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђца Софија Михаиловићева, учитељица III и IV разр. осн. школе у Поточцу, окр. јагодинског, за учитељицу I и II разр. при истој школи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Јован Мелентијевић, учитељ IV разр. школе у Рековцу, за учитеља III разр. исте школе, 20. окт. ов. г., по потреби.

Г. Милоје Спасић, учитељ III разр. школе у Рековцу, за учитеља IV разр. исте школе, 20. окт. ов. г., по молби.

7. У округу књажевачком.

Г. Никола Ковачевић, учитељ III разр. осн. муш. школе у Књажевцу, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Нов. Хану, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђца Даринка Веселићева, учитељица I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Пироту, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Новом Хану 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Лепосава Наумовићка, учитељица III разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Брању, за

учитељицу II разр. осн. муш. школе у Књажевцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Михаило Цветковић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе трњанске, окр. крајинског, за учитеља III разр. осн. муш. школе у Књажевцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г-ђица Даринка Гавриловићева, учитељица I и II разр. осн. жен. школе у Бањи Алексиначкој, за учитељицу III и IV разр. осн. жен. школе у Књажевцу, 1. септ. ов. год., по молби.

Г. Панта Илић, учитељ осн. школе у Јосаници, окр. алексиначког, за учитеља осн. школе у Бучју, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Лазар Матић, привремени учитељ у Читлуку, окр. алексиначког, за привременог учитеља осн. школе у Васиљу, 24. авг. ов. год., по молби.

Г-ђа Софија Поповићева, заступница учитељице жен. школе у Злоту, окр. црногорског, за заступ. учитеља I и II разр. школе у Нов. Хану, 1. окт. ов. г., по молби.

Г-ђа Живка Недићка, учитељица I разр. 2. одељ. муш. школе у Књажевцу, за учитељицу I разр. 1. одељ. исте школе, 20. окт. ов. г., по потреби.

Г-ђа Лепосава Наумовићка, учитељица II разр. муш. школе у Књажевцу, за учитељицу II разр. 1. одељ. исте школе, 20. окт. ов. г., по потреби.

Г-ђа Марија Личанинова, учитељица I разр. 1. одељ. муш. школе у Књажевцу, за учитељ. II разр. 2. одељ. и I. разр. 2. одељ. исте школе, 20. окт. ов. г., по потреби.

8. У крагујевачком округу.

Г. Стеван У. Ђорђевић, учитељ III разр. осн. муш. школе у Рачи, окр. крагујевачког, за учитеља III разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Крагујевцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Филип Радуловић, учитељ осн. школе у Годачици, окр. крагујевачког, за учитеља II и IV разр. осн. школе у Чукојевцу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Персида Колаковићева, учитељица I разр. осн. жен. школе на Ист. Врачару, у Београду, за учитељицу I разр. 3. одељ. основ. муш. школе у Крагујевцу, 1. септ. ов. год., по молби.

Г-ђа Милева Милановићка, учитељица II разр. 4. одељ. осн. муш. школе у Лесковцу, окр. нишког, за учитељицу III разр. 2. одељ. осн. жен. школе у Крагујевцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Павле Хоџмановић, учитељ III и IV разр. осн. муш. школе у Обреновцу, окр. ваљевског, за учитеља III разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Крагујевцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г-ђа Милева Церовићка, учитељица III разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Нишу, за учитељицу II разр. 1. одељ. осн. жен. школе у Крагујевцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г-ђа Лепосава Ђорђевићева, учитељица осн. школе у Вуковцу, окр. крагујевачког, за учитељицу IV разр. 2. одељ. осн. женске школе у Крагујевцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Божа Божић, учитељ III разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Крагујевцу, за учитеља IV разр. 1. одељ. при истој школи, 1. септ. о. г., по потреби.

Г. Лазар Обрадовић, учитељ I разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Крагујевцу, за учитеља IV разр. 3. одељ. при истој школи, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г-ђа Персида Ђокићева, учитељица II разр. осн. муш. школе у Књажевцу, за учитељицу I и II разр. осн. муш. школе у Аранђеловцу, 24. авг. ов. г., по молби.

Г. Арсеније Радовановић, учитељ IV разр. осн. школе крњевске, окр. смедеревског, за учитеља III и IV разр. осн. муш. школе у Аранђеловцу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Љубомир Милivoјевић, учитељ III и IV разр. осн. муш. школе у Аранђеловцу, за учитеља V разр. при истој школи, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Илинка Јовановићка, учитељица II и III разр. осн. жен. школе у Аранђеловцу, за учитељицу I и II разр. при истој школи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Катарина Милосављевићева, учитељица I и IV разр. осн. жен. школе у Аранђеловцу, за учитељицу III и IV разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Катарина Ђурђевићева, учитељица II разр. и I разр. 1. одељ. осн. школе у Корџици, окр. београдског, за учитељицу основ. жен. школе у Тополи, 24. авг. ов. год., по потреби.

Г-ђица Јелдисавета Павловићева, учитељица I и II разр. осн. муш. школе у Аранђеловцу, за учитељицу I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Тополи, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђица Христина Ђурђевићева, учитељица I разр. осн. школе кораћичке, окр. београдског, за учитељицу I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Тополи, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Спасоје Тешић, учитељ II разр. основ. школе крњевске, окр. смедеревског, за учитеља осн. школе у Стојнику, 24. авг. ов. год., по потреби.

Г. Сава Вемић, привремени учитељ I и II разр. осн. школе у Книћу, за привр. учитеља осн. школе у Пајсијевићу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђица Милева Шуваковићева, учитељица I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Тополи, окр. крагујевачког, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Борчу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђица Милева Васићева, привр. учитељица осн. школе у Маслошеву, окр. крагујевачког, за привр. учитељицу I и II разр. осн. школе у Каменцу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Милан Протић, учитељ осн. школе у Сипићу, окр. крагујевачког, за учитеља основ. школе у Маслошеву, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Љубица Савићка, заступница учитељице осн. жен. школе у Рачи, окр. крагујевачког, за заступ. учитељице I и II разр. осн. школе у Трнави, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Ђорђе С. Ристић, учитељ осн. школе у Пироману, окр. ваљевског, за учитеља V разр. осн. муш. школе у Ланову, 24. авг. ов. год., по молби.

Г. Владимир Радојевић, учитељ III и IV разр. осн. школе голобочке, окр. смедеревског, за учитеља осн. школе у Годачици, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Александар Никић, учитељ II и IV разр. осн. школе у Чукојевцу, окр. крагујевачког, за учитеља основ. школе у Ботуњу, 24. авг. он. г., по потреби.

Г-ђа Роксанда Красојевићка, учитељица II разр. 1. одељ. осн. жен. школе у Крагујевцу, за учитељицу II разр. осн. школе у Лужницама, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Настасија Костићка, привр. учитељица I разр. осн. муш. школе у Подгорцу, окр. црногорског, за привр. учитељицу I разр. основ. школе у Жабарима, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Ђура Димитријевић, учитељ III и IV разр. осн. муш. школе у Жабарима, окр. крагујевачког, за учитеља II, III и IV разр. основ. школе у Лужницама, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Никола Јанковић, учитељ осн. школе у Пајсијевићу, окр. крагујевачког, за учитеља осн. школе у Сипићу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Драгољуб Ђурђевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Кораћници, окр. београдског, за учитеља IV разр. осн. муш. школе у Тополи, 1. септ. ов. г. по молби.

Г. Глигорије Костић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Подгорцу, окр. црногорског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Жабарима, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђица Зорка Димићева, привремена учитељица I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Тополи, окр. крагујевачког, за привр. учитељицу I разр. осн. школе у Шаторњи, 24. авг. ов. год., по потреби.

Г. Михаило Карић, учитељ I и III разр. осн. школе у Борчу, окр. крагујевачког, за учитеља III и IV разр. при истој школи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Даринка Јовановићева, учитељица I и II разр. осн. каменичке школе, окр. крагујевачког, за учитељицу осн. школе у Драчи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Павле Ђорђевић, заступник учитеља III разр. осн. школе у Тополи, окр. крагујевачког, за заступ. учитеља осн. школе у Мал. Крчмарима, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђица Христина Милосављевићева, учитељица II разр. школе у Жабарима, окр. крагујевачког, за учитељицу I разр. школе у Јунковцу, 11. окт. ов. г., по молби.

Г. Антоније Рајичић, учитељ I и II разр. школе у Чумићу, окр. крагујевачког, за учитеља II разр. исте школе, 10. окт. ов. год., по молби.

Г. Сретен Арсенијевић, учитељ III и IV разр. школе у Сараорцима, окр. смедеревског, за учитеља у Ботуњу, 28. окт. ов. год., по потреби.

Г. Милован Јевтић, заступник учитеља у Метришу, окр. крајинског, за заступ. учитеља у Кошљару, 20. окт. ов. г., по молби.

Г. Ђура Димитријевић, учитељ II, III и IV разр. школе у Лужницама, окр. крагујевачког, за учитеља II, III и IV разр. школе у Јунковцу, 11. окт. ов. г., по молби.

9. У округу крајинском.

Г. Михаило Атанасијевић, учитељ I разр. осн. школе у Кобишници, окр. крајинског, за учитеља II разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Неготину, 28. авг. ов. г., по молби.

Г. Живко Николић, учитељ III и IV р. осн. школе у Кобишници, окр. крајинског, за учитеља осн. школе у Рткову, 28. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Емилија Миловановићева, привр. учитељица I и II разр. осн. жен. школе у Кладову, окр. крајинског, за привр. учитељицу I и II разр. основ. школе у Прахову, 28. авг. ов. г., по потреби.

Г. Димитрије Богдановић учитељ осн. школе у Поповици, окр. крајинског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Кобишници, 28. авг. ов. г., по молби.

Г. Никола Богдановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у ровичке, окр. крајинског, за учитеља основ. школе у Рогљеву, 28. авг. ов. г., по молби.

Г-ђа Софија Армашевићка, учитељица I разр. осн. муш. школе у Текији, окр. крајинског, за учитељицу I и II разр. осн. жен. школе у Кладову, 28. авг. ов. г., по молби.

Г. Мијаило Рашковић, учитељ осн. школе у Малајници, окр. крајинског, за учитеља III разр. осн. муш. школе у Неготину, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Паун Димитријевић, учитељ осн. школе у Радујевцу, окр. крајинског, за учитеља III и IV разр. исте школе, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г-ђа Јелена Бобићка, учитељица осн. школе у Рогљеву, окр. крајинског, за учитељицу II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Неготину, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Драгутин Радовановић, заступник учитеља осн. школе у Метришу, окр. крајинског, за заступ. учитеља осн. школе у Вел. Јасинову, 28. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Савка Поповићева, учитељица II разр. 2 одељ. осн. муш. школе у Неготину, за учитељицу I разр. осн. школе у Кобишници, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Ана Николићева, заступница учитељице осн. женске школе у Злоту, окр. црногорског, за заступницу учитељице основ. жен. школе у Штубику, 28. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Марија Илићева, учитељица I и II разр. осн. школе у Мал. Црнићу, окр. пожаревачког, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Радујевцу, 28. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Катарина Богдановићка, учитељица II разр. 1. одељ. осн. жен. школе у Пожаревцу, за учитељицу I разр. осн. муш. школе у Текији, 28. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Софија Драгићка, привремена учитељица III разр. 2. одељ. осн. жен. школе у Пожаревцу, за учитељицу жен. школе у Текији, 28. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Катарина Радојевићева, привр. учитељица осн. школе у Бору, окр. црногорског, за привремену учитељицу I разр. осн. школе у Рајцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Сара Јеротићева, учитељица II разр. осн. жен. школе у Ужицу, за учитељицу I и II разр. основ. школе у Мијаиловцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Радисав Крсмановић, учитељ осн. школе у Видровцу, окр. крајинског, за учитеља III и IV разр. исте школе, 16. септ. ов. год., по потреби.

Г. Љубомир Јовановић, заступник учитеља у Речкој окр. крајинског, за заступ. учитеља у Копривници, 11. окт. ов. г., по потреби.

Г. Коста Васиќић, учитељ у Младеновцу, окр. београдског, за учитеља у Вајузи, 11. окт. ов. г., по потреби.

Г. Никола Милићевић, заступник учитеља у Копривници, окр. крајинског, за сталног учитеља у Речкој, 12. окт. ов. г.

10. У крушевачком округу.

Г. Стеван Младеновић, учитељ I и II разр. осн. школе у Шиљеговцу, окр. крушевачког, за учитеља III и IV разр. осн. муш. школе у Трстенику, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Василије Голубовић, учитељ II разр. осн. школе у Брусу, окр. крушевачког, за учитеља IV разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Даница Милетићева, учитељица II разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Крушевцу, за учитељицу IV разр. осн. жен. школе у истом месту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јеленавета Исаковићева, учитељица I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Крушевцу, за учитељицу II разр. 3. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јулијана Пешићева, учитељица II разр. осн. жен. школе у Крушевцу, за учитељицу III разр. при истој школи, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г-ђа Косара Томанићева, учитељица I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Крушевцу, за учитељицу II разр. II одељ. при истој школи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Драгиња Бачанинова, учитељица II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Крушевцу, за учитељицу II разр. осн. жен. школе у истом месту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Махаило Милошевић, учитељ IV разр. осн. школе у Брусу, окр. крушевачког, за учитеља I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Крушевцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Љубисав Јовановић, учитељ IV разр. осн. школе у Рековцу, окр. јагодинског, за учитеља I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Крушевцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Танасије Радовановић, учитељ I и II разр. осн. школе у Трнавцима, окр. круше-

ванког, за учитеља IV разр. осн. школе у Александровцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Драгољуб Беочанин, учитељ осн. школе у Међуречју, окр. чачанског, за учитеља III разр. осн. школе у Брусу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Милева Сретеновићева, учитељица I разр. осн. школе у Трстенику, окр. крушевачког, за учитељицу II разр. осн. школе у Брусу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Станија Павловићева, привремена учитељица II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Параћину, за привр. учитељицу I и II разр. осн. школе у Трнавцима, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г. Аврам Анђушић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Врби, окр. чачанског, за учитеља I разр. осн. муш. школе у Трстенику, 1. септ. ов. г. по молби.

Г. Крета Божовић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Коњусима, окр. јагодинског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Вел. Врбници, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Зорка Нинићева, привремена учитељица осн. школе маскарске, окр. јагодинског, за привр. учитељицу I и II разр. осн. школе у Вел. Шилеговцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јелисавета Јанковићева, заступница учитељице I разр. 1. одељ. и II разр. основ. школе у Ражњу, окр. алексиначког, за заступ. учитеља I и II разр. осн. школе у Бунису, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Сава Димитријевић, учитељ осн. школе у Макрешанима, окр. крушевачког, за учитеља III и IV разр. исте школе, 16. септ. ов. год., по потреби.

Г-ђа Марија Фрушићка, учитељица IV разр. осн. жен. школе у Крушевцу, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Макрешанима, 21. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Марија Фрушићка, учитељица I и II разр. школе у Макрешанима, окр. крушевачког, за учитељицу II разр. школе у Врњцима, 11. окт. ов. г., по молби.

Г-ђа Даринка Живановићева, привр. учитељица у Сталаћу, за приврем. учитељицу I разр. исте школе 1. окт. ов. г., по потреби.

11. У нишком округу.

Г. Сима Јеротић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Нов. Хану, окр. књажевачког, за учитеља осн. школе у Јелашници, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г. Марко Јоковић, учитељ основ. школе у Клокочевцу, окр. крајинског за учитеља осн. школе у Богојевцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Михаило Милосављевић, учитељ III разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Крагујевцу, за учитеља IV разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Нишу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Милован Ј. Слепчевић, учитељ осн. школе у Г. Матејевцу, окр. нишког, за учитеља VI разр. осн. муш. школе у Нишу, 1. септ. ов. год., по молби.

Г-ђа Драга Петровићка, учитељица II разр. осн. муш. школе у Палпаули, у Београду, за учитељицу II разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Нишу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Драшћео Дмитровић, учитељ IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Алексинцу, за учитеља V разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Нишу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Љубица Спадајковићка, учитељица II разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Лесковцу, за учитељицу I разр. 1. одељ. осн. жен. школе у Нишу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Катарина Милосављевићка, учитељица I разр. 2. одељ. осн. жен. школе у Крагујевцу, за учитељицу I разр. 5. одељ. осн. муш. школе у Нишу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Васиље Марковић, учитељ I, II и III разр. осн. школе у Нишу, — Јагодин-махали, за учитеља III разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Нишу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Гаврило Марковић, учитељ I разр. 5. одељ. осн. муш. школе у Нишу, за учитеља I, II и III разр. осн. школе у Јагодин махали у Нишу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јелена Петровићка, учитељица II разр. 1. одељ. осн. жен. школе у Нишу, за учитељицу V разр. исте школе, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г-ђа Пандора Џибаревићева, учитељица осн. школе у Сићеву, окр. нишког, за учитељицу II разр. осн. жен. школе у Лесковцу, 1. септ. ов. г. по молби.

Г-ђа Јелена Маринковићка, учитељица III разр. осн. муш. школе у Лапову, окр. крагујевачког, за учитељицу I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Лесковцу, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г-ђа Милева Дожудићка, учитељица II разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Врању, за учитељицу III разр. осн. жен. школе у Лесковцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Тихомир Маринковић, учитељ IV разр. осн. муш. школе у Лапову, окр. крагујевачког, за учитеља III разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Лесковцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Даринка Давидовићка, учитељица I разр. 1. одељ. осн. жен. школе у Нишу, за учитељицу II разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Лесковцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Сима Јеротић, учитељ осн. школе јелашничке, окр. пљшког, за учитеља III и IV разр. исте школе, 11. септ. ов. г., по потреби.

Г. Ђорђе Станишљевић, заступник учитеља осн. школе у Крушевици, окр. нишког, за заступника учитеља осн. школе у Гркињу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Јован Јовановић, учитељ осн. школе у Конопници, окр. нишког, за учитеља основ. школе у Винарцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Петар Ивановић, учитељ осн. школе у Габровцу, окр. нишког, за учитеља осн. школе у Сићеву, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Лепосава Мусулинова, привр. учитељица I разр. осн. школе у Сурдулицы, окр. врањског, за приврем. учитељицу I и II разр. осн. школе у Каменици, 20. септ. ов. г., по молби.

Г. Јован Биволаровић, учитељ у Предејану-Цепу, окр. врањског, за учитеља IV разр. 3. одељ. муш. школе у Лесковцу, 1. окт. ов. г., по молби.

Г-ђа Лепосава Красићка, учитељица жен. школе у Власотинцима, за учитељицу I и II разр. исте школе, 11. окт. ов. г., по потреби.

Г. Петар Ивановић, учитељ у Сићеву, окр. нишког, за учитеља III и IV разр. школе у Јелашници, 31. октоб. ов. г., по потреби.

Г. Јаков Поповић, учитељ у Темској, окр. пиротског, за учитеља у Сићеву, 31. октоб. ов. г., по молби.

Г. Аврам Стаматовић, учитељ III разр. школе у Бањи, окр. алексиначког, за учитеља V разр. 2. одељ. муш. школе у Нишу, 31. окт. ов. г., по молби.

Г-ђа Катарина Стаматовићка, учитељица III и IV разр. жен. школе у Бањи, окр. алексиначког, за учитељицу II разр. 4. одељ. муш. школе у Нишу, 31. октоб. ов. г., по молби.

12. У пиротском округу.

Г. Јован Фидиповић, учитељ III разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Свидајинцу, за учитеља I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Пироту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јелисавета Фидиповићка, учитељица I разр. осн. жен. школе у Свидајинцу, за учитељицу II разр. 1. одељ. осн. жен. школе у Пироту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Радоје Красић, учитељ осн. школе у Крупцу, окр. пиротског за учитеља I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Пироту, 1. септ. ов. год., по молби.

Г-ђа Христина Миловановићка, учитељица II разр. осн. жен. школе у Палидули, у Београду, за учитељицу I разр. 1. одељ. основ. жен. школе у Пироту, 24. авг. ов. год., по потреби.

Г-ђа Даринка Станаревићка, учитељица IV разр. осн. жен. школе у Пироту, за учитељицу II разр. 1. одељ. осн. муш. школе у истом месту, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Христина Стевановићка, учитељица I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Пироту, за учитељицу II разр. 2. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Катарина Антоновићка, учитељица II разр. 1. одељ. осн. жен. школе у Пироту, за

учитељицу IV разр. исте школе, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г. Алекса Поповић, заступник учитеља осн. школе у Студени, окр. пиротског, за заступ. учитеља осн. школе у Љуберажди, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Станоје Радосављевић, учитељ осн. школе у Сопоту, окр. пиротског, за учитеља основ. школе у Доброме Долу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Павле Јовановић, привремени учитељ II разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Пироту, за приврем. учитеља осн. школе у Крупцу 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јелена Радовићева, учитељица IV разр. осн. жен. школе у Алексинцу, за учитељицу осн. жен. школе у Белој Паланци 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Христина Стевановићка, учитељица II разр. 2. одељ. муш. школе у Пироту, за учитељицу II разр. 1. одељ. исте школе, 12. окт. ов. г., по потреби.

13. У подринском округу.

Г. Петар Г. Протић, учитељ осн. школе у Чајетини окр. ужичког, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Недељицама, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Борислав Пантелић, привремени учитељ I разр. осн. школе у Царини, окр. подринског, за привременог учитеља III и IV разр. исте школе, 11. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Милена Николићева, заступница учитеља осн. школе у Црној Бари, окр. шабачког, за заступ. учитеља I разр. осн. школе у Недељицама, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Андреја Јевтовић, привремени учитељ II III и IV разр. осн. школе у Недељицама, окр. подринског, за привр. учитеља осн. школе у Белој Цркви, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Срећко Јевтић, учитељ IV разр. основ. муш. школе у Ваљеву, за учитеља I разр. осн. муш. школе у Ловници, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Мидан Бошњаковић, учитељ осн. школе у Засавици, окр. шабачког, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Ковиљачи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Коста Маленовић, привр. учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Ковиљачи, окр. подринског, за привр. учитеља осн. школе у Љубовићи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Обрен Вучићевић, заступник учитеља I и II разр. осн. школе у Јаребицама, за заступ. учитеља осн. школе у Доњој Бадањи, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г-ђа Софија Бранковићева, учитељица I разр. осн. муш. школе у Крупњу, окр. подринског, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Јаребицама, 1. септ. ов. г., по потреби.

WWW.UNILIB
У
Н
И
В
Е
Р
С
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

14. У пожаревачком округу.

Г-ђца Јелена Стојадиновићева, учитељица III разр. осн. жен. школе у Падлудли, у Београду, за учитељицу III разр. 2. одељ. осн. жен. школе у Пожаревцу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђца Савка Жељезовскова, учитељица III и IV разр. осн. жен. школе у Њбажевцу, за учитељицу II разр. 1. одељ. жен. школе у Пожаревцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Јелена Петровићка, учитељица I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Пожаревцу, за учитељицу II разр. 2. одељ. осн. жен. школе у истом месту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Алекса Димитријевић, учитељ III разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Пожаревцу, за учитеља I разр. 3. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Никола Јовановић, учитељ IV разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Пожаревцу, за учитеља I разр. 2. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Антоније Кимпановић, учитељ IV разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Пожаревцу, за учитеља I разр. 1 одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Коста Димитријевић, учитељ II разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Пожаревцу, за учитеља IV разр. 2. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Михаило Стевановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Мал. Црнићу, окр. пожаревачког, за учитеља III разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Пожаревцу, 1. септ. ов. год., по молби.

Г. Дамњан Тодоровић, учитељ осн. школе у Царевцу, окр. пожаревачког, за учитеља II разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Пожаревцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Илија Гојковић, учитељ V разр. основ. муш. школе у Пожаревцу, за учитеља IV разр. 1. одељ. исте школе, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г. Александар Живић, привремени учитељ основ. школе у Јасикову, окр. пожаревачког, за учитеља осн. школе у Стамници, 1. септ. ов. г. по молби.

Г-ђа Живана Пауновићка, учитељица I и II разр. осн. школе жабарске, окр. пожаревачког, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Мал. Црнићу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Јован Пауновић, учитељ III и IV разр. осн. школе жабарске, окр. пожаревачког, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Малом Црнићу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Ђорђе Остојић, учитељ III разр. основ. муш. школе у Вел. Градишту, за учитеља II разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Стеван Добричић, учитељ осн. школе добрвске, окр. пожаревачког, за учитеља III

разр. осн. муш. школе у Вел. Градишту, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђца Параскева Лекина, учитељица II разр. 2. одељ. осн. жен. школе у Пожаревцу, за учитељицу III разр. осн. жен. школе у Вел. Градишту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Петар Игњатовић, учитељ III и IV разр. основ. школе у Ракинцу, окр. пожаревачког, за учитеља основ. школе у Златову, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Петар Јовановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Влашком Долу, окр. пожаревачког, за учитеља осн. школе у Церовцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Петар Петковић, учитељ осн. школе у Ђовдину, окр. пожаревачког, за учитеља осн. школе у Раковој Бари, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Радован Вукићевић, учитељ I и II разр. осн. школе у Породину, окр. пожаревачког, за учитеља основ. школе у Сибници, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђца Теодора Ракићева, учитељица I и II разр. осн. школе у Ракинцу, окр. пожаревачког, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Породину, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Таса Костић, привр. учитељ осн. школе у Кленовнику, окр. пожаревачког, за привременог учитеља осн. школе у Курјачи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђца Љубица Лазаревићева, привр. учитељица II разр. осн. муш. школе у Вел. Градишту, за привр. учитељицу I и II разр. осн. школе у Кисиљеву, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Тодор Николић, учитељ осн. школе у Сибници, окр. пожаревачког, за учитеља осн. школе у Брзоходу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Радован Пантић, учитељ осн. школе у Рановцу, окр. пожаревачког, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Средњеву, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Стеван Гојковић, учитељ осн. школе у Валакову, окр. прноречког, за учитеља осн. школе у Добрњу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Сава Милорадовић, заступ. учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Лугавчини, окр. смедеревског, за заступн. учитеља осн. школе у Изварици, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Петар Милетић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вел. Врбници, окр. крушевачког, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Влашком Долу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Сима Кевић, учитељ III и IV разр. осн. школе делиградске, окр. алексиначког, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Жабарима, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Живка Кевићка, учитељица I и II разр. осн. школе делиградске, окр. алексиначког, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Жабарима, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђца Јулка Максимовићева, учитељица I разр. осн. школе у Влашком Пољу, окр. бео-

градског, за учитељицу I и II разр. основ. школе у Ракинци, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Анта Чоашевић, учитељ основ. школе у Петровом Селу, окр. крајинског, за учитеља основ. школе у Рановцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђца Јелена Томићева, учитељица II разр. школе у Лугавчини, окр. смедеревског, за учитељицу II разр. и I разр. I одељ. школе у Шапани, 11. окт. ов. г., по молби.

Г-ђца Теодора Ракићева, учитељица I и II разр. школе у Породину, за учитељицу I разр. исте школе, 20. окт. ов. г., по потреби.

Г. Јевта Поповић, учитељ III и IV разр. школе у Породину, за учитеља II, III и IV разр. исте школе, 20. окт. ов. г., по потреби.

Г-ђца Томира Лазићева, привр. учитељица I и II разр. школе у Брадарцима, за привр. учитељицу у Добри, 11. октоб. ов. год., по молби.

Г-ђа Милева Дрињаковићка, заступ. учитеља II разр. школе у Кушиљеву, за заступ. учитеља I разр. исте школе, 1. окт. ов. год., по потреби.

Г. Андрија Дрињаковић, привр. учитељ III и IV разр. школе у Кушиљеву, за привр. учитеља II разр. 2. одељ., III и IV разр. исте школе, 1. окт. ов. г., по потреби.

Г-ђа Пијада Буцкова, учитељица I разр. школе у Кушиљеву, за учитељ. II разр. I одељ. исте школе, 1. окт. ов. г., по потреби.

15. У рудничком округу.

Г. Гавра Перовић, учитељ основ. школе у Вањи јошаничкој, окр. чачанског, за учитеља I и II разр. основ. школе у Брезни, 20. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Василија Арнаутовићка, учитељица I разр. основ. муш. школе у Азањи, окр. смедеревског, за учитељицу I разр. основ. школе у Бољковцима, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Неранца Милојевићка, учитељица I и II разр. основ. школе корбовске, окр. крајинског, за учитељицу I разр. основ. жен. школе у Гор. Милановцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Марија Богдановићка, учитељица основ. школе на Руднику, окр. рудничког, за учитељицу II разр. 2. одељ. основ. муш. школе у Гор. Милановцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Живојин Милојевић, учитељ III и IV разр. основ. школе у Корбову, окр. крајинског, за учитеља III разр. основ. муш. школе у Гор. Милановцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Велимир Цветковић, учитељ II, III и IV разр. основ. школе у Гучи, окр. чачанског, за учитеља основ. школе у Руднику, 1. септ. ов. год., по потреби.

Г. Драгутин Зисић, учитељ основ. школе у Цветкама, окр. рудничког, за учитеља III и IV разр. основ. школе у Брђанима, 20 септ. ов. г., по молби.

Г. Борђе Милошевић, привр. учитељ у Заграђу окр. рудничког, за привр. учитеља у Мајдану, 23. окт. ов. г., по молби.

Г-ђа Љубица Савићка, заступн. учитеља I и II разр. школе у Трнави окр. крагујевачког, за заступницу учитеља I разр. школе у Мрчајевцима 20 окт. ов. г., по молби.

Г. Љубомир В. Јанковић, учитељ у Прељини окр. рудничког, за учитеља III и IV разр. школе у Мрчајевцима, 16. окт. ов. г., по молби.

Г. Јован Симић, учитељ III и IV разр. школе у Мрчајевцима окр. рудничког, за учитеља у Прељини, 16. окт. ов. г., по молби.

16. У округу смедеревском.

Г-ђица Милева Петровићева, учитељица II разр. основ. муш. школе у Смедереву, за учитељицу I разр. основ. муш. школе у Голобоку, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Милева Петровићева, учитељица I разр. основ. муш. школе у Голобоку, окр. смедеревског, за учитељицу I и II разр. основ. жен. школе у Паланци, 20. септ. ов. г., по молби.

Г-ђца Милева Антоновићева, учитељица I и II разр. основ. жен. школе у Паланци, окр. смедеревског, за учитељицу I разр. основ. школе у Лугавчини, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Милан Буквић, учитељ III и IV разр. основ. школе у Влашком Пољу, окр. београдског, за учитеља III разр. основ. школе у Крњеву, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Љубомир Тодоровић, учитељ III и IV разр. основ. школе у Венчанима, окр. београдског, за учитеља IV разр. основ. муш. школе у Смедереву, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Станка Протићка, учитељица III разр. основ. жен. школе у Вел. Градишту, за учитељицу I разр. горње муш. школе у Смедереву, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Димитрије Бранковић, учитељ III разр. доње основ. муш. школе у Смедереву, за учитеља III разр. оба одељ. основ. школе у Смедереву, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Тодор Благојевић, учитељ III разр. горње основ. муш. школе у Смедереву, за учитеља I разр. доње основ. муш. школе у истом месту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђца Љубица Ристићева, привремена учитељица IV разр. основ. муш. школе у Смедереву, за привр. учитељицу III разр. основ. жен. школе у истом месту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Лазар Кнежевић, учитељ II разр. I одељ. основ. муш. школе у Неготину, за учитеља IV разр. основ. школе у Кусатку, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јулка Стојановићка, учитељица I и II разр. основ. школе у Кисиљеву, окр. пожаревачког, за учитељицу I и II разр. основ. школе у Рабровцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ца Даница Краљевачка, привремена учитељица I разр. I. одељ. осн. муш. школе у Врању, за привр. учитељицу II разр. осн. школе у Крњеву, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Јован Павловић, привремени учитељ IV разр. осн. школе у Кусатку, окр. смедеревског, за привр. учитеља IV разр. осн. школе у Крњеву, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Дмитрије Михаиловић, учитељ III и IV разр. осн. муш. школе у Паланци, окр. смедеревског, за учитеља осн. школе у Врбовцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Настасија Петровићка, учитељица II разр. 3. одељ. осн. муш. школе у Нишу, за учитељицу I и II разр. осн. жен. школе у Паланци, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Станка Кондићева, учитељица II разр. осн. жен. школе у Лесковцу, окр. нишког, за учитељицу II разр. осн. муш. школе у Паланци, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Даринка Берићева, привремена учитељица I разр. осн. муш. школе у Паланци, за привр. учитељицу III и IV разр. осн. жен. школе у истом месту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јулијана Х. Јевтићева, привремена учитељица I разр. осн. школе у Вел. Плани, окр. смедеревског, за привр. учитељицу II разр. при истој школи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јелена Томићева, учитељица I разр. осн. школе у Лугавчини, окр. смедеревског, за учитељицу II разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Симка Ивковићка, учитељица III разр. осн. муш. школе у Азањи, окр. смедеревског, за учитељицу I разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Милева Трифуновићева, учитељица I разр. и I. од. II разр. осн. школе у Лазаревцу, окр. београдског, за учитељицу I разр. осн. школе у Вел. Плани, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Михаило Стојимировић, учитељ I разр. осн. школе у Коларима, окр. смедеревског, за учитеља III разр. осн. школе у Лозовику, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Павле Несторовић, учитељ осн. школе у Лукову, окр. црногорског, за учитеља I разр. осн. школе у Паланци, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Персида Стевановићева, учитељица III разр. осн. муш. школе у Лозовику, окр. смедеревског, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Коларима, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Катарина Ристићева, учитељица II разр. осн. муш. школе у Паланци, окр. смедеревског, за учитељицу I разр. осн. школе у Ратарима, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Панта Мајсторовић, привремени учитељ I разр. осн. школе у Ратарима, окр. смедеревског, за привр. учитеља III разр. осн. школе у Азањи, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Софија Петровићка, учитељица осн. школе у Стамници, окр. пожаревачког, за учи-

тељицу I и II разр. осн. школе у Церовцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Стојан Вукићевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Јасици, окр. јагодинског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Церовцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Милева Лукићева, привр. учитељица II разр. осн. школе у Ковачевцу, окр. смедеревског, за привр. учитељицу II и I разр. 2. од. при истој школи, 11. сеп. ов. г., по потреби.

Г. Војислав Крупежевић, учитељ осн. школе у Топчидеру, за учитеља III и IV разр. осн. школе у В. Орашју, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Васа Симић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вел. Орашју, окр. смедеревског; за учитеља III и IV разр. осн. школе у Паланци, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Косара Р. Живковићева, привр. учитељица I и II разр. школе у Рабровцу, окр. смедеревског, за привр. учитеља II разр. школе у Лугавчини, 10. окт. ов. г., по молби.

Г-ђа Персида Ојданићева, учитељица I и II разр. школе у Сараорцима, окр. смедеревског, за учитеља II разр. школе у Вел. Плани, 20. окт. ов. г., по потреби.

Г. Лазар Јанковић, учитељ II, III и IV разр. школе у Липама, окр. смедеревског, за учитеља III и IV разр. школе у Сараорцима, 20. окт. ов. г., по молби.

Г-ђа Даница Јанковићка, заступн. учитеља I разр. школе у Липама, окр. смедеревског, за заступн. учитеља I и II разр. школе у Сараорцима, 20. окт. ов. г., по молби.

Г-ђа Зорка Видићева, учитељица III разр. жен. школе у Смедереву, за учитеља II разр. горње муш. школе у Смедереву, 13. окт. ов. г., по потреби.

17. У округу топличком.

Г. Арсеније Шијаковић, учитељ III разр. осн. муш. школе у Прокупљу, за учитеља IV разр. осн. школе у Куршумлији, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Живка Голубовићка, учитељица III разр. I. одељ. осн. муш. школе у Врању, за учитељицу I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Прокупљу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Светислав Марић, учитељ осн. школе у Тијању, окр. чабанског, за учитеља осн. школе у Лебанима, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђица Стана Стојшићева, привремена учитељица I разр. I. одељ. осн. жен. школе у Пироту, за привр. учитељицу II разр. осн. муш. школе у Куршумлији, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Стеван Поповић, учитељ осн. школе у Градњи, окр. врањског, за учитеља III разр. осн. муш. школе у Прокупљу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Јевта Милошевић, учитељ III и IV разр. осн. муш. школе у Вел. Поповићу, окр. ћу-

пријског, за учитеља осн. школе у Мекишу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Катарина Ђорђевићка, учитељица I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Прокуљу, за учитељицу II разр. 2. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

18. У округу Ћупријском.

Г. Гаврило Ранковић, учитељ IV разр. осн. школе у Рачи, окр. крагујевачког, за учитеља IV разр. осн. муш. школе у Ћуприји, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Даринка Милетићева, учитељица II разр. осн. жен. школе на Теразијама, у Београду, за учитељицу I разр. осн. жен. школе у Свилајинцу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Зорка Васићка, учитељица II разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Зал. Врачару, у Београду, за учитељицу II разр. осн. жен. школе у Свилајинцу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г. Љубомир Павловић, учитељ V разр. осн. муш. школе у Свилајинцу, за учитеља IV разр. 1. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Љубица Кукићка, учитељица III и IV разр. осн. жен. школе у Ћуприји, за учитељицу I и II разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Христина Миленковићева, учитељица II разр. осн. муш. школе у Ћуприји, за учитељицу III и IV разр. осн. жен. школе у истом месту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јованка Петровићка, учитељица I и II разр. осн. жен. школе у Ћуприји, за учитељицу II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Параћину, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Марија Берићка, привремена учитељица I и II разр. осн. школе у Поточну, окр. јагодинског, за приврем. учитељицу I разр. осн. школе у Сякирици, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Михаило Крстић, учитељ осн. школе у Вобови, окр. Ћупријског, за учитеља III разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Свилајинцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Петар Стрелић, привремени учитељ I разр. осн. школе у Лоћици, окр. јагодинског, за приврем. учитеља осн. школе у Тропоњи, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Спасоје Бркић, привремени учитељ III разр. осн. школе у Брусу, окр. крушевачког, за привр. учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Сякирици, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Стеван Радовановић, учитељ осн. школе у Домузлотоку, окр. јагодинског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Вел. Поповићу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Јелсавета Жерићка, учитељица III разр. осн. муш. школе у Ћуприји, за учитељицу II разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Димитрије Мелентијевић, учитељ IV разр. осн. школе у Свилајинцу, за учитеља IV разр. 2. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Владислав Кнежевић, учитељ осн. школе у Тропоњи, окр. Ћупријског, за учитеља III разр. осн. муш. школе у Ћуприји, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђца Јулијана Х. Јевтићева, привремена учитељ. II разр. у Вел. Плани, окр. смедеревског, за приврем. учитељ. у Бељајци, 16. окт. ов. г., по потреби.

19. У округу Ужичком.

Г. Милутин Петровић, заступник учитеља III и IV разр. осн. школе у Царини, окр. подринског, за заступ. учитеља осн. школе у Ковиљу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Миљко Богдановић, заступник учитеља I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Ариљу, окр. ужичког, за заступ. учитеља II разр. осн. школе у Ивањици, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Стојко Момчиловић, заступ. учитеља II разр. осн. муш. школе у Ивањици, окр. ужичког, за заступ. учитеља осн. школе у Придворици, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђца Христина Оташевићева, привремена учитељица II, III и IV разр. осн. школе у Рогачици, окр. ужичког, за привр. учитељицу I разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Јеврем Матић, учитељ осн. школе у Љубовићи, окр. подринског, за учитеља осн. школе у Мозиоцима, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Недељко Игњатовић, учитељ осн. школе у Вишњици, окр. београдског, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Миланци, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Филип Јовичић, учитељ I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Ужицу, за учитеља осн. школе у Каменици, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђца Персида Јовановићева, учитељица I разр. осн. жен. школе у Г. Милановцу, за учитељицу I разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Ужицу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Миливоје Никићевић, учитељ IV разр. осн. муш. школе у Ужицу, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Косјерићу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Миленко Нешовић, учитељ I и II разр. осн. школе у Миланци, окр. ужичког, за учитеља II разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Ужицу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђца Јулка Јанковићева, учитељица III и IV разр. осн. жен. школе у Чачку, за учитељицу I разр. осн. муш. школе у Ивањици, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Јован Јеремић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Косјерићу, окр. ужичког, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Рогачици, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јелена Поповићка, приврем. учитељица III и IV разр. осн. жен. школе у Краљеву,

за привр. учитељицу II разр. осн. муш. школе у Ариљу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Емилија Зековићка, учитељица I разр. осн. школе у Тићевцу, окр. алексиначког, за учитељицу II разр. осн. жен. школе у Ужицу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Дионисије Ковачевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Карану, окр. ужичког, за учитеља осн. школе у Чајетини, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Глигорије Јовановић, учитељ II разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Ужицу, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Карану, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Војин Ж. Љешевић, учитељ I разр. осн. школе у Ивањици, окр. ужичког, за учитеља IV разр. осн. муш. школе у Ужицу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Ангелина Вранешевићева, учитељица I разр. осн. школе у Рогачици, окр. ужичког, за учитељицу I разр. осн. школе у Сјечној Реци, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Новка Драгићевићка, учитељица жен. школе у Ивањици, за учитељицу III и IV р. исте школе, 10 окт. ов. г., по потреби.

Г. Мирко Поповић, заст. учитеља у Лукама окр. чачан., за заст. учитеља у Ковиљу, 23. окт. ов. г., по молби.

Г. Милија Јаносевић, учитељ у Субјелу окр. ужич. за учитеља у Севојни, 31 окт. ов. г., по молби.

20. Уокругу црноречком.

Г. Стеван Павловић, учитељ осн. школе, у Вратарници, окр. црноречког, за учитеља III и IV разр., исте школе, 11. септ. ов. г.

Г. Стеван Дадић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вражогрцу, окр. црноречког, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Грљану, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Илија Радосављевић, учитељ осн. школе у Леновцу, окр. црноречког, за учитеља IV разр. осн. муш. школе у Зајечару, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Милица Пешићка, учитељица I разр. осн. школе у Михаиловцу, окр. крајинског, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Ласову, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Милева Малетићева, учитељица I разр. осн. школе у Рајцу, окр. крајинског, за учитељицу осн. жен. школе у Вел. Извору 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Петар Ђурић, учитељ III разр. осн. школе у Неготину, за учитеља II разр. 2 одељ. осн. муш. школе у Зајечару, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Катарина Гавриловићева, учитељица II разр. осн. муш. школе у Бањи Алексиначкој, за учитељицу I разр. 1. одељ. осн. жен. школе у Зајечару, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Светозар Михаиловић, учитељ осн. школе у Копривници, окр. крајинског, за учитеља III

и IV разр. осн. школе у Вражогрцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Петар Лукић, учитељ I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Зајечару, за учитеља II р. 1. одељ. исте шк., 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Светозар Крапчевић, учитељ IV разр. осн. муш. школе у Зајечару, за учитеља I разр. 1. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Христина Јовановићева, учитељица III разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Врању, за учитељицу I разр. осн. школе у Бољевцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Спасоје Марковић, привремени учитељ III и IV разр. осн. школе у Ласову, окр. црноречког, за привременог учитеља осн. школе у Лукову, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Светислав Пешић, привремени учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Михаиловцу, окр. крајинског, за привр. учитеља III и IV разр. осн. школе у Ласову, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Зорка Несторовићка, учитељица I разр. осн. жен. школе у Зајечару, за учитељицу I разр. 2. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Софија Поповићева, заступница учитеља осн. школе у Васиљу окр. књажевачког, за заступницу учитеља осн. жен. школе у Злоту 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Исак Израилевић, учитељ осн. школе у Кривељу, окр. црноречког, за учитеља III и IV разр. осн. школе у Вел. Извору, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Даница Николићева, учитељица IV р. осн. жен. школе у Палилаули, у Београду, за учитељицу III и IV разр. осн. жен. школе у Зајечару, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Љубица Протићка, учитељица осн. школе у Боњиняма, окр. пиротског, за учитељицу I и II разр. осн. муш. школе у Вел. Извору, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Живан Петровић, учитељ у Заграђи, окр. црноречког, за учитеља III и IV разр. школе у Вратарници, 16. окт. ов. г., по молби.

Г. Стеван Павловић, учитељ III и IV разр. школе у Вратарници, окр. црноречког, за учитеља у Заграђи, 16. окт. ов. г., по молби.

Г. Милош Миленовић, учитељ III разр. школе у Зајечару, за учитеља III и IV разр. школе у Вел. Извору, 20. окт. ов. г., по потреби.

Г. Исак Израилевић, учитељ III и IV разр. школе у Вел. Извору, окр. црноречког, за учитеља I разр. 1. одељ. муш. школе у Зајечару, 20. окт. ов. г., по молби.

Г. Драгољуб Миленковић, заступник учитеља у Видровцу, окр. црноречког, за заступ. учитеља у Валакову, 20. окт. ов. г., по молби.

Г. Светозар Крапчевић, учитељ I разр. 1. одељ. муш. школе у Зајечару, за учитеља III разр. исте школе, 20. окт. ов. г., по молби.

21. У округу чачанском.

Г. Божа Ружић, учитељ осн. школе у Осањци, окр. пожаревачког, за учитеља III и

IV разр. осн. школе у Жежевици, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђица Љубица Чаревићева, учитељица I разр. осн. школе у Вољковцима, окр. рудничког, за учитељицу III и IV разр. осн. жен. школе у Чачку, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Сава Јовичић, учитељ II и IV разр. осн. школе у Борчу, окр. крагујевачког, за учитеља I разр. осн. муш. школе у Краљеву, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Михаило Глишић, учитељ I и II разр. осн. школе у Жежевици, окр. чачанског, за учитеља осн. школе у Жичи, 1. септ. ов. г. по молби.

Г. Илија Ањелковић, учитељ IV разр. осн. муш. школе у Александровцу, окр. крушевачког, за учитеља осн. школе у Павлици, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Сава Савић, учитељ III и IV разр. осн. муш. школе у Третенику, окр. крушевачког, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Врби, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Милош Радовановић, учитељ осн. школе у Буковнику, окр. крагујевачког, за учитеља осн. школе у Лиси, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Владимир Белопавлић, учитељ осн. школе у Врдилама, округа чачанског, за учитеља осн. школе у Ласцу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђица Драгиња Убавкићева, учитељица II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Гор. Милановцу, за учитељицу III и IV разр. осн. жен. школе у Краљеву, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Милан Убавкић, учитељ III разр. осн. муш. школе у Гор. Милановцу, за учитеља VI разр. осн. муш. школе у Краљеву, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Сима Аћимовић, учитељ VI разр. осн. муш. школе у Краљеву, за учитеља IV разр. исте школе, 1. септ. ов. г. по потреби.

Г. Добросав Дуканац, привремени учитељ осн. школе у Моштаници, окр. врањског, за приврем. учитеља осн. школе у Котражи, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Џаја М. Веснићка, учитељица осн. школе у Мокром Лугу, окр. београдског, за учитељицу V разр. осн. жен. школе у Краљеву, 16. септ. ов. г., по молби.

Г. Милутин Петровић, заступник учитеља у Ковиљу, окр. ужичког, за заступ. учитеља у Лукама, 23. окт. ов. г. по молби.

22. У округу шабачком,

Г. Урош Палеташевић, учитељ осн. школе у Врањској, окр. шабачког, за учитеља осн. школе у Табановићу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Јелена Поповићка, учитељица осн. школе у Метковићу, окр. шабачког, за учитељицу II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Шапцу, на Камичку, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђица Даринка Ранковићева, учитељица IV разр. осн. жен. школе у Шапцу, на Ка-

мичку, за учитељицу II разр. 1. одељ. осн. муш. школе у истом месту, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђица Марија Делековићева, учитељица I разр. осн. жен. школе у Шапцу код цркве, за учитељицу II разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Милан Коњевић, учитељ V разр. осн. школе код цркве у Шапцу, за учитеља I разр. 2. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г. по молби.

Г. Светозар Јаношевић, учитељ II разр. 1. одељ. осн. школе на Камичку у Шапцу, за учитеља III разр. 2. одељ. осн. муш. школе код цркве у Шапцу, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Петко Николић, учитељ III разр. осн. муш. школе код цркве у Шапцу, за учитеља IV разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Живко Живановић, учитељ I разр. 2. одељ. осн. муш. школе код цркве у Шапцу, за учитеља III разр. 1. одељ. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Владислав Поповић, учитељ IV разр. осн. муш. школе код Цркве у Шапцу, за учитеља V разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Тимотије Јовановић, учитељ осн. школе у Прњавору, окр. шабачког, за учитеља III и IV разр. исте школе, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Миленко Смиљковић, учитељ осн. школе у Затоњу, окр. пожаревачког, за учитеља осн. школе у Шеварицама, 1. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Марија Милосављевићка, учитељица II разр. осн. муш. школе на Јадији у Београду, за учитељицу I разр. осн. жен. школе код Цркве у Шапцу, 24. авг. ов. г., по потреби.

Г-ђа Јелена Карамитићка, учитељица II разр. осн. жен. школе у Шапцу, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Богатићу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Марко Јоцковић, учитељ осн. школе у Гркињу, окр. нишког, за учитеља осн. школе у Дубљу, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Сима Богдановић, учитељ осн. школе у Салану Ноћајском, окр. шабачког, за учитеља II, III и IV разр. осн. школе у Змијињаку, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Миливоје Ковачевић, учитељ осн. школе у Дубљу, окр. шабачког, за учитеља осн. школе у Чокешини, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Зорка Стојићевићева, учитељица II разр. 2. одељ. осн. муш. школе у Шапцу, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Криваји, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г-ђа Зорка Адамовићева, учитељица I и II разр. осн. школе у Богатићу, окр. шабачког, за учитељицу I и II разр. осн. школе у Прњавору, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Сава Јовановић, учитељ осн. школе у Табановићу, окр. шабачког, за учитеља осн. школе у Врањској, 1. септ. ов. г., по потреби.

Г. Јован Маџарац, учитељ осн. школе у Лукама, окр. чачанског, за учитеља осн. школе у Црној Бари, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Михаило Ерић, привремени учитељ осн. школе у Котражи, окр. чачанског, за приврем. учитеља осн. школе у Салашу Ноћајском, 1. септ. ов. г., по молби.

Г. Сава Јовановић, учитељ у Врањској, окр. шабачког, за учитеља у Табановићу, 20. окт. ов. г., по молби.

Г. Урош Палеташевић, учитељ у Табановићу, окр. шабачког, за учитеља у Врањској, 20. окт. ов. г., по молби

III. Разрешени су:

1. У вароши Београду.

Г-ђца Лепосава Ђорђевићева, учитељица II разр. 1. одељ. осн. муш. школе на Зап. Врачару у Београду, 31. авг. ов. г. по молби.

2. У округу београдском.

Г. Сима Благојевић, учитељ осн. школе трбушничке, 8. септ. ов. г. по молби.

Г. Атанасије Вучићевић, учитељ у Винчи, 15. окт. ов. г., по молби.

3. У округу ваљевском.

Г-ђца Мида Богосављевићева, заступница учитеља осн. школе у Скели, 15. авг. ов. г.

Г. Милорад Протић, учитељ осн. школе каменичке, 10. авг. ов. г. по молби.

Г. Владимир Виторовић, учитељ у Звечкој, 7. окт. ов. г., по молби.

4. У округу врањском.

Г. Димитрије Гавриловић, заступник учитеља осн. школе у Големом Селу, 20. авг. ов. г.

5. У округу јагодинском.

Г-ђца Љубица Пантелићева, учитељица II разр. осн. школе у Коњусима, 15. септ. ов. г.

6. У округу књажевачком.

Г-ђа Катарина Р. Милојевићка, привремена учитељица I и II разр. осн. школе у Нов. Хану 15. авг. ов. г.

Г-ђца Даринка Веселићева, учитељица I и II разр. осн. школе у Нов. Хану, 21. сеп. ов. г. по молби.

Г-ђа Станка Лешјанка, учитељица II разр. жен. школе у Књажевцу, 2. окт. ов. г. по молби.

7. У округу крагујевачком.

Г-ђца Даринка Стојановићева, привремена учитељица осн. школе забојничке, 24. јула ов. г.

Г. Милован Будисављевић, заступник учитеља I и II разр. осн. школе у Трнави, 1. авг. ов. г.

Г. Драгољуб Шапоњић, заступник учитеља осн. школе ботунске, 15. авг. ов. г.

Г. Петар Милосављевић, заступник учитеља осн. школе у Бадњевцу, 15. септ. ов. г.

Г. Милоје Петровић, учитељ IV разр. 1. одељ. основ. мушке школе у Крагујевцу, 18. јула ов. г.

Г. Ранко Пешић, учитељ осн. школе у Клоки, 31. јула ов. г.

Г. Милован Домановић, привремени учитељ осн. школе у Малим Крчмарима, 1. авг. ов. г. по молби.

Г. Александар Никић, учитељ осн. школе ботунске, 30. септ. ов. г., по молби.

Г. Михаило Купчевић, заступник учитеља у Кољару, 4. окт. ов. г., по молби.

8. У округу крајинском

Г-ђа Љубица Марковићка, учитељица осн. школе салашке, 20. јула ов. г.

Г. Василије Ђокић, заступник учитеља осн. школе велико-каменичке, 22. јула ов. г.

Г. Спиридон Крстић, заступник учитеља осн. школе у Рткову, 31. јула ов. г.

Г-ђца Василија Димитријевићева, привремена учитељица осн. школе у Вел. Врбици, 22. јула ов. г.

Г. Михаило Јевтић, привремени учитељ II разр. осн. школе у Кобишници, 15. авг. ов. г.

9. У округу крушевачком.

Г. Никола Ристић, заступник учитеља осн. школе наупарске, 8. септ. ов. г.

10. У округу нишком.

Г. Божидар Петровић, заступник учитеља осн. школе у Дединој Бари, 13. јула ов. г.

Г. Петар А. Костић, заст. учитеља осн. школе у Црвеној Јабучи, 5. авг. ове год. по молби.

Г. Сима Јеротић, учитељ III и IV разр. школе у Јељашници, 7. окт. ов. г. по молби.

Г. Димитрије Шолајић, приврем. учитељ у Црној Трави, 19. окт. ов. г., по молби.

Г. Петар Вељковић, заступ. учитеља у Јељашници, 19. окт. ов. г.

11. У округу широтском

Г. Михаило Хаџи-Џонић, заступник учитеља осн. школе у Чиниглавцима, 15. авг. ов. г.

Г. Живојин Манојловић, заступник учитеља осн. школе у Јаловик Извору, 24. авг. ов. г., по молби.

Г-ђа Христина Миловановићка, учитељица I разр. 1. одељ осн. жен. школе у Пироту, 21. септ. ов. г., по молби.

12. У округу пожаревачком.

Г. Радојко Миладиновић, заступник учитеља осн. школе у Раковој Бари, 15. авг. ов. г.

Г. Павле Јовановић, заступник учитеља осн. школе изваричке, 20. јула ов. г., по молби.

Г-ђца Даница П. Рајчићева, учитељица I разр. осн. мушк. школе у Петровцу, 17. септ. ов. г., по молби.

Г. Мића Петровић, учитељ школе у Курјачи, 15. јула ов. г., по молби.

13. У округу рудничком.

Г. Живко Анђелковић, заступ. учитеља III и IV разр. школе у Брезни, 4. окт. ов. г., по молби.

Г. Михаило Годубовић, заст. учитеља II, III и IV разр. школе у Бољковцима, 4. окт. ов. г.

14. У округу смедеревском.

Г-ђца Персида Јоксимовићева, привремена учитељица I. разр. осн. школе у Ковачевцу, 15. авг. ов. г.

Г. Драгомир Михаиловић, привремени учитељ III. разр. осн. школе крњевске, 15. јула ов. г., по молби.

Г. Стојан Живковић, учитељ III и IV. разр. осн. школе милошевачке, 29. авг. ов. год., по молби.

Г. Љубомир Ранитовић, учитељ I и II разр. осн. школе рабровачке, 31. авг. ов. г., по молби.

Г-ђца Зорка Ристићева, учитељица I и II разр. осн. школе у Сараорцима, 17. септ. ов. г., по молби.

Г-ђа Јулка Стојановићка, учитељица у Рабровцу, 11 септ. ов. г. по молби.

Г. Драгомир Стојановић, учитељ у Водицама, 2. окт. ов. г. по молби.

Г. Милосав Ђокић, учитељ у Ракинцу, 25. окт. ов. г. по молби.

15. У округу толимском.

Г. Јеврем Илић, привремени учитељ осн. школе у Великој Плани, 20. авг. г.

16. У округу ужичком.

Г. Гојко М. Станојевић, привремени учитељ I разр. осн. школе у Доброселици, 15. авг. ов. г.

Г. Лазар Јовић, заступник учитеља осн. школе мочиочке, 15. авг. ов. г.

Г. Милан Костић, заступник учитеља I и II разр. осн. школе у Бајиној Башти, 31. јула ов. г., по молби.

Г. Вранислав Обрадовић, привремени учитељ II разр. осн. школе ариљске, 31. јула ов. г., по молби.

Г. Љубомир Селаковић, заступник учитеља у Скакавцу, 2. окт. ов. г., по молби.

17. У округу ирпоречком.

Г. Тома Јевтић, заступник учитеља осн. школе у Слатини, 15. авг. ов. г.

Г. Драгољуб Бркић, заступник учитеља осн. школе у Доњој Белој Реци, 22. јула ов. г.

Г. Стеван Николић, учитељ II разр. осн. муш. школе у Зајечару, 18. јула ов. г.

Г. Стеван П. Живановић, заступник учитеља осн. школе у Леновцу, 21. септ. ов. г., по молби.

Г. Станислав Тошковић, привремени учитељ осн. школе у Оштрељу, 17. септ. ов. г., по молби.

Г. Арсеније Илић, учитељ осн. школе бовљевачке, 8. септ. ов. г., по молби.

18. У округу чачачком.

Г. Велимир Белопавлић, учитељ осн. школе лазачке, 28. септ. ов. г. по молби.

Г. Павле Поповић, привремени учитељ у Студеници, 2. окт. ов. г.

19. У округу шабачком.

Г. Светодик Брзакровић, заступник учитеља осн. школе коцељевске, 21. авг. ов. г.

Г. Милан Николић, заступник учитеља III и IV разр. осн. школе у Змијињаку, 7. авг. ов. г., по молби.

IV. Постављења управитеља основних школа

1. У вароши Београду.

Г. Јаков Големовић, учитељ IV разр. I. одељ. осн. муш. школе на Зап. Врачару, за управитеља муш. и жен. школе на Врачару, 20. септ. ов. г.,

Г. Михаило Јовић, учитељ I разр. осн. муш. школе код Саборне Цркве, за управитеља мушке и жен. школе код Саборне цркве, 20. септ. ов. г.

Г. Драгутин Топалица, учитељ I разр. осн. муш. школе на Сави, за управитеља муш. и жен. школе на Сави и Вежбаоници В. Ж. Школе, 20. септ. ов. г.

2. У округу алексиначком.

Г. Божидар Кузмановић, учитељ III разр. I. одељ. осн. муш. школе у Алексинцу, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту, 20. септ. ов. г.

Г. Аврам Стаматовић, учитељ III разр. осн. муш. школе у Бањи, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту, 20. септ. ов. г.

Г. Михаило Симић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Суботинцу, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Милivoје Саковић, учитељ I разр. I. одељ. и II разр. осн. школе у Ражљу, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

3. У округу београдском.

Г. Светозар Михаиловић, учитељ III и IV. разр. осн. школе у Венчанима за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Димитрије Јовановић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Ришњу, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Аксентије Ивановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Мал. Пожаревцу, за управитеља исте школе 20. септ. ов. г.

Г. Владимир Костић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Петци, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Сретен Драговић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Кораћици, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

4. У округу валевском.

Г. Арон Костић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Обреновцу, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту, 20. септ. ов. г.

Г. Стојан Јаковљевић, учитељ III и IV р. осн. школе у Вреду, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Грујица Протић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Осечини, за управитеља исте шк. 20. септ. ов. г.

5. У округу јагодинском.

Г. Љубодраг Јаковљевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Водујаку, да врши дужност управитеља исте школе 20 септ. ов. г.

Г. Танасије Ристић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Бчрдану, за управитеља исте школе, 20 септ. ов. г.

Г. Душан Гајић, учитељ IV разр. осн. школе у Бачини, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Алекса Поповић, учитељ IV разр. осн. школе у Обрежу, за управитеља исте школе

Г. Светозар Огњановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Коњусима, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Светислав Рачић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Милутовцу; да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Петар Максимовић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Јасници, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Милан Вељић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Поточцу, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Петар Поповић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Јовцу, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Матеја Милетић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Доњем Крчину, да врши дужност управитеља исте школе, 20 септ. ов. г.

6. У округу књажевачком.

Г. Никола Ковачевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Новом Хану, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Михаило Цветковић, учитељ III разр. осн. школе у Књажевцу, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту, 20. септ. ов. г.

7. У округу крагујевачком.

Г. Филип Радуловић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Чукојевцу, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Арсеније Радовановић, учитељ III и IV разр. осн. муш. школе у Аранђеловцу, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту 20. септ. ов. г.

Г. Бура Димитријевић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Лужницама, да врши дужност управитеља исте школе, 20 септ. ов. г.

Г. Драгољуб Ђурђевић, учитељ IV разр. осн. школе у Тополи, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту, 20. септ. ов. г.

8. У округу крајинском.

Г. Светозар Милошевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Прахову, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Димитрије Богдановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Кобишници, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Владимир Вапа, учитељ III и IV разр. осн. школе у Михајловцу, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Михаило Атанасијевић, учитељ II раз. I одељ. осн. муш. школе у Неготину, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту, 20. септ. ов. г.

9. У округу кришвачком.

Г. Крста Божовић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вел. Врбници, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Аћим Чавдаревић, учитељ I разр. осн. школе у Александровцу, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Сава Димитријевић, учитељ III и IV разр. осн. школе макрешанске, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Михаило Милошевић, учитељ I разр. 1. одељ. осн. муш. школе у Крушевцу, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту, 20. септ. ов. г.

Г. Витомир Нинић, учитељ IV разр. осн. школе у Медвеђи, да врши дужност управитеља исте школе, 20 септ. ов. г.

Г. Стеван Младеновић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Трстенику, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту, 20 септ. ов. г.

10. У округу нишком.

Г. Сима Јеротић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Једашњици, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Савко Кучарић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Каменици, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

11. У округу пожаревачком.

Г. Петар Милетић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Влашком Долу, за управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Живојин Средојевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Ракињу, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Радован Пантић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Средњеву, да врши дужност управитеља исте школе, 20. септ. ов. г.

Г. Сима Кевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Жабарима, за управитеља исте школе, 20 септ. ов. г.

12. У округу рудничком.

Г. Живојин Ј. Милојевић, учитељ III разр. осн. муш. школе у Гор. Мидановцу, за упра-

витеља муш. и жен. школе у истом месту.
20. септ. ов. г.

13. У округу *смедеревском.*

Г. Милан Буквић, учитељ III разр. осн. школе крњевске, за управитеља исте школе
20. септ. ов. г.

Г. Светозар Ивковић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Голобоку, да врши дужност управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Војислав Крупежевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вел. Орашју, да врши дужност управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Павле В. Несторовић, учитељ I разр. осн. школе у Паланци, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту,
20. септ. ов. г.

Г. Живојин Стојановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Лугавчини, да врши дужност управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Петар Живковић, учитељ IV разр. осн. школе у Милошевцу, да врши дужност управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

14. У округу *топличком.*

Г. Арсеније Шијаковић, учитељ IV разр. осн. школе у Куршумлији, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

15. У округу *џупријском.*

Г. Стеван Радовановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вел. Поповићу, да врши дужност управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Светислав Поповић, учитељ IV разр. осн. школе у Параћину, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту,
20. септ. ов. г.

Г. Гаврило Ранковић, учитељ IV разр. осн. муш. школе у Ћуприји, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту,
20. септ. ов. г.

Г. Спасоје Брић, привремени учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Сикирици, да врши дужност управитеља исте школе,
20. ов. г.

16. У округу *ужичком.*

Г. Глигорије Јовановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Карану, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Јован Јеремић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Рогачици, да врши дужност управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Милега Станојевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Доброселици, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Недељко Игњатовић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Миданци, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

17. У округу *приоречком.*

Г. Стеван Дадић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Грљану, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Светислав Пешић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Ласову, да врши дужност управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Илија Радосављевић, учитељ IV разр. осн. школе у Зајечару, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту,
20. септ. ов. г.

Г. Исаг Израилевић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вел. Извору, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Светозар Михаиловић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вражогрнци, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Стеван Павловић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Вратарници, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

18. У округу *чачанском.*

Г. Сима Аћимовић, учитељ IV разр. осн. школе у Краљеву, за управитеља муш. и жен. школе у истом месту,
20. септ. ов. г.

Г. Сава Савић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Врби, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

19. У округу *шабачком.*

Г. Тимотије Јовановић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Прњавору, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Алекса Нешић, учитељ III и IV разр. осн. школе у Криваји, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Г. Сима Богдановић, учитељ II, III и IV разр. осн. школе у Змијњаку, за управитеља исте школе,
20. септ. ов. г.

Ч. Разрешења управитеља основних школа

Разрешени су :

1. У округу *алексиначком.*

Г. Петар Милошевић, управитељ осн. школа у Алексинцу,
20. септ. ов. г.

2. У округу *крајинском.*

Г. Антоније Максн, управитељ неготинских осн. школа,
20. септ. ов. г.

3. У округу *крушевачком.*

Г. Василије Терзић, управитељ крушевачких осн. школа,
20. септ. ов. г.

4. У округу *рудничком.*

Г. Панта Симић, управитељ горњо-милановачких осн. школа,
20. септ. ов. г.

5. У округу *џупријском.*

Г. Никола Вељић, управитељ параћинских осн. школа,
20. септ. ов. г.

Г. Димитрије Мелентијевић, управитељ свидајничких осн. школа,
20. септ. ов. г.

6. У округу *приоречком.*

Г. Светозар Кранчевић, управитељ зајечарских осн. школа,
20. септ. ов. г.